Sergej Kraigher o gospodarskih problemih

Izhodišče je samoupravljanje

Izredno pomembna vloga bank

Prejšnji teden je obiskal Celje Sergej Kraigher, kandidat za poslanca republiške skupščine, in odgovarjal na vprašanja delovnih organizacij in društva ekonomistov. Vprašanja so se nanašala na nekatere bistvene probleme našega gospodarstva v sedanjem obdobju.

Kot je med drugim dejal Sergej Kraigher smo že ob volitvah 1963 razvili osnovne postavke našega gospodarskega sistema, reševanje sedanjega položaja pa je v rokah delovnih organizacij. To velja še zlasti za letošnje leto, ko naj bi z revalorizacijo osnovnih sredstev ustvarili pogoje za realnejše formiranje dohodka. Vtem ko smo si doslej prizadevali, da bi s splošno zvezno zakonodajo urejali družbeno gospodarske odnose, bomo morali zdaj uskladiti celoten sistem predvsem na osnovi statutov, pravilnikov in drugih samoupravnih aktov delovnih organizacij, skratka, urediti samoupravno zakonodajo, saj je uresničevanje reforme najtesneje povezano z nadaljnjim razvojem samoupravljanja.

Po besedah Sergeja Kraigherja gre za velike spremembe zlasti v kreditnem sistemu, kjer se spreminjajo dosedanji administrativni odnosi in dobivajo banke novo vlogo. Te bodo morale pravočasno ugotoviti položaj svojega poslovnega partnerja in skrbeti, da njeni komitenti ne bodo prišli na mejo rentabilnosti. Intervencije naj bi izhajale predvsem iz ocene kreditne sposobnosti podjetja. V bistvu pomeni ta princip ohranjevanje tistega, kar je zdravo, zato naj bi tudi sklade skupnih rezerv v občinah in republikah vezali na samoupravne organe podjetij. Takšen sistem bo po mnenju Sergeja Kraigherja terjal večje sodelovanje in racionalnost v poslovanju bank.

Ko je govoril o odnosih med delovno organizacijo in delovno enoto, je dejal, da bi morali vse zadeve urediti s statuti in drugimi akti, da pa naj bi bil pri formiranju delovne enote odločilen delovni človek in njegov interes. Vsako nasilno formiranje pomeni konflikt.

Nadaljevanje na 3. strani.

SESTANEK PREDSEDNIKOV. V ponedeljek so se v Breznem pri Hrastniku sestali predsedniki občinskih skupščin Celja, Hrastnika, Laškega, Trbovelj in Žalca, navzoča sta bila tudi podpredsednika celjske in žalske občinske skupščine, in se pogovarjali o dosedanjem medsebojnem sodelovanju kakor tudi o možnostih sodelovanja v prihodnosti. Vsi so bili mnenja, da je največja ovira tesnejšega povezovanja geografsko dokaj blizkih regij zasavska cesta, za katero bi sicer upravičeno pričakovali podporo republiškega cestnega sklada, a bo ureditev odvisna izključno od lastnih sil.

Desetletnica smrti Moše Pijade

Pred desetimi leti, 15. marca 1957, je v Parizu, na povratku iz Velike Britanije, kjer je vodil jugoslovansko parlamentarno delegacijo, preminil Moša Pijade, tedanji predsednik zvezne ljudske skupščine.

Moša Pijade se je polnih štirideset let boril za ostvaritev komunističnih idej, pri čemer je vnašal v ta boj vso svojo nadarjenost, bleščeč um, neizčrpno energijo in veliko ljudsko srce, polno razumevanja za človeka in njegove probleme.

O Moši Pijadu je predsednik Tito rekel:

»To je bil človek, revolucionar, komunist, ki v svojem štiridesetletnem revolucionarnem boju ni poznal predaha. Njegova ogromna duhovna moč ni bila adekvatna njegovi fizični moči, in to ga je, razumljivo, skrušilo.«

Te dni so v Beogradu formirali odbor za postavitev spomenika Moši Pijadu.

CELJSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

CELJE, 17. MARCA 1967 — LETO XXI. ST. 10 — CENA 50 DIN PAR

Gregorčičeva 5 — Telefoni: uredništvo: 23-69, 21-76; oglasi in naročniki: 31-05, ekonomska propaganda: 30-85, novinarji: 22-34 in 23-32.

Kaj se zgodi, če je kolektiv brez besede

Groba kršitev samoupravnih pravic

Nemogoče razmere v celjskem »Avtu« pred ustavnim sodiščem

Na zadnji seji občinske skupščine Celje, so odborniki največ razpravljali o razmerah v podjetju Avto Celje. O tem je poročal predsednik komisije za družbeni nadzor Jože Jošt. V Avtu Celje obstajata dve ekonomski enoti — servis in trgovina, ki nimata enakih pravic. Zaradi delitve sredstev med obema enotama je prišlo do hudega spora, tako da je centralni delavski svet razpustil obratni delavski svet enote trgovina in odstavil vodilnega uslužbenca. Sledila je pritožba enote trgovina na Ustavno sodišče SRS, ki je odgovorilo, naj zaustavijo vse samoupravne akte, ki bi spremenili dosedanjo organizacijo v podjetju, do dokončne razsodbe sodišča.

Na seji skupščine so govorili tudi predstavniki podjetja, vendar je bolj ko ne šlo za »pranje perila«, ki vsekakor ni sodilo na sejo skupščine. Odborniki so način delovanja samoupravnih organov v podjetju Avto Celje označili kot izigravanje in farso samoupravljanja, saj so bile nekatere zadeve pravzaprav smešne. Sam podatek, da je imel delavski svet sedem sej brez zadovoljive udeležbe in je nato na sklepčni seji potrdil vse prejšnje neveljavne sklepe, pove vse.

Občinska skupščina javno graja takšno neresnost v podjetju, priporoča, da izvedejo sklepe in priporočila ustavnega sodišča, sindikalna podružnica pa naj skliče sestanek celotnega kolektiva, na katerem je treba dokončno razčistiti z nezdravimi odnosi.

Treba bo počakati na razsodbo sodišča, pri čemer pa se vsiljuje pomislek, da bo takšne intervencije prav gotovo ne bi prišlo, če bi imel kolektiv podjetja kakšno besedo in bi se upri morebitnim interesom posameznikov.

sm

Poglavitna naloga - volitve

S seje občinske konference SZDL Mozirje

V soboto je bila v Mozirju prva seja novoizvoljene občinske konference SZDL, ki šteje 62 članov. Na njej so temeljito obravnavali bodočo vlogo in naloge organizacije v občini. Poudarili so, da si bo morala socialistična zveza prizadevati, da bo obravnavala konkretno življenjsko problematiko, ki zanima širši krog članstva. Le tedaj bodo ti zainteresirani za tvorno sodelovanje ter bo organizacija kot mobilizator in usmerjevalec tudi uspešna.

Veliko so govorili o gospodarskem položaju v občini in problemu zaposlovanja. Večina je menila, da bi morala organizacija SZDL v prihodnje večkrat obravnavati tudi problematiko s področja gospodarstva.

V obširni razpravi o pripravah na bližnje skupščinske volitve so največ govorili o dosedanjem evidentiranju možnih kandidatov in izbiri kandidatov, o čemer bodo odločali zbori volivcev na bližnjih kandidacijskih zborih. Del seje so posvetili tudi razpravi in sprejetju pravil občinske organizacije SZDL, ki so bila dalj časa v javni razpravi. Zlasti so poudarili, da ne gre samo za spremembo imena marveč predvsem za bistveno preorientacijo v vsebini, obliki in metodi političnega delovanja.

Na seji so izvolili tudi nov 9-članski izvršni odbor. Za predsednika občinske organizacije SZDL je bil ponovno izvoljen Hinko Čop. Za člana republiške konference Socialistične zveze so člani občinske konference izvolili inž. Desanko KOZIĆ in Antona VENEKA, za člana zvezne konference pa skupaj z občino Žalec inž. Milovana ZIDARJA.

R. Z.

KONFERENCA DIJAKOV IN PROFESORJEV

Z roko v roki

Četudi ne dobesedno, vendar vsebinsko vedno bolj dosledno dokazuje sodelovanje med dijaki in profesorji celjske gimnazije skupno težnjo, da bi izpopolnili z roko v roki učno-vzgojne procese in izvenšolske aktivnosti ter družbeno veljavo svojega zavoda.

To je nedvomno potrdila tudi nedavna skupna konferenca delovne skupnosti zavoda in predstavnikov razrednih skupnosti dijakov, ki so v skupni razpravi razrešili številne zadeve, o katerih doslej še niso prišli do jasnih zaključkov. Konferenca je obravnavala obsežno gradivo, kar je tudi posledično rodilo številne sklepe, a hkrati onemogočilo razčlembo nekaterih zadev. Mnogo razprave so posvetili vprašanjem »horrae legalis« in javnemu ocenjevanju, ki sta videti mladini najbolj občutljivi. Sporazumno so premaknili uro »počitka« na 22., a za javno ocenjevanje so se dogovorili, da ga morajo profesorji uveljavljati še bolj dosledno.

Ne da bi podrobno opisovali posamezne razprave, moramo zapisati, da je takšen skupen sestanek lahko samo v prid obeh dejavnikov, ki se srečujeta v učno-vzgojnem procesu, zaradi česar so navzoči tudi sklenili, da bodo s takšnimi oblikami dela nadaljevali tudi v prihodnje. Gimnazijska konferenca pa bo verjetno še marsikoga spodbudila k podobnim konferencam.

Zaključene konference ZKJ v šmarski občini

Delegatov ne bodo volili

Pred dnevi so imele letne konference še zadnje osnovne organizacije Zveze komunistov v občini Šmarje. Zdaj je zbrano gradivo, ki bo dovoljevalo pretehtano občinsko konferenco Zveze komunistov. Ta bo 15. aprila.

Sekretar ObK ZKS Šmarje tovariš Crepinšek je povedal, da so člani ZK na letnih konferencah obravnavali veliko problemov. Vsekakor je nemogoče pričakovati, da bi ena sama konferenca toliko problemov tudi ustrezno razrešila, zato so povsod sklenili, da bodo v prihodnjem obdobju predvsem izluščili najbolj žive probleme in jih zatem reševali drugega za drugim.

Posebna komisija bo skupaj z občinskim komitejem pregledala vse gradivo iz posameznih osnovnih organizacij in tako pripravila predloge za sinhrono in trajno delovanje članstva v občini. Posebnost občinske konference Zveze komunistov v Šmarju bo tudi v tem, da zanjo niso izvolili posameznih predstavnikov, temveč se je bodo udeležili vsi člani Zveze komunistov v občini.

Pinterjeva mama

Tistih, ki bi se spominjali njenega rojstva, je malo. Več je onih, ki jo danes poznajo, bodisi kot sosedje iz Zabukovice, kjer si je s pokojnim možem zgradila skromen dom, ali pa onih, ki jo srečujejo pri hčerki Marici v Nazorjevi ulici v Celju.

Pred devetdesetimi leti, ko se je rodila kot rudarska hči v Zabukovici, kjer se je po štiriindvajsetih letih poročila z rojakom Francetom Pinterjem, še vedno rada obuja spomine, s katerimi je obogatila svoje življenje v tem rudarskem kraju. Kljub temu, da sta z možem, ki je po sedemindvajsetih letih življenja v zakonu umrl ter zapustil Pinterjevo mamo s sedmimi nepreskrbljenimi otroki samo — upala in pričakovala od življenja več — se, ko je ostala sama, ni predala obupu.

Treba je bilo živeti.

Treba je bilo otrokom nuditi kaj več, kot je sama imela.

Zato se je z vso voljo predala boju za obstanek. Začela se je boriti za kruh, ki ga zaradi njene neomejene volje na njihovi mizi ni nikoli zmanjkalo.

Danes, ko živi v pričakovanju devetdesete obletnice rojstva, praznovala ga bo v ponedeljek, se sicer spominja tistih dni, vendar o njih nerada govori.

Je že tako, da se človek raje spominja trenutkov, ki pomenijo in predstavljajo sončno stran v življenju, kot pa onih, ko je bilo treba pogosto stisniti zobe in se odpovedovati samemu sebi, in s temi žrtvami doprinesti del sebe na oltar družinskega ognjišča.

V njeni družini je bilo ognjišče vedno gorko in toplo. Na to je lahko upravičeno ponosna, pa tudi otroci znajo to ceniti. Pred dobrima dvema letoma je zapustila Zabukovico in se preselila k hčerki v Celje.

Sama sebi ne prizna devetih križev, ki jí jih je čas naložil, zato se smelo spusti na potovanje k ostalim otrokom. In ko se vrne, vnese s svojo voljo in čilostjo nemir, ki veje le od človeka, polnega življenja.

Komaj je sebe in druge prepričala, da bo jutri bolje, je prišla vojna vihra. Pretolkla jo je kot tista leta, ki so bila skoraj enako težka, leta po moževi smrti. Danes ima od sedmih otrok le še tri, hčerki Anico ter Marico in sina Alberta. Ob njih preživlja čas, ki je namenjen njej, pa ga delavna, kot je vse življenje bila, razdaja, saj sama pravi: kaj bi z njim počela!

Takšna je, kot je bila pred dvajsetimi, tridesetimi leti. Živa zakladnica življenja, ki jo je sicer poskušalo stisniti ob zid, ob katerem pa je ostala visoko vzravnana, zato je njej in njenim otrokom njen jubilej tem dražji. Ob njenem jubileju ji, PINTERJEVI MAMI, vsi, ki jo poznamo, čestitamo in želimo, da bi v prihodnjih letih užila vsaj del tega, za kar je bila v mladosti prikrajšana.

I. Zupanc

DANES V CT:

- Kakšno organizacijo ZK hočemo, 2. stran
- Neuspešni kandidacijski zbori, 3. stran
- Člani ZK izstopajo iz Zveze, 4. stran
- Za pet let prerasli proizvodnjo, 5. stran
- Odprto pismo žalskih prosvetnih delavcev, 6. stran
- Obveščamo vas, 7. stran
- Mali oglasi in obvestila, 8. stran.

OD 17. DO 26. MARCA

Padavine z ohladitvijo pričakujemo okrog 17., 19., 21., 23. in 24. marca. Vmes suho, vendar hladno z mrazom ponoči.

RAZPRAVA O GRADIVU OB KOMITEJA ZKS CELJE O REORGANIZACIJI ZK

Kakšno organizacijo ZK hočemo?

Reorganizacija ali organiziranost ZK v celjski občini je predmet živega zanimanja in številnih razprav. To težnjo je še posebej spodbudilo gradivo za javno razpravo, ki ga je v prejšnji številki CT posredoval občinski komite ZKS. S tem smo pravzaprav prvikrat dobili v takšni obliki koncept organizacijskih in vsebinskih sprememb, ki je od sestavljalcev terjal prav gotovo veliko dela in pomeni zato trdno osnovo za široki dialog med komunisti. Verjetno je gradivo tudi usklajeno z reorganizacijo ZK nasploh.

Po našem mnenju je prvi, vsebinski del gradiva nekoliko preveč splošen in preveč ponavlja to, kar je že znano. Govori med drugim o *vodilni* vlogi komunistov in pri tem premalo poudarja *idejno* plat te vloge. Ob ločevanju političnih funkcij od oblastnih bi morali govoriti predvsem o *vodilni idejni* vlogi ZK, kajti »vodilno« največkrat pojmujemo kot »oblastno«. Dalje se nam zdi, da bi bilo treba ostro ločiti med formo, to je organizacijo ZK in njeno vsebino, to je komunistom kot subjektom oziroma nosilcem enotnosti občinske organizacije.

Zlasti sporno je poglavje Načelo demokratičnega centralizma. To načelo, kot pove že uvodni stavek, »je osnovni organizacijski princip ZK in vseh komunističnih partij«, zato ne vidimo potrebe, da bi ga aplicirali še posebej na celjsko organizacijo ZK. Poleg tega menimo, da teza o demokratičnem centralizmu v našem času in razvoju ZK s teoretične in znanstvene plati še ni povsem jasna. Menimo namreč, da za določeno enotnost ni potrebna direktivnost centralizma, saj poznamo partije in družbe, ki po demokratični poti (torej brez centralizma) dosegajo enotnost. Centralizem pomeni dejansko golo izvajanje odločitev višjih organov, to pa zopet pomeni, da postavlja članstvo ZK v vlogo transmisije, kar pa ne sme in ne more biti. Centralizem se nam zdi enako nevaren kot etatizem, saj obojo teoretiki v glavnem tudi enačijo. Mislimo, da bi se morali z demokratičnim centralizmom kot s pojmoma, ki si sicer v medsebojni zvezi nasprotujeta, a jih uporabljamo skupaj kot izraz enotnosti, temeljiteje spoprijeti.

Tudi na relaciji demokratizacija — demokracija zasledimo nelogičnost. S tem, da bi bila »demokratizacija v naši družbi cilj«, se ni mogoče strinjati. Mislimo namreč, da je cilj demokracija, da pa je demokratizacija nekaj, kar označuje proces oziroma pot, ki vodi do (popolne) demokracije.

V zvezi z organiziranostjo ZK v celjski občini je res, da je ne gre pojmovati kot izraz trenutne potrebe, saj je bila prisotna tudi v Celju kot problem že več let pred IV. plenumom. Že takrat je bilo veliko organizacijskega razmišljanja o reorganizaciji po aktivih in osnovnih organizacijah, vendar je vsebino postavila v ospredje reforma. Že takrat je bilo vprašanje, kako organizirati komuniste po njihovih interesih oziroma kako vzpostaviti komunikacijo občinski komite — osnovne organizacije. Bistveno pa je vprašanje, kako obvladati iz centra (komiteja) več kot 100 osnovnih organizacij. V preteklosti je bilo največje probleme čutiti v terenskih organizacijah — različna intelektualna stopnja članov, v maloštevilnosti (5 do 10 članov) in številčnosti organizacij samih. Te ugotovitve bi morale biti zdaj, ko razpravljamo o reorganizaciji, živo prisotne. Upoštevati bi morali zlasti kontinuirani razvoj organizacij ZK ob pobudah IV. plenuma, zlasti pa vsebinsko enotnost, ki zagotavlja vodilno idejno vlogo ZK.

Drug in tretji del gradiva po našem mnenju nista usklajena. To, kar se v drugem delu kaže kot slabost dosedanje prakse (konkretni problemi niso bili usklajeni s celovitostjo, prepozno reagiranje, premalo stikov med ob. komitejem in komunisti v osnovnih organizacijah, reševanje praktičnih namesto političnih problemov, programi so ostajali deklaracije itd.) bi morali v tretjem delu poleg organizacijskih sprememb postaviti za konkretno izhodišče nadaljnjega, učinkovitejšega delovanja organizacije ZK. To pomeni, da bi se morali zavzeti za širše in organizirane razprave, ustreznejši mehanizem obveščanja, enotnost pogledov itd.

OO ZK zavoda za informativno službo se ob koncu strinja s predlogom priključitve XVI. skupine, ne pa da bi njegove člane vključili v terenske organizacije, saj gre za specifično notranje delo, da bi mogli ustrezno delovati navzven. S tem namenom je bil aktiv tudi ustanovljen!

OO ZK zavoda za informativno službo

V PRIHODNJI ŠTEVILKI BOMO OBJAVILI PRISPEVEK KOMUNISTOV CINKARNE

Pisma

ZELENA POLITIKA CELJA

Smo v turističnem letu, zato bi bilo prav, če bi ugotovili, kakšen bo lahko delež mestnega zelenja in cvetja v počutju turista.

Žal moramo povedati, da mestni nasadi niso na zavidljivi višini. Omenil bom samo nekaj tistega, kar opažam kot urejevalec mestnih nasadov.

Človek postaja vse bolj suženj modernizacije in vse bolj odtujen naravi. Na naravo smo pozabili in zato vsa leta z njo ravnali dokaj neracionalno. Za urejanje mestnih nasadov je bilo vedno premalo denarja. Strokovnjaki, v glavnem gradbeniki, ki so projektirali ureditev okolja kakšnega objekta, niso upoštevali najosnovnejših vrtnarskih normativov za pripravo terena. Niso zagotovili pogojev za normalno rast trave, dreves ali grmov. Dobra trata ne more uspevati, če ji nudimo le 5 do 10 centimetrov plasti zemlje, ampak jo mora biti najmanj 20 do 30 cm. Že pri projektiranju terena bi morali od vsega začetka sodelovati vrtnarski strokovnjaki, saj imamo vrtnarsko šolo in obrat Vrtnarstvo, zaradi česar strokovnjakov ne manjka. V bodoče bi naj veljalo vrtnarsko vodilo, da je draga investicija najcenejša, pa bi bili naši nasadi povsem drugačni. Nasploh moramo spremeniti odnos do mestnega zelenja, saj je nedopustno, da ob velikih stanovanjskih naseljih nesmotrno urejamo zelene površine, hkrati pa lahkomiselno zapravljamo dragocene površine za gradnjo betonskih garaž. Pri vsem tem pa tudi dobro vemo, kako je z otroškimi igrišči. Ker jih kratkomalo ni, zahaja mladina na zelenice ter povzroča letno milijonsko škodo. Ali je res kriva mladina? Mislim, da ne.

Da ne znamo ceniti mestnega zelenja, kaže primer, ko ob gradnji novega objekta ne znamo ohraniti obstoječega drevja. Pri bivši Stigerjevi vili so podrli drevo (acer švedleri — rdeči javor) samo zato, ker se arhitekt ni mogel s stavbo nekaj metrov odmakniti. Na Švedskem, v Nemčij ali kje drugje, kjer znajo ceniti zelenje, se kaj takega ne bi moglo zgoditi. Tako lahkomiselno zapravljamo pljuča mesta, kot so že stari Egipčani imenovali mestno zelenje. Če bomo hoteli prispevati k boljšemu zdravju nas in naših generacij, bomo vsekakor morali bistveno spremeniti odnos do zelenih površin. Celje je namreč po stopnji onesnaženega zraka na drugem mestu v Jugoslaviji!!!

Problem bi morali pričeti reševati takoj. Najprej bi morali dosledno izvajati odlok o urejanju, vzdrževanju in varstvu zelenja na javnih površinah v celjski občini. V letošnjem mednarodnem turističnem letu bi morali še posebej urediti mestne zelenice, balkone in gredice. Za to bi bilo potrebno precej truda in denarja. Obrat Vrtnarstvo ob tako skopih sredstvih, kot jih je dobil lani (2,7 milijona starih din) ne bo mogel bistveno vplivati na ureditev zelenic, saj gre za 18 ha intenzivno vzdrževanih in 14 ha neintenzivno vzdrževanih zelenic. Obrat je predložil občinski skupščini predračun vzdrževanja zelenic, v katerem je upoštevał pomen letošnjega turističnega leta. Nujno bi bilo, da bi sredstva odobrili.

J. B.

MED TEDNOM PO SVETU...

In na videz je ostalo vse po starem, le da je zdaj izvršilna oblast v Indoneziji prešla v roke generala Suharta tudi s privoljenjem vseljudskega kongresa. Sukarno je ostal predsednik in vendar ni predsednik. Takšnega položaja v demokracijah ne pomnimo, četudi to ni nič nevsakdanjega v monarhijah, kjer nominalno vladajo kralji, a v resnici vodijo vse državne opravke ministrski predsedniki in predsedniki parlamentov. Razen na osrednji Javi, kjer so zaznali nekaj spopadov je Indonezija mirna in tudi vojska se je za spoznanje umaknila z ulic in trgov. Mirno so torej rešili nasprotja, a v trajnost tega mirnega vzdušja vseeno le malokdo verjame.

Bliže in bliže prihaja čas, ko bi se morali britanski »zaščitniki« interesov na bližnjem vzhodu umakniti iz Adena, toda nič ne kaže, da bi bili za ta umik Britanci tudi zares odločeni. Vodje osvobodilne fronte in osvobodilnega gibanja pa grozijo, da ne bodo popustili in celo opozarjajo, naj bodo Britanci previdni, ker ne morejo odgovarjati za varnost njihovih žena in otrok.

Dežele latinske Amerike so vedno na rahlo nemirne, saj so v mnogem med dvema taboroma, ki jih potegnejo zdaj sem zdaj tja. Kubanski premier Castro je zadnje dni v nekaterih govorih opozoril, da so si revolucionarji v latinsko-ameriških deželah nasprotni in jim je posredno svetoval oblike boja proti oligarhiji. Najbolj odkrit med nasveti je bil, naj se bojujejo kot gverilci. Hkrati je Castro obsodil vse tiste dežele, ki trgujejo z državami »latinsko-ameriške oligarhije«.

Med številne pobudnike za miroljubna pogajanja o Vietnamu je stopil zadnje čase v ospredje tudi japonski premier Eisaku Sato, ki je dejal, naj bodo vsi udeleženci bojev v Vietnamu tudi toliko pogumni, da bi sedli za mizo in se pogovorili o prekinitvi sovražnosti. Zares, marsikdaj je bolj pogumno, če si ljudje povedo resnico iz oči v oči, kakor da mečejo bombe in granate na ljudstvo, ki nedolžno trpi zaradi ciljev, ki nikomur niso preveč jasni. A Vietnam je še vedno bojišče, ki ne spreminja svoje slike sovražnosti, razen v toliko, da je vedno manj prostora, kjer bi bili ljudje na varnem in da ni skoraj več kraja, kjer bi stale neporušene hiše.

De Gaulle si je moral v Franciji pred volitvami na vso moč prizadevati, da bi uveljavil svojo politiko in ohranil razmerje v parlamentu. Nujnost njegovih prizadevanj je zdaj tolikanj bolj očitna, če ugotovimo, da so degaulisti zmagali le z neznatno večino. Toda z zmago na volitvah še ni dosežena končna zmaga, saj bo ostalo vprašanje, kako sestaviti vlado, ki bi zadovoljila vedno večji pritisk levice.

...IN DOMOVINI

● REZULTATI REFORMNIH UKREPOV. Zvezni sekretar za industrijo in trgovino Hakija Pozderac je na tiskovni konferenci naštel nekaj prvih rezultatov reformnih ukrepov: umirjeno povpraševanje na domačem tržišču, ugodnejši odnos med obratnimi in osnovnimi sredstvi iz akumulacije delovnih organizacij, povečana delovna disciplina, večja poslovnost itd. Odločno se je uprl zahtevi po višjih cenah in vnovičnem uvajanju premij kot pogoju za možen in uspešen izvoz.

● OD 5,5 DO 16 ODSTOTKOV. Po sedanjih predlogih nameravajo v Sloveniji valorizirati pokojnine takole: tistim, ki so bili upokojeni pred letom 1965 in prevedeni s 1. januarjem 1965, bi povečali pokojnine pokojnine za 15 do 16 odstotkov. Drugim, ki so bili upokojeni v letu 1965, naj bi valorizirali pokojnine v odstotkih od 5,5 do 15, odvisno od meseca, v katerem je bil kdo upokojen.

● UKREPI ZA POENOSTAVLJENO CARINSKO KONTROLO. Na sestanku upravnikov carinarnic so se dogovorili za ukrepe o poenostavljeni carinski kontroli. Pri tem so poudarili, da to ne pomeni zmanjšanja učinkovitosti carinskega nadzorstva, saj je s povečanjem turističnega prometa treba računati tudi z večjim številom ljudi, ki se ukvarjajo z nedovoljeno dejavnostjo.

● SPREMEMBE V USTAVI. Po besedah Veljka Vlahovića, predsednika skupščinske komisije za spremembe v zvezni ustavi, bodo spremenili predvsem tista določila, ki opredeljujejo mesto in vlogo zbora narodov. Predlagane so tudi spremembe, s katerimi naj bi povečali odgovornost uprave. In seveda — spremenili bodo tudi tista določila ustave, ki jih je praksa že prerastla.

Še enkrat: Samoupravljanje je red

V sistemu administrativnega upravljanja so bile delovne organizacije kakor krompir v skupni vreči centralizarane akumulacije in planiranja. Ako ostanemo še naprej pri tej slikoviti prispodobi, ki smo jo brali v enem izmed zadnjih Kardeljevih intervjujev, potem moramo dodati, da samoupravljanje nikakor ne sme pomeniti raztresen krompir zunaj vreče. Samoupravljanje mora voditi k takšnim oblikam povezovanja delovnih organizacij, ki bodo omogočile optimalne poslovne rezultate in kakor to terjata sodobna tehnologija in organizacija dela.

Kakršnakoli skupna vreča, ki bi dušila pobude delovnih kolektivov, je seveda nesprejemljiva. Toda nujen je organski proces organiziranega povezovanja gospodarstva v proizvodnji, na tržišču in v medsebojnih kreditnih odnosih. Odpraviti je treba vse, kar je sedaj temu procesu na poti. Materialne obveznosti morajo biti srž trajnosti pogodb — je rekel Edvard Kardelj v intervjuju za Borbo. Izpopolniti je treba pravni in gospodarski sistem. Enostransko izstopanje iz kooperacije, izločanje obratov iz podjetij, izstopanje iz združenj je zdaj bolj politično kot ekonomskopravno vprašanje, namesto, da bi bilo eno in drugo.

Zanimivo misel o samoupravljanju je te dni izrekel tudi dr. Vladimir Bakarič. V mislih je imel neurejeno financiranje kulturnih dejavnosti. Po njegovem smo dosti govorili o tem, da je stari proračunski sistem financiranja zastarel, a malo in slabo smo rekli, kaj je treba storiti. Rekli smo: vpeljite samoupravljanje! Samoupravljanje pa ni nekaj, kar je samo sebi cilj. Še več: samoupravljanje samo po sebi nekaterih vprašanj sploh ne rešuje.

Radomir D. Lukić razglablja v slovenski reviji »Teorija in praksa« o tem, da je treba samoupravljanje še naprej izpopolnjevati. Po njegovem je treba ustvariti ravnotežje sil med proizvajalci in potrošniki. Ohraniti je treba samoupravljanje proizvajalcev, a hkrati je treba poiskati oblike, s katerimi bi venomer varovali interese potrošnikov. Za zaščito potrošnikov predlaga dva temeljna ukrepa: potrošnikovo zadružništvo in pritegovanje potrošnikov v upravljanje proizvodnih organizacij.

Za svojo misel, objavljeno v eni prejšnjih številk našega tednika, smo našli potrditev tudi v osnutku resolucije, ki bo predmet razprave na VII. seji CK ZKS. V njem je med drugim rečeno, da samoupravljanje ni samo demokratična pravica, pač pa tudi odgovornost in red. V javnem in družbenem delu je treba razvijati in utrjevati dogovore, družbeno disciplino, red in zakonitost; z vsemi sredstvi je treba preprečevati samovoljo, anarhičnost in neodgovornost.

F. Š.

S KONFERENCE KOMUNISTOV V EMO

Manj besed in več dejanj

V RAZPRAVI V OSPREDJU GOSPODARSKI PROBLEMI

Na konferenci, na kateri sta govorila tudi Franc Leskošek-Luka in ing. Andrej Marinc, so prevladovali problemi gospodarjenja, kar je spričo položaja tovarne EMO tudi razumljivo. Poleg dokaj iztrošene strojne opreme in zastojev v proizvodnji zaradi popravil je še vedno 90 odstotkov cen administrativno določenih, od tod pa izvira večina vseh težav.

Po uvodnem poročilu, ki je obravnavalo delovanje članov ZK v pogojih družbeno gospodarske reforme, je o gospodarskem položaju tovarne govoril glavni direktor ing. Ilgo.

Najhujši problem s katerim se v tovarni ukvarjajo, je pomanjkanje obratnih sredstev in reprodukcijskega materiala iz uvoza. Zastarel strojni park, ko so na primer stiskalnico popravljali 285 ur, težave še stopnjuje, ob tem pa tudi kadrovska zasedba ni najboljša, saj je samo 46 odstotkov delovnih mest ustrezno zasedenih. Poleg tega, da bodo letos pričeli proizvajati nove izdelke, kot elektro posodo z nerjavečimi robovi, pomivalne omare, različne kotle za trda in tekoča goriva itd., bodo hkrati poskrbeli za izobraževanje kadrov, saj se zavedajo, da neustrezna struktura ovira večjo produktivnost, ki je pravzaprav eden izmed smotrov reforme. Tovarna EMO je v toliko bolj nemogočem položaju spričo administrativnih cen, ki izhajajo dejansko še iz leta 1939! Kot kaže bodo zvezni organi upoštevali upravičeno zahtevo, da je treba cene lahke in težke posode korigirati, kajti na tujem trgu dosegajo dejansko precej višje cene kot doma, na domačem trgu pa potrošniki kupujejo uvoženo posodo po tudi štirikrat višjih cenah, kot veljajo za domačo posodo. Šele sproščene cene bodo omogočile notranjo decentralizacijo sredstev in hkrati pokazale sposobnost posamezne ekonomske enote v konkurenčnosti na trgu. Tovarna EMO bo iskala rešitev tudi v specializaciji in integraciji v mednarodnem merilu.

V razpravi je bilo večkrat naglašeno, da so bila vložena sredstva v razvoj podjetja preskromna; zato si bo treba prizadevati, da bodo z ustrezno tehnologijo, ki naj zaposli čim manj strokovnjakov, da jih bo več lahko sodelovalo pri praktičnem delu v proizvodnji, ob obstoječem strojnem parku dosegli, kolikor je največ mogoče. Morali bi več delati in manj govoriti, so menili diskutanti, ter ljudi politično mobilizirati, zlasti pa upoštevati kritiko, kadar je umestna. V tem bo treba spremeniti tudi dejavnost samoupravnih organov, ki se naj ne bi izgubljali ob nepomembnih rečeh. Treba bo poostriti delovno disciplino in odgovornost vsakega posebej do dela, ki ga opravlja.

dhr

Kandidacijski zbori v žalski občini

Za kandidacijske zbore volivcev na področju žalske občine so pripravili izredno pestro in bogato vsebino. Občani bodo na teh zborih, ki bodo trajali od 15. marca do vključno 20. marca, razpravljali o delu odbornikov občinske skupščine, zatem bodo obravnavali predlog zaključnega računa, proračuna in skladov lanskega leta ter o predlogu proračuna in finančnih načrtovanj skladov za letos.

Poleg tega bodo tudi obravnavali smernice gospodarskega razvoja in družbenih služb v letošnjem letu na področju občine in določili kandidate za oba zbora občinske in kandidata za republiško skupščino.

V CELJSKI OBČINI

Dva zbora sta odložena

Zbori volivcev za predlaganje kandidatov za volitve v predstavniška telesa so v celjski občini v polnem teku. Vtem ko so se v delovnih organizacijah končali, bodo na terenu zadnji te dni. V glavnem smo z njimi lahko zadovoljni, četudi bi lahko bili boljši tako po vsebini kot udeležbi.

O dveh pa je treba posebej govoriti. Gre za prvo volilno enoto za volitve v občinski zbor celjske občinske skupščine, ki zajema Polule ter za deveto, ki jo sestavljajo volivci Gregorčičeve, Vodnikove, Gledališke, Linhartove, Savinjske ulice, dela Ljubljanske ceste ter Trga svobode in Trga V. kongresa. Oba zbora sta bila namreč zaradi pičle udeležbe preložena. Če bi šlo morda samo zaradi slabe obveščenosti volivcev, bi grajali tiste, ki se niso zavzeli, da bi ljudje pravočasno zvedeli o svojem zboru, toda tu gre še za dokajšnjo mero indiferentnosti, za podcenjevanje zborov kot tistih oblik, kjer lahko volivci v največji meri sodelujejo pri odločanju o pomembnih zadevah. In v tem primeru je šlo za to! Tako je potrjevanje kandidatov za bližnje volitve vsekakor naloga, pri kateri bi moralo sodelovati čim več volivcev. Na zborih razpravljajo tudi o predlogu občinskega proračuna in delu krajevne skupnosti. Mar ni to material, ki privlači? In končno, ali lahko gledamo v slabi udeležbi na teh zborih tudi pomanjkljivosti v dejavnosti krajevnih političnih organizacij? Vsekakor, da!

Po podatkih, ki smo jih zbrali doslej, se volivci pri potrjevanju kandidatov odločajo v glavnem takole: za republiški zbor so v severni enoti celjske občine potrdili Magdo Kočarjevo in Bogdana Šnabla, v mestni pa Sergeja Kraigherja, za organizacijsko politični zbor Toneta Erjavca in Franca Kokota, za gospodarski zbor — inž. Janeza Barbariča in inž. Marjana Prelca, za socialno zdravstveni zbor pa dr. Franca Fluderni-ka in Bojana Volka.

Za zbor delovnih skupnosti celjske občinske skupščine so znani naslednji potrjeni kandidati: 27. enota: Vlado Prezelj in Vlado Veber, 25. enota: Martin Vinkšel in Štefan Korošec, 13. enota: Ivan Melik, Ivan Mihelin, 23. enota: Ivan Juhart, Anton Ocvirk, 19. enota Marij Gabrovšek in Ladislav Tovornik, 35. enota: dr. Anton Fazarinc in Majda Brenčič, 29. enota: Drago Černetič in Matej Breznik, 39. enota: Rudi Simčič in Mile Vukosav.

Potrjeni kandidati za volitve v občinski zbor celjske občinske skupščine pa so: 27. enota: Jože Cajhen in Fani Pešak, 25. enota: Franc Dimec in Alojz Napret, 15. enota: Vid Jerič in Oton Račečič, 3. enota: Franjo Kotnik in Srečko Pratnemer.

-b

LAŠKO:

Nekateri odklanjajo kandidature

V občini Laško so v teh dneh sila živahni zbori volivcev, saj je bistvena tema razgovorov o možnostih novega občinskega predračuna. O njem sicer ne razpravljajo dokončno, temveč primerjajo navedbe letošnjih potreb in jih primerjajo z lansko potrošnjo. Po takšni razpravi in primerjavi ter s pripombami občanov bo sestavljavcem predloga za občinski predračun vsekakor delo lažje in bo predlog zato tudi bolj uravnan s težnjami občanov.

Toda povsod vendarle ni zanimanje zadostno, saj beležijo v zadnjem času tudi en primer nesklepčnega zbora. Verjetno v prihodnje ne bo več takih primerov, toda tistim nekaterim volivcem, ki mislijo, da lahko svoje dolžnosti prevalijo na druge, je potrebno jasno povedati, da bodo s takšnim izmikanjem škodili sami sebi, saj ne bodo mogli kasneje polnoveljavno spreminjati sklepov zborov volivcev. Tudi primeri nekaterih evidentiranih, ki zdaj odklanjajo kandidaturo v občinsko skupščino, kažejo precejšnje nerazumevanje vloge državljanov in uresničevanja našega samoupravnega sistema. Če so nekomu občani zaupali sposobnost odbornika v občinski skupščini, je pač sila netovariško, da ti ljudje zdaj to zaupanje izneverijo.

Mimo obeh najbolj pomembnih zadev zdajšnjih zborov volivcev, to je občinski predračun in kandidiranje, so na zborih številne tudi razprave o krajevni problematiki, kar bo morala v večini primerov reševati vsaka posamezna krajevna skupnost.

KOVINOTEHNA IZVOZ UVOZ

Prodajalna na malo
Mariborska 12

nudi ugoden nakup:

- betonskega železa in gradbenega materiala
- sanitarnega in instalacijskega materiala
- gospodinjskih potrebščin in artiklov široke potrošnje
- orodje in okovje

Graditeljem stanovanjskih hiš, ki nabavljajo večje količine blaga, nudimo poseben popust.
Prodajalna je odprta od 7. do 19. ure.

Zbori volivcev v Šentjurju in Šmarju

PREMALO O DELU SKUPŠČINE

Na sestankih volivcev, kjer so evidentirali kandidate za skupščinske volitve, so občani razpravljali o problemih, ki jih tarejo pri vsakodnevnem delu in življenju.

V Šentjurju pri Celju so največ razpravljali o kmetijski problematiki, arondaciji, kooperaciji in uveljavljanju naprednega kmetovanja, o večji uporabi umetnih gnojil, selekcionarnih semenih, selekciji in pitanju živine ter poučnih predavanjih in ekskurzijah, ki jih je organiziral kmetijski kombinat. Občani so govorili tudi o kmečkem socialnem zavarovanju in o socialnih problemih na vasi.

Skoraj povsod so omenili tudi vprašanje komunale kot gradnjo in popravilo občinskih cest glede na uvedbo samoprispevka, napeljavo vodovoda, elektrifikacijo nekaterih vasi, dodeljevanje gradbenih parcel in podobno. O organizaciji zdravstvene službe so govorili ljudje predvsem v tistih krajih, kjer še nimajo ambulant.

Poseben problem pa je šolstvo, ki zadeva vsakega občana, saj ni bilo sestanka volivcev, na katerem ne bi omenili tudi tega vprašanja. Problem je v dotrajanosti šol in sredstev za obnovo, nagrajevanje učiteljskega kadra, gradnje novih šol, malice in celo discipline ter zdravja šolarjev.

V Šentjurju imajo na terenu težave z dejavnostjo prosvetnih in telovadnih društev ter mladinskimi organizacijami. Primanjkuje prostorov in sredstev za te dejavnosti, še vedno pa je problem nezainteresiranost članov.

V gospodarskih organizacijah so razpravljali o nadomestilu za osebne dohodke v primeru bolezni, vlogi sindikatov pri utrjevanju samoupravljanja, rekreaciji delovnih ljudi ter disciplini in medsebojnih delovnih odnosih.

Podobno je bilo tudi v Šmarju, kjer so občani govorili predvsem o dveh glavnih vprašanjih: o socialnem zavarovanju kmetov in sploh kmetijski problematiki. V Šmarju so na sestankih volivcev zabeležili zelo dobro udeležbo v primerjavi s preteklimi leti. Tudi v Šmarju so občani razpravljali o šolstvu, posebno na Kozjanskem. Poleg tega so na sestankih govorili tudi o delu občinske skupščine in delu samih odbornikov.

IZHODIŠČE JE SAMOUPRAVLJANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi kar zadeva integracije, morajo statuti podjetij urejati formiranje dohodka in delitev oziroma določiti, s kolikšnim delom amortizacije razpolaga delovna enota itd.

Ob tujem kapitalu po besedah S. Kraigherja ne bi kazalo delati kakšnih senzacij, saj je Jugoslavija 20 let po osvoboditvi koristila inozemske kredite. V bistvu gre za skupne investicije domačih in tujih partnerjev, ki naj zagotovijo sodobno tehnologijo in visoko produktivnost ter plasman proizvodov na trgu. Seveda prevzemata oba partnerja tudi riziko, vendar je važno, da tako nastale celote ne bodo izgubile svoje samostojnosti. Takšne težnje, ki se vse bolj uveljavljajo tudi drugod po svetu, naj bi odprle proces premagovanja razdrobljenega gospodarstva, da bi se hitreje vključili v mednarodno delitev dela.

S. Kraigher je govoril tudi o nekaterih drugih problemih v zvezi z reformo. Po njegovem mnenju ima lahko vsakršno popuščanje za posledico zaostritve, tu pa bo tudi zahtevno delo bodočih odbornikov in poslancev. Podjetja se bodo morala prilagoditi zahtevam trga in prilagajati svojo proizvodnjo dolgoročni orientaciji, kar pomeni, da bo spremeniti tudi sistem planiranja zlasti s stališča medsebojnih odnosov podjetij, kar za zdaj še ni prišlo do veljave. V tem se v zveznih in republiških načrtih kažejo še mnogi stari elementi, zato so umestne pripombe ekonomistov, da je eden izmed pogojev uspešnega gospodarstva dolgoročno planiranje.

Značilno je dalje, da imamo blagovne zaloge v proizvodnji in trgovini. Trgovina še v veliki meri posluje s krediti, morali pa bomo slej ko prej ustvariti potreben kapital, da bo lahko vodila samostojno politiko. V takšnem položaju so makimirane marže nujne, vendar pomenijo zavoro, trgovina pa je zgolj distributerska organizacija.

Na koncu je Sergej Kraigher govoril o socialnem zavarovanju, pri čemer je dejal, da je treba predvsem preučiti, kakšen sistem zavarovanja ustreza razvoju samoupravljanja. V ospredju bi moral biti delovni človek, njemu pa bi morali prilagoditi organizacijo zdravstvene službe in sistem socialnega zavarovanja.

KONJICE

Uskladili kandidature

Pred dnevi je bilo v Slov. Konjicah posvetovanje o usklajevanju kandidatur za možne kandidate republiških poslancev. Posvetovanje so sklicala vodstva družbenopolitičnih organizacij, v razpravi pa so se dogovorili, da bodo krajevni odbori SZDL in sindikalne podružnice na zborih volivcev in zborih delovnih skupnosti predlagali kot možne kandidate:

Za republiški zbor republiške skupščine *ing. Adolfa Tavčarja*, predsednika občinske skupščine in *Viktorja Jeromela*, predsednika krajevne skupnosti Vitanje in direktorja trgovskega podjetja Fužinar;

za organizacijsko politični zbor republiške skupščine *Franja Adamlja*, direktorja KOSTROJA, *Florjana Jančiča*, podpredsednika skupščine in *Jožeta Jelenko*, šefa kadrovske službe LIP Slov. Konjice;

za socialno zdravstveni zbor republiške skupščine *dr. Marto Šlibar*, zobozdravnico v zdravstvenem domu, *ing. Vida Štefana*, člana sveta zdravstvenega doma in *Jožico Kušar*, medicinsko sestro zdravstvenega doma.

Na posvetovanju so sprejeli sklep, da skličejo podobna posvetovanja tudi krajevni odbori SZDL in sindikalne podružnice ter na njih usklad jo predloge za možne kandidate za občinsko skupščino.

CELJE ● ŽALEC ● MOZIRJE ● VELENJE ● ŠOŠTANJ ● SLOVENJ GRADEC ● DRAVOGRAD ● RAVNE NA KOROŠKEM ● ŠENTJUR PRI CELJU ● PRI JELŠAH ● SMARJE ● ROGAŠKA SLATINA ● SLOVENSKE KONJICE ● SLOVENSKA BISTRICA ● RADLJE OB DRAVI ● MEŽICA ● PREVALJE ● BREŽICE ● SEVNICA ● LAŠKO

LE DO 15. APRILA NAGRADNO VARČEVANJE

ZA VEZANE HRANILNE VLOGE

NAGRADE: AVTO ZASTAVA 750, 5 superavtomatskih pralnih strojev, 10 koles, 2 fotoaparata, 3 motorne kosilnice, televizor, 10 tranzistorjev, 3 mopedi, 3 šivalni stroji, 2 peči na olje.

VEZANE VLOGE OBRESTUJEMO OD 7—7,5 %.

ŽREBANJE BO V ZAČETKU MAJA 1967.

KB KREDITNA BANKA CELJE

UGODEN IZVOZ GOVEDA

KOOPERANTI BODO ZADOVOLJNI

Kmetijski kombinat v Šentjurju se je dogovoril, da bi letos prodal v Italijo okoli petsto glav mladega goveda.

V Italiji je letos očitno večje povpraševanje za mladim govejim mesom, saj iščejo kupci govedo za izvoz. Najbolj ugodna teža je 330 kg in je v takem primeru tudi cena najbolj ugodna.

Vsekakor pa je s temi dogovori kmetijski kombinat v Šentjurju dosegel lepo priložnost, ker je cena za odkup živega goveda boljša kot za prodajo mesa. Tako bodo kooperanti zadovoljni s prodajo mladega goveda, saj ga bodo lahko prodajali kar za sto dinarjev dražje kot bi prodajali meso za izvoz.

NOVA MESNICA

V soboto je kmetijski kombinat v Šentjurju odprl novo mesnico v nekdanjih prostorih pri gostilni Bohorč. Ureditev nove mesnice je stala milijon in pol dinarjev, opremljena pa je z nabolj sodobnimi mesarskimi pripomočki.

Poleg mesnice v trgovini Resevna in mesnice kmetijskega kombinata pri Boštevcu je to tretja šentjurska mesnica. Bila je nujno potrebna, saj so potrošniki doslej mnogokrat čakali na meso v vrstah, kar poslej ne bo več potrebno.

SADJE IN ŽIVINA

Z novimi 50 hektari je dosegel obrat KK Šentjur na Ponikvi polnih 120 ha, kar pomeni razmeroma veliko plantažno ureditev. Tako so dokončno specializirali območje za vzrejo sadja in živine.

V nadaljnjem razvoju so velike možnosti za tesno sodelovanje s kmetovalci v okolici, ki bi hoteli kooperirati z živino ali sadjem. Za nadaljnje urejanje plantažnega nasada bi bila potrebna sredstva, ki bi jih uspeli zbrati z namenskim varčevanjem, s hranilnimi vlogami in z dodatnimi sredstvi kmetijskega kombinata.

Plantažni nasad je zasajen z izbranimi vrstami jablan, katerih sadje je zelo iskano doma in v tujini.

SESTANEK ŠTUDENTOV

Pred dnevi so se v Ljubljani sestali člani kluba študentov občine Šmarje pri Jelšah ter razpravljali o družbenem planu razvoja občine in bližnjih volitvah. Med drugim so obravnavali zaposlovanje strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo, nekatere probleme kmetijstva in turizma. Uvodne misli sta na sestanku podala podpredsednik skupščine občine Šmarje Beno Božiček in predsednik občinskega odbora SZDL Šmarje Darko Bizjak.

RAZGOVOR S POSLANCEM

Ob razpravi o zdravstvu v republiški skupščini je poslanec dr. Bojan Pric dal v Šmarju pri Jelšah pobudo za razgovor o problematiki tega področja. Razgovora so se udeležili predstavniki družbeno političnih organizacij, zdravstvenih ustanov in drugi.

Konferenca občinske organizacije ZK Laško

Komunist mora biti prisoten povsod

V OBDOBJU MED DVEMA KONFERENCAMA JE V LAŠKEM IZ ZVEZE KOMUNISTOV IZSTOPILO 36 ČLANOV

Pred dnevi je bila v Rimskih Toplicah uspešna konferenca občinske organizacije Zveze komunistov Laško, ki se je je udeležil tudi član CK ZKS Franc Simonič.

V Laškem je 540 članov komunistov, kar je za 22 manj kot leta 1965. Med komunisti je največ delavcev, uslužbencev ter prosvetnih delavcev, največ osnovnih organizacij ZK pa imajo na terenu. V zvezo komunistov so sprejeli 20 novih članov, izključili 19 — zaradi političnе neaktivnosti in neodgovornosti, kaznovali 10 komunistov, 36 pa jih je samovoljno izstopilo. Posebej zadnja številka pomeni precejšen problem, kljub temu, da je bolje, da v vrstah komunistov ne potrebujejo lažikomunistov. Med temi, ki so izstopili sta tudi dva ravnatelja osemletk, zato se resno postavlja vprašanje, zakaj toliko izstopov iz Zveze komunistov v laški občini.

V referatu je politični sekretar občinskega komiteja obravnaval reorganizacijo ZK, nekatera vprašanja kadrovske zasedbe ter vlogo komunista. Ta se naj bori povsod, ne samo v organizaciji, v kateri je včlanjen, temveč kjer živi in dela; le tako bodo uresničeni cilji organizacije. Poleg problematike nekaterih osnovnih organizacij je omenil tudi tipičen primer neperspektivnega gledanja, saj imajo v laški občini tri lesna podjetja, pri katerih še ni prišlo do integracije, čeprav gre za materialno eksistenco večine. Prizadevanje občinskega komiteja ZK za ureditev tega problema pa so označili kot vmešavanje v samoupravne pravice.

Razprava je jasno pokazala, da s sedanjim sistemom v osnovnih organizacijah ne bo mogoče več delati, če hočejo doseči boljše uspehe. Sestanki in razprave so večkrat neplodne, ljudje na sejah molčijo in si mislijo svoje, sklepi mnogokrat ostanejo nerealizirani. Več skrbi bo treba posvetiti delu v vaških organizacijah Zveze komunistov in Zvezi mladine ter sprejemanju mladih v ZK. Ugotovitev, da marsikateri mlad človek istoveti organizacijo ZK s slabim komunistom, ki ga pozna, je gotovo žalostna, vendar resnična. Zato v prihodnje komuniste v Laškem čaka še veliko dela, z dobrim in resnim delom pa bodo vstopali v ZK tudi drugi mlajši ljudje, tako da ne bo potrebno na prihodnji konferenci zopet ugotavljati, zakaj število izstopov iz Zveze komunistov raste iz leta v leto.

CELJSKE SREDNJE IN POKLICNE ŠOLE PRIPRAVLJAJO

»POKAŽI KAJ ZNAŠ«

Javno oddajo »Pokaži, kaj znaš« pripravljajo celjske srednje in poklicne šole v drugi polovici aprila. Organizacijsko in vsebinsko je oddajo začrtal devetčlanski odbor, a pokroviteljstvo nad oddajo prevzema celjsko amatersko gledališče, ki bo letos s podobnimi javnimi avdicijami skušalo zbrati več novih sodelavcev.

Posamezni mladinci in skupine v starosti do 25 let se lahko prijavijo za oddajo v dveh področjih: s programskim nastopom ali v tekmovalnem programu. V programskem delu bodo mladi pokazali svoje znanje v petju, recitiranju, igranju na instrumente, z igranjem kratkih igranih prizorov, baletnim plesom in podobno. V tekmovalnem delu pa bodo odgovarjali na vprašanja po težavnostnih stopnjah. Odgovarjali bodo na vprašanja iz NOV, druge svetovne vojne, športa, področne problematike in poklica.

Vsi tisti, ki se zanimajo za nastop »Pokaži, kaj znaš«, se lahko s svojimi točkami prijavijo odboru v domu Vere Šlandrove. Zanimanje za sodelovanje je že sedaj veliko, ker bodo zmagovalci nagrajeni, zato pričakuje odbor, da se bo do zaključka prijavnega roka (25. marca), prijavilo za sodelovanje še več posameznikov in skupin.

GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE V CELJU

ANGLIJA HENRIKA VIII

V soboto bo v SLG Celje za abonente v vezanem abonmaju in izven gostovala Drama SNG iz Ljubljane z delom Roberta Bolta »Človek za vse čase«.

Delo govori o življenju znamenitega angleškega humanista in državnika Thomasa Mora, ki je prišel zaradi svojih človekoljubnih načel v nasprotje z zloglasnim angleškim kraljem Henrikom VIII. Poštenjaku in doslednežu Thomasu Moru kralj in dvor nista mogla drugače do živega, kakor da so si o njem izmislili razne laži in spletke, ki so ga slednjič odvedle v smrt z obglavljenjem.

Dramatično prepletenost igre dopolnjuje še zmagoslavna načela človečnosti v boju s samovoljo in zlobo posameznika in njegovih podrepnikov. Poseben užitek pa zagotavlja jo režija Slavka Jana in igravska imena Staneta Severja, Borisa Kralja, Majde Potokarjeve in drugih članov SNG iz Ljubljane.

Vsi smo odgovorni

Konec prejšnjega tedna je Olepševalno in turistično društvo v Celju povabilo na razgovor novinarje, ki delajo v Celju in jim posredovalo ne le nekatere uspehe in načrte lastnega delovnega programa, marveč zlasti še težnje, da bi tudi Celje dalo svoj delež v mednarodnem letu turizma. Pomembna akcija je osredotočena na ureditev in čistočo mesta. Toda, mar je to samo skrb društva, njegovih organov in morda še kolektiva Javnih naprav? Nekateri primeri kažejo, kot da mnogi to tako tudi razumejo. Pa vendarle ni tako. V akciji za lepo ureditev mesta bi morali sodelovati prav vsi njegovi prebivalci.

Hvaležna je ugotovitev, da bo letos več kulturnih in družabnih prireditev kot jih je bilo lani in prejšnja leta. Celje bo morda le postalo nekoliko bolj razgibano mesto. Upajmo, da bo tako ostalo tudi v naprej in ne samo v mednarodnem letu turizma.

KMETIJSKI SVETOVALEC

NI VSE ZAMUJENO

Te dni lahko dobite po vseh kmetijskih organizacijah in prodajalnah tako željeno tomaževo žlindro. Vsi vemo, koliko pomeni vsem kulturam. Zato naj na kratko povemo, da vsebuje žlindra 17 % skupne fosforne kisline in 14 do 16 % lahko topljive fosforne kisline (P_2O_5). Poleg fosfora vsebuje tomaževa žlindra še rastlinam in živalim prepotrebne snovi:

- 45 do 50% apna (Cao),
- 6 do 11 % sicilijeve kisline (SiO_2),
- 14 do 20 % železovega oksida (Fe_2O_3),
- 3 do 6 % mangana (MnO),
- 1 do 5 % magnezija (MgO),
- 1 do 3 % aluminijevega oksida (Al_2O_3)

in še titan, vanadij, krom, baker, kobalt ter druge mikroelemente.

Gnojenje s tomaževo žlindro še ni prepozno. Na kolikor toliko redno gnojenih travnikih in v sadovnjakih lahko gnojimo z žlindro do srede aprila, če prej nismo utegnili. Kolikor je ne bodo rastline rabile letos, jo bodo koristile prihodnja leta.

Travnike očistimo in pobranajmo, vendar pazimo, da ruše preveč ne raztrgamo. Branamo le tam, kjer smo jeseni gnojili s hlevskim gnojem, na ostalih površinah pa poravnamo krtine in očistimo navlako, ki bi ovirala trave v rasti. Ravnanje krtin je potrebno zaradi neovirane strojne košnje.

Dobra in zdrava kapljica

Lanska sadna letina je bila dokaj obilna in zato je po kleteh še precej sadjevca. O njem marsikje negodujejo, da »porjavi«, kar je na lanskem pridelku često opaziti. Da nam pa počrni, smo večkrat tudi sami krivi, ker že mošt pride na stiskalnicah v dotik z železom, ki se veže s taninom.

Naj bo kriv kdorkoli, sadjevec popravite tako, da vlijete med mešanjem na en hl, če teče iz pipe čist in potem v kozarcu potemni, 20 do 25 dkg vinske kisline raztopljene v nekaj litrih sadjevca. Takrat posebej raztopite tudi 15 gr kalijevega metabisulfita ali vinobrana na hl sadjevca in med mešanjem vlijte v sod.

Čez kak teden natočite sadjevec v kozarec in videli boste, da ste uspeli.

Sadjevec lahko pretočite v rahlo žveplan sod čez brezovo metlico, skozi rešeto ali razpršilnik zato, da počrni. V sod s sadjevcem dajte na vsak hl 10 do 15 gramov želatine.

Tako moramo pravilno vskladiščiti mineralna gnojila na podstavku.

Ko se črna gošča vsede, sadjevec pretočite v ne preveč žveplan sod.

Znano je tudi modro čiščenje. Tega mora nadzorovati strokovnjak in je nevarno zaradi strupenega čistila ferociankalija. Tega vam ne priporočamo tudi zaradi stroškov.

Ta postopek lahko uporabimo tudi za čiščenje vin.

Ne odlašajte

Marsikje so dela v hmeljiščih že v polnem teku. Ponekod pa še najdemo hmeljevino. Zadnji čas je, da jo požgete in tako vsaj deloma zavarujete sadeže pred propadom. V hmeljiščih je hmeljni hrošč najstarejši škodljivec, ki prebije zimo nizko v trti in ga tako mnogo uničite s požigom. (Na sliki skoraj v naravni velikosti).

Kapar na lončnicah

Mnogo gojiteljev sobnih rastlin tarna, da jim rastline hirajo, povešajo liste in tudi popolnoma propadejo zato, ker se na njih pojavijo v vedno večjem številu belkaste ali rjavkaste krastice.

Te krastice so ščitki pod katerimi se skrivajo kaparji, ki pritrjeni na rastlino sesajo sok in jim tako škodujejo. Kaparje škropite večkrat z metasystoxom (eno čajno žličko na 1 liter vode) v presledkih desetih dni. Kaparji so zelo trdoživi.

Škropivu dodajte še čajno žličko bisa, ceta ali ščepec pralnega praška in dobro premešajte. Zaradi tega dodatka se škropivo kaparjev bolj prime in je uspeh škropljenja večji.

Metasystox je strup z ogabnim vonjem. Rastline škropite z njim na balkonu, stopnišču ali zunaj, da vam ne zasmradi stanovanja

Ostrejše denarne in zaporne kazni

PRI SODNIKIH ZA PREKRŠKE V CELJU LANI 5.099 ZADEV, OD KATERIH JE OSTALO NEREŠENIH 1.201.

V primerjavi z letom 1965 sta imela celjska sodnika za prekrške lani kar 749 zadev več, kljub občutno pomanjkljivi zasedbi delovnih mest, zato je toliko zadev ostalo tudi nerešenih. Kazni sta sodnika izrekla v 3.560 primerih, medtem ko je mnogo takšnih, kjer je pregon zastarel oziroma je bil zaustavljen iz različnih vzrokov.

Zaradi prekrškov zoper javni red in mir so lani kaznovali 803 polnoletnih in 23 mladoletnih oseb. Izrekli so 189 zapornih kazni, kar je za 82 več kot leta 1965, večje pa so bile tudi denarne kazni. Tako lahko sklepamo, da so poostrene kazni le dosegle svoj namen. Kršilci javnega reda in miru so v veliki večini vinjene osebe, zato je eden glavnih vzrokov prav pijančevanje. Močno se je povečalo število oseb brez bivališča in zaposlitve, tako imenovanih klatežev, ki žive v brezdelju, postopanju in se vdajajo pijančevanju.

Največ kršilcev so lani zabeležili na področju prometa — 2.453 polnoletnih, 124 mladoletnih in 24 pravnih oseb. Tudi tu so bile denarne kazni ostrejše, izrekli pa so celo 13 zapornih kazni (leta 1965 samo eno). Varstveni ukrep začasnega odvzema vozniškega dovoljenja so izrekli 257 voznikom motornih vozil. Izredno je poraslo število voznikov, ki so vozili vinjeni. Z denarno kaznijo so kaznovali 332 takšnih voznikov in enega z zaporom. Poleg teh je bilo kaznovanih še 209 kolesarjev. Lani je bilo 673 primerov, ko so državljani vozili brez vozniškega dovoljenja.

Posebno poglavje so povratniki, ki jih je bilo lani od skupnega števila kršiteljev 30 odstotkov. Največkrat se pojavljajo iste osebe kot vozniki motornih vozil, ki vozijo pod vplivom alkohola in brez vozniškega dovoljenja ter kršilci javnega reda in miru, ki so znani večini občanov mesta Celja. Da bi omejili njihovo število, so jim izrekli občutno ostrejše kazni.

Razveseljiva je ugotovitev, da je bilo manj mladoletnih kršilcev. Lani so kaznovali 161 mladoletnikov, kar je za 100 manj kot leta 1965. Največ mladoletnikov so kaznovali zaradi prekrškov v prometu, večinoma zaradi vožnje motornega vozila brez vozniškega dovoljenja.

Prodam sadike jablan sort zlati delišes, jonatan, zlata parmena, koks-oranžna reneta, rdeči delišes, krivopecelj, grafenštajne, carjevič, rdeči astrahan in bobrovec.

Drevesnico imam na težji zemlji, zato so drevesa prikladna za vse sadovnjake.

Čerin Martin,
Brezova 42,
Šmartno v Rožni dolini

TEHNIČNA NOVOST
KOMPRESOR — TRAKTORSKI PRIKLJUČEK

Atlas Capco Ltd Maylands Avenue, Hemel Hempstead, Herts, Velika Britanija izdeluje enofazne batne kompresorje za delo v kamnolomih in na gradbiščih. Kompresorji so na traktorski pogon.

Za manipulacio z njimi in za oskrbo ni potreben kvalificiran mehanik. Na traktor ga s posebnim stojalom montiramo v nekaj minutah.

VELIKA DELOVNA ZMAGA »ŽIČNE«

Za 5 let prerasli proizvodnjo

V celjski tovarni žičnih izdelkov — Žični so minulo soboto proslavili veliko delovno zmago. Po zaključku reorganizacije proizvodnje bodo s svojo proizvodnjo raznih žičnih izdelkov najmočnejši na Balkanu. Doslej so v reorganizacijo vložili preko 700 milijonov starih dinarjev lastnih sredstev. V kolektivu pravijo, da so v sedanjem obdobju reforme močnejši, kot so bili prej, kljub temu, da so se surovine podražile za več kot 40 odstotkov.

Kolektiv celjske tovarne žičnih izdelkov »Žična« se je pred in v začetku reforme srečal z dvema problemoma: z nenehnim dviganjem cen surovin in s problemom ozkih grl v proizvodnji zaradi starih strojev in tehnološkega procesa. Da bi ta dva problema rešili, so izbrali edino možno rešitev, ki pa je zahtevala največjo žrtev — samoodpoved. Sprejeli so sklep, da bodo kljub raznim vplivom od zunaj začeli z največjo investicijo — z reorganizacijo proizvodnje — z lastnimi sredstvi.

Danes, ko je reorganizacija pred zaključkom, ko je tudi največje pesimiste streznila proizvodnja v oddelkih, kjer je reorganizacija že zaključena, nihče več ne dvomi, da je bila ta pot edino pravilna. Zato danes s ponosom ugotavljajo, da so s to proizvodnjo v boljšem položaju v obdobju reforme, kot pa so bili prej.

Na našem območju imamo pet delovnih kolektivov kovinsko predelovalne industrije, med njimi je po vrednosti proizvodnje na posameznega proizvajalca Žična na prvem mestu. Ta uspeh je tem večji, če upoštevamo, da je kolektiv vrsto let z lastnim denarjem pripravljal svojo proizvodnjo do te ravni, da lahko danes povemo, da je njihova proizvodnja največja v državi in da se s svojimi izdelki lahko mirno vključujejo v mednarodno delitev dela.

»Ta reorganizacija naše proizvodnje je v bistvu ena izmed notranjih rezerv«, nam je povedal OSKAR KOHNE, predsednik delavskega sveta, »Položaj kovinske industrije se je v obdobju reforme občutno poslabšal zaradi višjih cen potrebnih surovin. Če upoštevamo, da so morale prodajne cene naših proizvodov ostati neizpremenjene, razen pri vzmeteh, lahko uvidimo, da bi se v sorazmerno kratkem času znašli v nezavidljivem položaju. Rentabilnost se je zmanjševala — zato je bilo nujno povečati proizvodnjo. To nam je uspelo. Vsa sredstva, kolikor smo jih imeli, smo sproti vlagali v nove stroje, tako da smo na novo opremili proizvodno enoto vzmetnih vložkov, zatem tkalnico, čakamo še na stroje za pletilnico.

S to politiko varčevanja in reorganizacije smo se rešili življenja od rok do ust in si začrtali jasno perspektivo.«

Ob sami reorganizaciji proizvodnje so začeli tudi z izpopolnjevanjem tehnološkega procesa. Uvideli so, da so proizvodni stroški v nekaterih proizvodnih obratih zaradi slabega tehnološkega procesa izredno visoki. Sama organizacija dela je bila nedodelana, zato je predstavljalo izpopolnjevanje tehnološkega procesa drugo, dragoceno notranjo rezervo.

»Zaradi neustreznih prostorov in razporeditev smo izgubili ogromno časa pri izdelku od stroja do potrošnika,« pravi duhovni vodja reorganizacije dipl. ing. ANTON LOJEN. »Samo pri proizvodnji vzmeti smo skrajšali pot od stroja do stroja s 6250 na 6,75 metra. To pomeni vrednost več desetih milijonov. Pri proizvodnji šlarafije smo z novo tehnologijo zmanjšali stroške za 310 milijonov starih dinarjev na leto. To so vsote, ki predstavljajo veliko rezervo, tako da se s proizvodnjo, ko bomo začeli proizvajati na vseh strojih — s strojno opremo pa smo prehiteli razvoj za pet let — lahko vključujemo enakovredno v mednarodno delitev dela.«

Minulo soboto so s skromno svečanostjo, ki ni v praksi ob takih priložnostih — na sila skromen način — začeli proizvajati na novo. Medtem ko nekateri novi stroji že ropotajo, druge šele montirajo, v vodstvu kolektiva pa se še ubadajo z mislijo, kako rešiti vprašanje proizvodnih prostorov, ki so začeli krniti proizvodnjo. Pred leti so sicer že dobili lokacijo za nove proizvodne dvorane južno od ceste v Trnovlje, vendar so jim to lokacijo urbanisti vzeli in dodelili drugo, tokrat severno od ceste v Trnovlje. V kolektivu se zavedajo, da bodo morali rešiti še ta problem, zato ustvarjena sredstva znova izdvajajo. Doslej so delili v sklade le 20 odstotkov vrednosti proizvodnje, zdaj kaže, da bodo že lahko 30, kar pomeni, da bodo v bližnji prihodnosti s to strojno opremo in s tem kadrom v novih prostorih v bistvu pomenili izredno močnega proizvajalca v kovinski industriji. S sedanjo proizvodnjo po vrednosti na zaposlenega so sicer že sedaj na vrhu lestvice, vodstvo kolektiva pa meni, da bi ob sedanjih pogojih ob povečanju proizvodnje lahko ustvarjali še znatno več rezerv ter s tem direktno vplivali na standard zaposlenih.

J. Sever

MALA ANKETA

PROSENIŠKO ALI BLAGOVNO LJUDJE ŽE VEČ LET OZNAČUJEJO Z DVEMA BESEDAMA, KI POVESTA PRAVZAPRAV VSE: PLINSKO PODROČJE. LJUDJE SE HUDUJEJO, PREKLINJAJO, KER JIM PLIN CELJSKE CINKARNE UNIČUJE POSEVKE NA POLJIH, SADOVNJAKE, GOZDOVE, ŠKODUJE ŽIVINI. SICER DOBIVAJO ODŠKODNINO, TODA KMETOVANJE NA PLINSKEM PODROČJU NI TAKŠNO KOT JE BILO NEKOČ. OBISKALI SMO ŠEST OBČANOV TER JIH VPRAŠALI, KAKO KMETUJEJO NA TEM PODROČJU?

PETER MIHELČIČ: Pred dvanajstimi leti sem okoli hiše zasadil 20 drevesc, sedaj sta mi ostali še dve. Sadja sploh nimam več, slabo je tudi s posevki in krmo. Krava toliko da ni poginila, iskal sem živinozdravnika, ki je odredil zakol. Za kravo še nisem dobil nobene odškodnine. Pri nas ni preveč veselo, včasih je zjutraj tako žveplen zrak, da človek komaj diha. Saj je res, da smo dobili odškodnino, vendar s tem ne moremo biti zadovoljni. Plin škoduje krmi, s katero se hrani živina in tako škoduje tudi njej; ali preko povrtnine ne škoduje tudi človeku? Tudi na gozdu se pozna plin, vršički smrek so že poponoma suhi. Zadruga je obljubila za odškodnino umetna gnojila, vendar ga še nismo dobili, čeprav bi ga sedaj najbolj potrebovali.

MARTIN ORAČ: Škoda je res velika, zato je težko kmetovati. Imam 1 hektar in 32 arov zemljišča, na katerem je hmelj. Zemlja je bila že zastrupljena, ko smo zasadili hmelj, vendar mu plin ne škoduje zaradi globokih korenin. Jabolka so suha, plin škoduje gozdu, kaj hočemo. Za 1964. leto sem dobil 230.000 S-din, kar je gotovo premalo. Orjem s konji, te pa moram menjati vsake toliko časa, ker bodo drugače poginili. Tudi žrebeta ne moreš vzgojiti. Če bo šlo tako naprej, bo kmetijstvo na Proseniškem zaspalo. Zemlja je izredno kisla, kar je ugotovila tudi komisija, celo ribez, ki sem ga zasadil, se je posušil. Preživljam se samo s kmetovanjem, kar dobim od hmelja, dam delavcem in kaj mi ostane? Nič.

FRANC POLAK: Nekoč je bilo tu vse polno sadja, sedaj je vse šlo. Ne veste, kako je bilo lepo, ko je spomladi okoli hiše vse cvetelo — sedaj je skoraj puščava. Za 1964. leto sem dobil približno 150.000 S-din odškodnine. Vse bi še šlo, samo sadje je težko preboleti. Plin vpliva na posevke, deteljo in živino. S krompirjem še gre, ker je v zemlji. Zadnje čase opažam spremembe tudi na koruzi in ječmenu. Za gozd, na katerega tudi vpliva plin, nam še niso ničesar priznali. Plin je od čas do časa tak, da še dihati ne moreš. Omenil sem gozd, na gozdni upravi smo se namreč dogovorili za odškodnino. Zadovoljen pa sem, ker v imenu kmetov zahteva odškodnino občina Šentjur, saj nam tako prihrani mnogo potov in jeze.

ALBINA JANČIČ: Kmetovati je sedaj težko. Ko sem bila še mlada, je bilo povsod polno rož, zdaj pa samo te bele plinske rože. Plin vpliva na drevje in na živino. Pomagamo si tako, da kislo krmo prodamo podjetjem in nato kupimo sladko. Tako ohranimo živino zdravo, vendar je to zelo drago. Čez nekaj let ne bomo mogli živeti tukaj. Vozili smo na njivo gnoj, vendar ničesar ne pomaga. Zadnja komisija je bila tu pred petimi leti. Saj bi še šlo, pa je davek tako velik, da človek komaj zdrži. Enostavno ga ne moreš plačati, ker nimaš dohodkov — krava nam gre sedaj v rubež. Še to, če je kdaj sestanek zaradi plina, izvemo šele potem, ko je mimo.

STEFKA SLOMŠEK: Drevesa ne rastejo, trava pod njimi pa je kakor požgana, že rože so čisto bele. Plin ne pride vedno, vendar, kadar se spusti nad zemljo, človek ne more dihati. Živina je pri nas še dobra, huje je pri sosedih, večkrat jo bolijo noge. Gozda tu nimamo veliko, vendar se suši. Kako bo v prihodnje, ne vem, vendar tu kmetovati je zelo težko, saj ne zrase ničesar več.

IVAN JANČIČ: Tepe nas, da se bog usmili, plin nam je vse uničil. Včasih smo imeli tod vse polno jabolk, zdaj jih ni več. Ne vem koliko dreves smo morali letos podreti, ker se ne izplača, vse se je posušilo, sadu ni več. V skednju kjer režemo seno, je vse črno, kot nekakšne saje. Veste da kmet potrebuje jabolčnik — posebej ko je delo na polju, sedaj ga nimamo več. Moraš ga pa imeti in preostane le to, da ga kupiš. Krma za živino ni dobra, tako jo moramo kupovati drugod. Z eno kravo je že konec, drugo pa bolijo noge in že slabo hodi. Pravijo, da hmelj uspeva v tej zemlji, vendar kje dobiti denar?

Še enkrat: prah na Veliki Pirešici

Kot najbolj prizadeti s kraticami Š. C., ki ga članek, objavljen v zadnji številki najbolj omenja, dajem naslednji odgovor:

Komisija za ocenitev škode je bila sestavljena na pobudo Cestnega podjetja Celje nekako decembra 1965 za obratovalno sezono 1966. Iz članka komisije imam občutek, da je napad na mene najboljša obramba, ker članek omenja v glavnem le moje ime, pa čeprav sem v resnici le eden od glavnih oškodovancev.

V pojasnilo navajam to, da je bil odgovor med strokovno komisijo občine Žalec in menoj zaradi ocenitve škode zaradi plinov in prahu asfaltne baze Cestnega podjetja Celje na Veliki Pirešici tak, da podpisnik v najbolj kritičnih trenutkih obveščam komisijo, da na samem kraju izvrši ogled. Res je, da je na moj poziv pispela komisija nekajkrat in je zavzela pravilno stališče na samem terenu do oškodovancev sploh. Nadalje sva se dogovorila s članom komisije tov. L. F., da ga jaz kot najbolj prizadeti redno obveščam. Nekako v avgustu 1966 sem ponovno hotel obvestiti tov. L. F., vendar je bil ta na rednem letnem dopustu. V prepričanju, da bo komisija še nadalje pozitivno ocenjevala škodo za ogroženo področje, sem nadaljnje obveščanje opustil misleč, da bo delo komisija opravljala še naprej tako pravilno kot doslej brez navzočnosti podpisnika, saj kot takšna pozna svoje dolžnosti.

Čudno se mi zdi zakaj se v članku omenja samo prah, dočim o plinu kot glavnim faktorjem, ki je hujši škodljivec za ljudi, živino in rastlinstvo — ne omenja. Vem dobro iz lastnih izkušenj kot najbližji, da se pri proizvodnji asfaltnih mas uporablja ogromna količina nafte, bitumena in premoga za katere je pa znano, da izločajo ogromno plinov, zlasti za bližnjo okolico.

Posedujem 1 ha, 75 a obdelovalne zemlje, katera meji z asfaltno bazo in je pod stalnimi vplivi plina in prahu.

Pisec članka navaja, da imam 144.000 S-din katastrskega dohodka, to drži. Odškodninski zahtevek se pa na 1,57 ha stvarno ne nanaša na 603.000 S-din kakor piše pisec, temveč na približno 400.000 S-din, a približno 203.000 S-din na moteno življenje, najemnino za rampo oz. iztovor mehanizacije cestnega podjetja. Dalje imam ca. 17 a v višini ca. 80 % uničene krme zaradi tega, ker ni ustrezne kanalizacije ob asfaltni bazi in s tem udarja na moje zemljišče odpadna nafta razredčena z bitumenom, kar bo verjetno vplivalo na manjšo rodnost zemlje za nekaj let.

Pri vhodu v asfaltno bazo ni zadovoljive kanalizacije. Teren asfaltne baze pa visi proti mojemu zemljišču in tako udarja v močnih nalivih v poletnem času ogromna količina vode pomešana z naftnimi in bitumenskimi derivati in zaradi tega sem ugotovil, da je ogromni izpad pridelka krompirja na tem zemljišču. Struktura zemlje je takšna, da voda ne usahne. Nadalje se nahaja na tem zemljišču ca. 100 kom. sadnih dreves. Ugotovil sem, da je zadnja leta, posebno pa leta 1966 pri povečanju proizvodnje na asfaltni bazi bil pridelek znatno manjši, četudi je letina bila dobra. Poleg krivde s strani asfaltne baze ima res precejšen vpliv znani škodljivec kapar, vendar sem to pri cenitvi škode sporazumno s komisijo upošteval.

Škoda na živinski krmi in ostalih kulturah je po mojih izkušnjah večja kakor jo je dokončno ocenila komisija. Pri pregledu terena konkretno na mojem zemljišču je komisija ustmeno soglašala celo, da je krma neužitna, vendar ne morem razumeti, kako je mogla zavzeti pozneje obratno stališče. Pripominjam, da sem bil primoran nabaviti manjše količine krme pri Kmetijskem kombinatu Arja vas, nekaj pa tudi pri privatnikih v raznih krajih, celo v Šentilju. Vse to na račun manjše vrednosti svojega pridelka krme.

Od 203.000 S-din pa gre na račun motornega življenja zahtevek 160.000 S-din. Pod to pa je razumeti odvišno pranje perila, odvišno čiščenje stanovanja, sušenje perila izven ogroženega področja, večkratno prekinitev dela na polju, oddaja otroka v oskrbo k drugim ljudem, prekomerni ropot v dnevnem in celo v nočnem času, prevozi krme od drugod, prezračevanje stanovanja itd.

Uradno obveščam javnost o priznani in izplačani odškodnni, ki je za živinsko krmo in vrtnine 59.125 S-din, za moteno življenje pa 50.000 S-din. Kdor pozna razmere na Veliki Pirešici, bo to znal bežno presoditi in ugotovil bo, da v odškodninskem postopku ni pravici zadoščeno.

V članku je tudi omenjeno, da so oškodovanci v letu 1965 terjali povrnitev škode potem, ko so pospravili pridelke in je površine že pokrivala snežna odeja. To pa ne drži. Konkretno sem dal pritožbo 5. 6. 1965, tako tudi ostali oškodovanci. V predzadnjem odstavku članka piše, da je Š. C. zavrnil pot do tožbe za odškonino. Poudarjam da še imam vedno možnost do sodnih terjatev. Zavedam se pa, da je to težko doseči, kajti sodišče se bo opiralo na uradne ugotovitve komisije, čeprav bi z verodostojnimi pričami lahko dokazal svoje pravice.

Vse, kar sem do sedaj navedel, sem se omejil na moje interese. Za širši krog pa bi navedel, da celo okolico tarejo isti problemi. V biltenu Hortikularnega društva Žalec za december 1966 na 12. strani piše, da je 250 ha močneje, 750 ha pa manj ogroženega zemljišča od prahu asfaltne baze, torej skupaj 1000 ha površine.

Navajam primer, da P. F. meji z asfaltno bazo in je dobil za ca6—7 arov obdelovalne zemlje z vrtom 5600 S-din odškodnine. Ta je s svojim zemljiščem pod stalnim vplivom plina, prahu in zemlja je delno prepojena z nafto. Drugi primer je pa tak da so od asfaltne bazo je dobil za ca. 6—7 arov obdelovalne 1—2 ara 4200 S-din odškodnine. Kje je logika?

Pred nedavnim je bila javna tribuna na Veliki Pirešici ob precejšnji udeležbi prizadetih Pireščanov. Na to javno tribuno je SZDL Vel. Pirešica vabila predstavnike komisije, predstavnika asfaltne baze in sekretarja obč. odbora SZDL Žalec. Od vseh vabljenih se je udeležil javne tribune predstavnik asfaltne baze in sekretar SZDL Žalec. Predstavnika te štiri članske komisije pa žal ni bilo, da bi nam o zadevi dal pojasnilo. Za odsotnost vseh štirih članov komisije pač ni opravičila. Mislim, da bi nam komisija morala dati pojasnilo o problemih in konkretnih ugotovitvah, ter tudi, kaj je zahtevek in kaj odškodnina, ker si ljudje to na svoj način razlagajo.

Za zaključek bi želel, da bi v bodoče ne bila rešitev odškodnina, ampak odprava nezdravih pojavov, da bo v zadovoljstvo vaščanom in podjetju.

Štamol Cvetko
Velika Pirešica št. 35.
pošta Žalec

KERAMIČNA INDUSTRIJA LIBOJE

razpisuje prosto delovno mesto

šefa računovodskega sektorja

Pogoji: — diplomiran ekonomist s 3-letno prakso ali
— višja ekonomska šola s 6-letno prakso ali
— ESS z 10-letno prakso
— 4-mesečno poskusno delo.
Stanovanja nimamo.
Razpis velja do 29. 3. 1967.
Upravni odbor podjetja bo vloge obravnaval dne 31. 3. 1967.

IZ PRVE ROKE...

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

BORIS ČOP, šef oddelka za kmetijsko zavarovanje pri celjski zavarovalnici govori

o zavarovanju posevkov

2. Zavarovane nevarnosti — začetek in konec jamstva.

Vsi posevki in plodovi se lahko zavarujejo proti toči, požaru in streli v rastočem stanju. Možno je dozavarovati tudi proti viharju.

Jamstvo za povračilo škode začne pri
— vinogradu in hmelju, ko brsti oz. poganjki dosežejo dolžino 2 cm,
— sadovanjakih, ko sadno drevje odcveti,
— pri žitih, ko poženejo iz zemlje itd.

Jamstvo traja do žetve oz. obiranja — najdalje pa do 31. oktobra.

ZAVAROVANJE ČRNEGA RIBEZA

Zadeva zaradi jamstva za škode na črnem ribezu v lanskem letu še ni dokončno rešena. Vendar pa smo že pred novo sezono, zato so proizvajalci črnega ribeza postavljali zahteve, da se letos izvede zavarovanje črnega ribeza, ki bo zajelo v jamstvo vse škode zaradi slane in toče že od brstenja.

Na osnovi teh zahtev je naša zavarovalnica zahtevala od JZS, da odstopi od svojih principov in uvede zavarovanje črnega ribeza pod posebnimi pogoji, kot sledi:

1. Predmet zavarovanja je pridelek črnega ribeza, razen v nasadih, ki leže v nižinah in kotlinah.

2. Zavarovalnica je dolžna povrniti škodo, ki nastane na pridelku črnega ribeza zaradi toče in pozebe.

3. Jamstvo zavarovalnice za povrnitev škode nastopi po odpiranju popkov toda ne prej kot 5. dne ob 24. uri po podpisu zavarovalne pogodbe in preneha, ko je ribez obran.

4. Škoda se obračunava po določilih 8. člena pravilnika za zavarovanje posevkov in plodov — z naslednjimi spremembami:

a) če znaša odstotek škode zaradi zavarovanih nevarnosti skupaj 20 % ali manj od zavarovane vrednosti — se škoda ne povrne;

b) če znaša odstotek škode zaradi zavarovanih nevarnosti več kot 20 % od zavarovane vrednosti, nosi zavarovanec sam škodo v višini 20 % od zavarovane vrednosti;

c) določilo (5) odstavka 8. člena pravilnika za zavarovanje posevkov n plodov — za to zavarovanje ne velja.

Funkcionalna premija znaša 20 % od zavarovane vrednosti in režija.

Navedene posebne pogoje je Jugoslovanska zavarovalna skupnost odobrila. Naša zavarovalnica bo na osnovi teh pogojev letos izvedla zavarovanje črnega ribeza. Naši zastopniki bodo čimprej obiskali vse proizvajalce črnega ribeza in sklenili zavarovanja.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Odprto pismo prosvetnih delavcev občinski skupščini Žalec

Sindikalni odbor prosvetnih delavcev občine Žalec je v tem letu že večkrat razpravljal o problemu financiranja osnovnih šol.

Delegacija prosvetnih delavcev je na pobudo sindikalnega odbora obiskala predsednika občine Joška Rozmana, ki pa ni mogel obljubiti drugega kot to, da bo sklad za šolstvo občine Žalec dobil od 6 do 8 % več sredstev, kot je znašala realizacija za leto 1966. Tov. predsednik je tudi delegaciji obrazložil, da spada žalska občina med tiste občine, ki ne dobivajo dopolnilnih sredstev od republike, je pa obenem na spodnji meji nedotiranih občin, saj znaša udeležba proračuna na prebivalca le 338 N-din. Zaradi take delitve po občinah bo znašal občinski proračun za leto 1967 le 11,6 milj. N-din. Delegacija prosvetnih delavcev je na predlog predsednika občine obiskala še načelnika za družbene službe, načelnika za finance in predstavnika sklada za šolstvo. Skladu za šolstvo in načelniku za finance je bila predložena tudi dokumentirana zahteva prosvetnih delavcev, v kateri je bilo navedeno, naj sklad za šolstvo zagotovi osnovnim šolam za njihovo dejavnost 1.150 N-din na učenca v letu 1967. V tem znesku je vračunana osnovna dejavnost, razširjena dejavnost in 15 % za materialne izdatke osnovnih šol. Z zahtevo so se strinjali vsi prisotni in obljubili, da bodo ta zahtevek predložili sestavljalcem proračuna občine, ker je ta tudi v skladu z izračuni, ki so bili napravljeni v lanskem letu ob razpravah o novem zakonu o financiranju izobraževanja.

Kaj mislijo prosvetni delavci?

Želimo predvsem povedati svoje mnenje občanom, odbornikom in uslužbencem občinske skupščine, kadar ti razpravljajo o finančnih problemih osnovnih šol (ali po drugi strani o svojih otrokih).

Prosvetne delavce so politični forumi že večkrat kritizirali, da se borijo samo za višje osebne dohodke, nočejo pa razumeti gospodarske situacije občine, niti se pravočasno ne začno boriti za večja finančna sredstva sklada za šolstvo. Poglejmo, kako je bilo v lanskem letu. Proračun je bil sprejet in po sprejetju so bili vsi samoupravni organi šol obveščeni na skupnem sestanku, ki ga je sklical Svet za šolstvo in sklad za šolstvo, da za leto 1966 ne bo več finančnih sredstev, možni pa so posamezni premiki znotraj proračuna. S situacijo, ki nam je bila obrazložena, nismo bili zadovoljni, čakali pa smo na rebalans, ki se običajno dela po polletju. Med tem časom so bile vse šole obveščene, naj ne računajo na vsa finančna sredstva, ki so bila odobrena s proračunom. Vendar je bilo meseca oktobra na zasedanju občinske skupščine zagotovljeno, da se ob rebalansu proračuna občine sredstva za šolstvo ne bodo zmanjšala. Dejstva pa so taka, da je bil rebalans proračuna sprejet šele 27. decembra 1966 in šolstvu odobreno le 93 % plana, pa niti ta sredstva niso bila realizirana, čeprav so mnogi koristniki proračuna prejeli 100 % realizacijo odobrenih sredstev.

Po predlogu proračuna za leto 1967 so nam znani do 11. 3. 1967 naslednji podatki: sklad za šolstvo naj bi prejel lansko realizacijo v višini N-din 4.789,280 + 78.120 N-din za obveznosti iz leta 1966 in 3 %-no povečanje (142.000 N-din).

Pripomniti pa moramo, da se iz sklada za šolstvo poleg osnovnega šolstva financira še otroško varstvo (samo OD), glasbena šola, delavska univerza in anuitete za kredite adaptacij šol in družbenega standarda.

Letos pa bo sklad za šolstvo moral kriti še nove obveznosti osnovnih šol (povečano število učnih ur), prevoze otrok in šolske mlečne kuhinje (ti dve postavki sta bili v lanskem letu financirani izven sklada za šolstvo — v skupnem znesku N-din 162.600).

Iz navedenega povečanja sklada za šolstvo (3 %) bodo šole morale pokriti izkazane izgube po zaključnih računih, ki znašajo skupno 187.022,68 N-din (kar znaša ca. 3,5 % od lanske realizacije) in upoštevati nove obveznosti. Iz tega sledi, da bodo sredstva za osnovno dejavnost šol manjša kot v letu 1966.

S takim stanjem se ne moremo strinjati in smo dolžni opozoriti javnost in odgovorne organe na posledice, ki bodo iz takega načina financiranja nastale:

- materialno stanje šol se bo občutno poslabšalo — izkazane izgube izhajajo ravno iz neporavnanih računov, kot kurjava, tokovina, itd., šolski prostori se že več let nazaj niso belili, pomanjkanje učil je očitno, nabave lahko šole vršijo le na up;
- boljši, predvsem višje kvalificirani prosvetni delavci bodo še nadalje odhajali v občine, kjer je boljše urejeno financiranje šolstva in sploh boljši pogoji dela;
- cena šolanja na enega učenca bo nujno nižja kot v lanskem letu (853 N-din). Republiško povprečje pa je že lani znašalo 960 N-din na učenca. Iz tega sledi, da šole ne bodo mogle zagotoviti takšnega šolanja, kot so ga lahko deležni učenci po drugih občinah;
- nujno sledi znižanje osebnih dohodkov zaposlenih na šolah, kar pa bo povzročilo novi val nezadovoljstva med učiteljstvom.

V našem pismu so nakazani samo delno problemi financiranja osnovnega šolstva, smatramo pa, da vzgojno izobraževalna dejavnost v občini ni primerno ovrednotena in zato postavljamo vprašanje javnosti, občinski skupščini in republiški skupščini, kolikšna je družbena vrednost izobraževanja in kako se naj ta problem konkretno reši v občini Žalec.

Žalec, dne 13. 3. 1967.

Izvršni odbor
sindikata prosvetnih delavcev
občine Žalec

KIPAR DRAGO TRŠAR

Razstava v likovnem salonu

Likovni salon je priredil po daljšem presledku kiparsko razstavo. Ne gre za omalovaževanje te zvrsti, pač pa so kiparske razstave zaradi prevoznih stroškov dražje od slikarskih, likovni salon pa ima omejena sredstva za prirejanje takšnih razstav.

Kipar Drago Tršar je iz mlajšega rodu, nadarjenost ga je privedla do docenture na ljubljanski akademiji. Na razstavah si je priboril lepa priznanja, dobil je zlato medaljo v Riminiju, prvo nagrado na trienalu v Beogradu, v Ljubljani pa drugo nagrado za spomeniški natečaj. Razstavljal pa je še v Milanu, Londonu, Washingtonu, Aleksandriji, v Benetkah in v Bruxellesu. Podoba je, da je Drago Tršar pomembno usmerjen v monumentalno kiparstvo spomeniškega značaja. Spomnimo se spomenika Prežihovega Voranca v Ravnah. V spomenike narodnoosvobodilnega boja je vnesel novega duha. (Javornik pri Jesenicah, Prebold, Jarše pri Kamniku, Kamnik). Problem masovnosti v kiparskem jeziku rešuje originalno. Na razstavi imamo primere teh realizacij: Brigade s hribov, Ljudje v krogu, Med velikimi in malimi itd. Človeška figura v teh kompozicijah utone v gmoti in je dostikrat le nakazana z oznako glave. Masovnost kiparskih zamisli kroti in uravnotežuje po vertikalni in horizontalni simetriji. Leta mu je v oporo za statičnost spomenika. Portretna glava E. K. (pisatelj Kocbek) je kajpak zasidrana v očrtovanju individualne kompletne osebnosti. Če je masovnost po eni strani kolektivna, je v danem primeru portretiranje individualnih oseb nasprotni pol kiparskega izraza.

Ekvilibrist, Mati z otrokom stojita nekako na sredi med opisanima poloma. Mimogrede se nam zdita omenjeni umetnini šibka plat tega kiparja. Zanimive so risbe za kiparske osnutke; teh bi želeli videti še več, saj so izpovedne in dajejo globlje vpoglede v kiparjevo snovanje. Tako se nam na tej razstavi kipar kaže s treh različnih aspektov. Očitno Tršar ne bo vztrajal na doseženih pozicijah, ampak bo njegov umetniški izraz dobil še širše dimenzije.

A. S.

LOJZE POZUN

II. grupa odredov slovenskih partizanskih čet

Potem, ko so se utrujeni in lačni borci utaborili pod Primskovim in si zjutraj, 26. decembra pravkar pripravljali zajtrk, je ena od italijanskih patrulj napadla in ustrelila v bližini Primskovega intendanta I. čete in njegovega spremljevalca. Komandant Stane je takoj po prvih strelih ukazal, naj moštvo zasede vrh Primskovega okrog cerkve in pokopališča, nato pa so borci z ugodnih položajev uspešno zavračali napade italijanskih enót tja do opoldanskih ur. Ko pa je kazalo, da sovražnik dobiva okrepitve in jih meni obkoliti, se je bataljon tako spretno izvil na jug proti dolini Temenice, da sovražnik tega sploh ni opazil. Ponoči se je bataljon prestavil še naprej, v stari tabor na Kremenjaku, medtem ko so se italijanske sile še nadalje dva dni zbirale za napad na partizane v smeri Primskovega.

Kako velike oči je imel strah po vrnitvi II. štajerskega bataljona na italijansko okupacijsko ozemlje po neuspelem poskusu preboja pri Litiji, je razvideti iz sporočila italijanskega kolonela (polkovnika) Pernadija z dne 1. januarjem 1942 ob enajstih zvečer nemškemu hauptmanu (stotniku) Elsneju preko obmejne nadzorne postaje Bogenšperk v Domžale. Sporočilo se glasi: »Banda 2500 mož pod poveljstvom srbskega generala Mihailovića je na pohodu od Ljubljane proti vzhodu, pri čemer uporablja železnico, avtomobile in kolesa. Banda je deloma na nemškem ozemlju in deloma še na italijanskem ozemlju in namerava prodreti v Litijo in Javorje . . .« Človek si kar ne more predstavljati kaj takega! Pa vendar! Spričo te vesti so Nemci takoj alarmirali vse svoje graničarske postaje vzdolž italijansko-nemške meje, vse orožništvo, vojaštvo in policijo južno od Save, 2. četo 73. rezervnega policijskega bataljona v Zagorju, vod policije iz Radeč so takoj poslali izvidnike proti Dolam in Javorju, italijanski ter tedanji južnokoroški meji, preko trboveljskega orožniškega okrožja pa so alarmirali še celjsko in mariborsko okrožje.

Medtem ko so nekaj ranjencev spravili po skrivnih zvezah v nego zdravnikom-sodelavcem v bolnišnico Studenec pri Ljubljani, se je bataljon po nekajdnevnem počitku na Kremenjaku za Novo leto odpravil po nalogu Glavnega poveljstva proti Turjaku, kjer je v gozdu pri Vodicah 4. januarja prišla v njegovo sestavo še Grosupeljska četa. Ob reorganizaciji sta se nato Stiška in Molniška četa združili v 1. četo, Mokronoška je postala 2. četa, Grosupeljska pa je bila za osnovo 3. četi.

Da bi prišli do orožja in nujno potrebnega streliva pa živeža ter opreme, se je bataljonski štab odločil za napad na italijansko vojaško in karabinjersko postojanko na Turjaku. Ko patrulje 6. januarja iz tiste smeri niso javile nobenih sprememb pri sovražniku, so določili skupine za napad pa še mjnerce in bombaše, se zavarovali na cestah proti Ljubljani, Velikim Laščam in Pijavi gorici, prekinili telefonske zveze in se nekaj pred polnočjo pojavili na Turjaku. Zaradi pomanjkanja priprav in nezadostne izurjenosti za napad na utrjene postojanke pa se je toliko obetajoča akcija končala brez uspeha. Medtem ko naj bi vse skupine hkrati opolnoči udarile po obeh postojankah, so morali borci šele iskati obe poslopji po Turjaku. In ko so ju končno odkrili, jih je sovražnik tudi že odkril, tako da s presenečenjem ni bilo več računati.

Kot prvega so Italijani ustrelili trboveljskega rudarja in revolucionarja Johana Strojina v trenutku, ko je miniral vrata v karabinjerski postojanki. S tem so opozorili vojaško postojanko, nato pa so se karabinjerji in vojaštvo obdržali predvsem z ročnimi bombami, kljub večkratnim partizanskim naskokom ter poskusom, da bi poslopji zažgali oziroma razstrelili. Tako se je moral bataljon proti jutru umakniti v tabor nad Vodicami s sorazmerno hudimi izgubami, saj je mimo Strojina in borca Čuja padel politkomisar Grosupeljske čete Vanja, njen hudo ranjeni komandir Jakhel pa je podlegel poškodbam pozneje.

PREZIMOVANJE IN ŠOLANJE

Po napadu na Turjak se je vreme zelo poslabšalo. Da bi si po težavnih pohodih in treh hudih borbah utrujeni borci odpočili in v najhujšem mrazu ter visokem snegu v miru prezimili, se je bataljon v noči na 9. januar odpravil proti Pogledu, najvišjemu hribu v neposredni bližini Ljubljane. Z njega ni bil samo dober razgled na vse strani, ampak se je bilo na njem lahko braniti zaradi težko dostopnih pobočij že z majhnimi silami. Štab je predvideval, da bo slabo vreme oviralo pri akcijah prav tako tudi Italijane, hkrati pa naj bi že sama navzočnost partizanske vojske blizu Ljubljane dvignila moralo in stopnjevala odpor proti okupatorju med okoliškim prebivalstvom. Kot se je kmalu izkazalo, je bil tabor res izredno dobro izbran. Sovražnik v bližnjih postojankah je živel v stalnem strahu pred nenadnim partizanskim napadom, patrulje v bližino tabora pa si tudi ni upal pošiljati. Po drugi strani pa se je bataljon lahko oskrboval z vsem potrebnim, živežem, orožjem in opremo kar iz bližnje Ljubljane, kjer so bile v tistem času domala vse organizacije množične in na višku svoje dejavnosti. Zaradi tega se je bataljon lahko tudi mnogo hitreje kot druge enote krepil s prostovoljci, večidel iz Ljubljane in njene okolice.

Bataljonski štab je takoj po prihodu na Pogled vzpostavil zvezo z Glavnim poveljstvom v Ljubljani in organizacijami OF v okolišu.

V taboru so si borci postavili šotore, ga zavarovali s tremi stalnimi stražarskimi mesti ter z opazovalnico vrh hriba. Kuhali so trikrat na dan. Vsaka četa je imela svojega kuharja, vsi pa so bili pod komando znanega Polha-Jožeta Drakslerja. Tudi dobre volje ni nikoli zmanjkalo. Okrog tabornih ognjev se je čez dan razvijalo prijetno partizansko življenje, ki se je preživelim ohranilo v nadvse lepih spominih. Tovarištvo, morala in disciplina so bili na taki višini, da so bili vsi borci kot ena sama družina. Bataljon se je iz dneva v dan večal, novince pa so spremljali medse toplo in s pozornostjo.

Bataljon, ki je tedaj štel okoli 90 mož in je predstavljal edino večjo partizansko silo na Dolenjskem, je bilo treba kot celoto pripraviti v političnem in vojaškem pogledu za spomladanske akcije. Šlo je za krepitev zavestne discipline in borbene zavesti, za politično in vojaško strokovno šolanje. Temu sta bila prilagojena tudi red in način življenja in dela v taboru. Vse čete so se redno vrstile pri patruljiranju in straženju, za prenos živeža iz doline ali pri običajnih tabornih opravkih tako, da je bila ena četa lahko v stalni pripravljenosti.

Imeli so dnevno politični in vojaški pouk, pa še pevske in recitatorske vaje. Pri političnih urah so se partizani seznanjali s političnimi in kulturnimi vprašanji in novicami, na vojaških urah pa so se vadili v spoznavanju vsega orožja, opravljanju vojaške službe, postavljanju zased, napadu, zaklonih itd. Za primer napada na tabor je vsakdo že vnaprej vedel, katero mesto mora zasesti in kaj mora storiti.

Da bi pokazali tudi terenu in političnim delavcem iz okoliša in Ljubljano, kakšno je bataljonsko življenje, so za 8. februar 1942, obletnico Prešernove smrti priredili svečano proslavo. Po govoru politkomisarja Tomaža je pevski zbor zapel nekaj pesmi, sledile so zborne recitacije in posamezni nastopi.

Kakor je videti iz ohranjenih dokumentov, je imel bataljon med prezimovanjem na Pogledu od 10. januarja do 23. marca 1942 137 političnih ur, 67 pevskih in recitatorskih vaj, 34 ur o uporabi puške, 99 ur o uporabi puškomitraljeza, 22 ur o uporabi težkega mitraljeza, 14 ur za taktiko in službo, 4 ure za minerje, 18 za bolničarje in 10 ur za komandirje in komisarje. V celoti je bilo vsega pouka 437 ur. Uspehi tega dela, vzgoje, reda in discipline so se pokazali že v prvih spomladanskih dneh.

Glavno poveljstvo je 12. marca 1942 predlagalo komandantu II. štajerskega bataljona, naj svoje štiri čete predvidi kot jedro štirih bataljonov, da bi jih spomladi uporabili za večje operacije na Štajerskem. Za bataljone naj bi hkrati tudi že predvideli komandni kader. Glede akcije in povezave z levim bregom Save — zaradi ponovnega pohoda na Štajersko — pa mu je Glavno poveljstvo sporočilo, da se je pravkar o tem v Ljubljani dogovarjalo s sekretarjem Pokrajinskega komiteja KPS za severno Slovenijo Sergejem Kraigherjem—Andrejem in sekretarjem okrožnega komiteja KPS za Litijo Lojzetom Hohkrautom.

Dalje

ptice selivke na tujem - ptice selivke na tujem - ptice selivke na tujem - ptice selivke na tujem - ptice selivke na tujem - ptice selivke n

Spet smo namenili del našega prostora ljudem, ki živijo v tujini. Mnogi izmed njih so nam pisali in nekatera njihova pisma smo objavili v rubriki »Pisma«. Danes pa objavljamo zanimivo pismo vodje skupine delavcev, ki je pred časom odšla v organizaciji Zavoda za zaposlovanje na delo v Francijo k firmi Peugeot:

Po mučni vožnji smo prispeli v Montbiliard, od koder so nas prepeljali z avtobusom v Sochaux. Tu so nas razmestili v hotelu, kjer živi nad 350 delavcev. Dobili smo večidel samske sobe, velike 3 krat 2,20 metra; v njej je postelja, omara, miza, stol, polica, ki je hkrati nočna omarica, vodovod s toplo in hladno vodo. Sobe čistijo in pospravljajo čistilke.

V vsakem hodniku je prostor, ki je določen za kuhinjo. Tu sta dva plinska kuhalnika, kjer si lahko sami kuhamo. Jemo pa lahko tudi v samopostrežni restavraciji, kjer stane povprečno kosilo od 3,10 do 3,50 FF (od 785 do 886 S-din). Mesečno plačamo za sobo 132 FF (33.396 S-din), če pa bi prišteli še 7 do 8 FF za hrano dnevno, je to mesečno še od 53.130 do 60.720 S-din, kar pomeni za stanovanje in hrano mesečno od 85 do 95 tisoč starih dinarjev. Naša osnovna plača pa je s pogodbo določena 150.000 starih dinarjev.

V hotelu stanujejo ljudje raznih narodnosti. Mimo Jugoslovanov so tu še Portugalci, Španci, Alžirci, Italijani, Čehi, Poljaki, Rusi in črnci iz Maroka. Razporejeni smo na razna delovna mesta. Jaz delam v mehanični delavnici; delam s strojem za obdelavo batov avtomobilskih motorjev. Moj brat dela v karoserijski delavnici s punktirnimi aparati.

Mesto je skoraj sama tovarna. V njej dela v dveh izmenah nekaj nad 26.000 delavcev. Prva izmena traja od 03.45 do 13.15, druga od 13.15 do 23.15, sobote in nedelje so proste. Dokler se tega človek ne privadi, je težko, posebej še, ker je potrebno med delom stati polnih devet ur.

Zdaj še ne morem povedati, kako bo s celotnim dohodkom, kajti k osnovi nam bodo prišteli še nekaj ur, razne premije in podobno. Takoj po prvem izplačilu bom pisal tudi o tem.

S sporazumevanjem nimamo težav, ker govori vsak drugi nemško, saj smo samo kakšnih 15 km od švicarske meje. Morda si bom ob priložnosti ogledal tudi Švico; zaenkrat pa sem si že ogledal mesta Lyon, Belfort in Montbiliard. Prihodnjič kaj več. V imenu vseh Celjanov pošilja prisrčne pozdrave

Vinko Hrovat

Zmago Lah, upravnik celjske carinarnice govori

O NOVIH CARINSKIH PREDPISIH

— Mnoge občane, posebej pa še naše državljane v tujini, zanimajo najnovejši carinski predpisi. Kaj se je pravzaprav spremenilo?

— Z zakonom o spremembah zakona o carinski tarifi in z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o tarifi zveznega prometnega davka, ki sta začela veljati 4. februarja letos, so nastale spremembe pri carinjenju blaga, ki ga naši državljani in tuji državljani, ki stalno živijo v Jugoslaviji, prinašajo s seboj ali kako drugače dobivajo iz tujine. Prinešeno, uvoženo ali s poštno pošiljko prejeto blago carinimo poslej po enotni carinski stopnji 30 odstotkov od skupne vrednosti blaga. Poleg tega je potrebno za uvoženo blago plačati še zvezni prometni davek, ki je v večini primerov 12,5 odstotkov.

— So ostale še kakšne izjeme?

— Izjeme so le pri kmetijskih strojih, kmetijskem orodju in osebnih avtomobilih, ki jih še vedno carinimo po carinskih stopnjah carinske tarife.

— Naše bralce bo zanimalo predvsem, kako carinite kmetijske stroje in orodja. Bi povedali o tem kaj več?

— Carinske stopnje za posamezne kmetijske stroje in kmetijska orodja so različne in se gibljejo od 12 do 22 odstotkov in 12,5 odstotkov zveznega davka na promet. Toda traktorje, dele kmetijskih strojev in dele kmetijskih orodij carinimo prav tako po enotni carinski stopnji 30 odstotkov. Kultivator carinimo kot kmetijski stroj, kadar ima en sam priključek, če ima pa dva ali več priključkov, carinimo kultivator kot traktor, vendar se preostali priključki carinijo kot kmetijski stroji.

— Kako ugotavljate osnove za carinjenje blaga?

— Pomembna novost, ki so jo uveljavili novi predpisi, je ugotavljanje carinske osnove za blago, ki ga posamezniki uvažajo. Lista carinskih osnov, ki jo določa direktor carinske uprave SFRJ sporazumno z zveznim sekretarjem za finance, temelji na cenah na zunanjem trgu. Za blago, ki ni zajeto v listi carinskih osnov, ugotavlja carinsko osnovo carinarnica prav tako po cenah na zunanjem trgu, povečano za prevozne stroške do državne meje. V nasprotju s tem smo doslej določali carinsko osnovo po cenah, ki so veljale na domačem trgu.

— Mar ni takšno ugotavljanje carinske osnove precej zapleteno?

— Vsekakor je ugotavljanje carinske osnove po novih predpisih za carinarnice mnogo bolj zapleteno, za državljane pa v večini primerov ugodnejše. Cenam na domačem tržišču smo namreč dosti laže sledili. Zaradi tega priporočamo državljanom, da si ob nakupu v tujini oskrbijo tudi tiskane prospekte, kataloge ali cenike za blago, ki ga uvažajo. Računi, ki jih bodo dobili uvozniki v tujini, bodo lahko veljali za ugotavljanje carinske osnove le v izjemnih primerih.

— Kaj pa v primerih, ko uvažajo naši državljani že rabljeno blago?

— To so kar pogosti primeri, vendar upoštevamo pri carinjenju rabljenega blaga za osnovo cene, ki bi jih imelo novo blago iste vrste. Zgodi se celo, da naši državljani uvozijo tolikanj rabljene predmete, da zanje niti ni vredno plačati carinskih dajatev.

— Kje lahko naši državljani najdejo listo carinskih osnov?

— Carinske osnove so objavljene v UL SFRJ 6/1967. Po teh osnovah si lahko vsak izračuna carinske dajatve za blago, ki ga namerava uvoziti.

— Bi naredili še kak praktičen primer takega izračuna?

— Za avtomatičen pralni stroj s centrifugo do 4 kg perila je določena carinska osnova 230.000 S-dinarjev. Po enotni carinski stopnji 30 odstotkov ga ocarinimo za 69.000 S-din. Seštevek obojega (299.000 S-din) je osnova za izračun 12,5 odstotkov zveznega prometnega davka, torej 37.375 S-din. Oboje skupaj (69.000 plus 37.375) terja torej 106.375 S-din uvoznih dajatev.

Ali primer za motorno kosilnico 5 KM, ki je zanjo carinska osnova 300.000 S-din (za vsako nadaljnjo KM se poveča carinska osnova za 50.000 S-din). Carinska stopnja iz carinske tarife je 16 odstotkov, kar znese 48.000 S-din. Zvezni prometni davek 12,5 odstotkov izračunamo od številke 348.000 S-din in znese 43.500 S-din. Skupaj torej uvoznih dajatev 91.500 S-din.

To je nekaj pojasnil in primerov. V kolikor pa bi naše državljane zanimalo še kaj več, priporočamo, da v pismih uredništvu zaprosijo za nadaljnja pojasnila.

OBVEŠČAMO VAS...

CENE PROIZVODOV ELEKTRO STROKE — AKUSTIKA — Z DNE 14. 3. 1967

Proizvod	Tehnomercator posl. Elektro	Tehnomercator posl. Tehnika	Ljudski magazin	Astra posl. Celje	Elektrotehna posl. Celje
Radio aparat Opatija DE LUX — Iskra Kranj	629,00	560,00	—	—	626,60
Radio aparat Simfonija AF — EI Niš	538,00	538,00	530,00	520,00	536,00
Radio aparat z gramofonom Portorož — Iskra	629,00	629,00	627,00	620,00	626,00
Televizor Evropa UHF	2.760,00	2.760,00	2.760,00	2.760,00	2.760,00
Televizor Televoks UHF	2.460,00	2.460,00	2.460,00	2.460,00	2.460,00
Televizor 522 UHF	2.560,00	2.560,00	—	2.560,00	2.563,00
Televizor SILVA/65 UHF — RR Niš	3.360,00	3.360,00	3.360,00	3.360,00	3.360,00
Televizor ATLAS DE LUX UHF — RR Niš	2.332,00	2.332,00	2.332,80	2.330,00	2.332,80
Televizor 887 — RR Niš	1.662,00	1.662,00	—	—	1.662,00
Magnetofon SONET B 42 Tesla uvoz — Češka	1.270,00	—	—	1.270,00	1.331,20
Tranzistor BLED DE LUX	285,00	285,00	—	290,00	285,00
Tranzistor FLORIDA UKV	424,00	425,00	422,94	425,00	425,00
Gramofon GK 31 — Iskra	387,00	396,00	—	—	392,00
Stabilizator — Iskra	300,00	255,00	288,60	300,00	310,00
TV antena 1008 — Elrad	120,00	120,00	118,00	117,48	—

Trgovska podjetja so z akustičnimi proizvodi dobro založena. Cene niso stabilne. Poslovalnica Tehnomercatorja »Elektro« je znižala cene tranzistorja ORFEJ od 355,00 na 230,00 N-din, GRANADE od 250,00 na 160,00 N-din, OTELA od 240,00 na 210,00 N-din ter glasbene skrinje Ljubljana avtomat od 1.550,00 na 950,00 N-din.

S POLIC STUDIJSKE KNJIŽNICE

Gavrilović S.: Srem u revoluciji 1848—1849. Beograd 1963. S. II 3265/359.

Dinić M. J.: Za istoriju rudarstva u srednjevekovnoj Srbiji i Bosni. Beograd 1955—1962. I-II. S. II 3265/240, 355.

Svečani skup u čast akademika Iva Andrića dobitnika Nobelove nagrade za književnost za 1961. god. Beograd 1962. S. II 3265/352.

Đurić M. N.: Platonova akademija i njen politički rad. Beograd 1960. S. II 3265/334.

Mišković V. V.: Sunčevo pomračenje od 15. februara 1961. Beograd 1960. S. II 3265/343.

Vinaver V.: Dubrovnik i Turska u XVIII. veku. Beograd 1960. S. II 3265/331.

Bajraktarević F.: Pregršt narodnih pesama iz Bosanskog Skoplja. Beograd 1960. S. II 3265/335.

Ršumović R. Lj.: Reljef sliva Goliske Moravice. Beograd 1960. S. II 3265/329.

Proslava četrdesetogodišnjice Komunističke partije Jugoslavije u Srpskoj akademiji nauka 28. V. 1959, 12. XI. 1959, 25. XI. 1959 Beograd 1959. S. II 3265/328.

Dudić M. M.: Smolovitost šuma crnogbora u Srbiji. Beograd 1959. S. II 3265/319.

Nešić Đ.: Eksperimentalna i klinička zapaženja sa biogenim stimulatorima. Beograd 1958. S. II 3265/311.

Čubrilović V.: Terminologija plemenskog društva u Crnoj gori. Beograd 1959. S. II 3265/321.

Nedeljković D.: Kretanje i relativnost u Boškovićom »Novom svetu«. Beograd 1958. S. II 3265/312.

CELJSKI TRG

V prvih pomladnih dneh je tržnica vsa leta približno enaka. Primanjkuje sadja, še vedno pa je dovolj solate, med katero se že mešajo prvi regrat, motovilec in radič, ki oznanjajo, da bo mogoče obogatiti pusti zimski jedilnik. Te dni je na celjski tržnici vsega tega razmeroma dovolj. Solata se je celo nekoliko pocenila, tako da jo prodajajo zdaj po 500 do 600 dinarjev kilogram. Radič je po 1000 in 1300 dinarjev, prav tako motovilec, medtem ko je špinača po 1000 do 1500 dinarjev kilogram. Jabolka imajo precej različno ceno. Dobimo jih lahko že po 120 — največ po tej ceni jih je prodal žalski Mirosan — só pa tudi še po 300 dinarjev kilogram. Kislo zelje prodajajo po 130 do 200 dinarjev, glavnato pa stane 160 do 200 dinarjev. Fižol je po 200 dinarjev. Na tržnici je tudi precej jajčk, ki so jih prodajali celo po 40 dinarjev.

gibanje prebivalstva

GIBANJE PREBIVALSTVA — ŽALEC

V času od 5. do 11. 3. se je na področju žalske občine rodila 1 deklica; porok ni bilo.

Umrli so: BRDEV Martin, kmet, star 64 let, Andraž nad Polzelo 110; POVH Cecilija roj. LESJAK, stara 58 let, Prelska 24 — kmetovalka; KORBER Antonija, soc. podpiranka, Šmatevž št. 26; VERDEV Martin, inv. upokojenec, star 55 let, Podlog v S. d. 48; BLATNIK Rosina roj. SMEH, druž. upokojenka, stara 76 let, Polzela 18.

GIBANJE PREBIVALSTVA — CELJE

V času od 4. do 11. 3. je bilo v Celju rojenih 18 dečkov in 30 deklic; poročila sta se dva para.

Umrli so: Pantner Elizabeta iz Celja, stara 63 let; Klančnik Jurij iz Celja, star 67 let; Drofenik Marjan iz Kačjega dola, star 10 mesecev; Draksler Ciril iz Celja, star 80 let; Velenšek Jože iz Ostrožnega, star 74 let; Horvat Izidor iz Celja, star 63 let; Čuk Matija iz Celja, star 80 let; Valčanjk Frančiška iz Krškega, stara 38 let; Sovinc Albina iz Predence, stara 77 let; Zabukovšek Mihael iz Slanc, star 60 let; Tominšek Franc iz Rečice ob Savinji, star 54 let; Kresnik Amalija iz Celja, stara 74 let; Poznič Matija iz Šaleka, star 79 let; Kostanjšek Angela iz Celja, stara 57 let; Hren Mihael iz Slov. Konjic — Crešnova, star 70 let.

žrtve prometa

NOVA ŽRTEV

Smrtna nesreča se je zgodila na cesti I. reda Maribor—Celje na Frankolovem. Z osebnim avtomobilom se je vozil proti Celju RADIVOJ PIRC, ko je na Frankolovem pri odcepu ceste proti Črešnjicam pred vozilom prečkal cesto JANEZ TINPRAN, rojen 1900 iz Verpet. Na rami je nosil dva metra dolgo desko in si tako zastiral pogled na desno, tudi slišal ni dobro. Voznik, ki je pripeljal iz nepregledneg ovinka, je zagledal pešca, ko je bil ta na sredini leve polovice ceste, zmanjševal je hitrost in dajal zvočne signale, pešec pa je kljub temu prečkal cesto. Voznik je močno zavrl, vendar je bil tako blizu pešca, da ni mogel preprečiti trčenja. Zadel ga je s tolikšno silo, da je bil pešec takoj mrtev.

UMRL V BOLNIŠNICI

8. marca je v celjski bolnišnici umrl MIHAEL ZABUKOVŠEK rojen l. 1906 iz Slanc nad Štorami 16, zaradi poškodb, ki jih je dobil v prometni nesreči dne 27. 2. na križišču Mariborske in Bežigrajske ceste v Celju.

PREHITEVANJE

Mopedist MIRO COKAN je peljal iz Velenja proti Veliki Pirešici in prehiteval pešca MIRANA AVBREHTA ter njegovo ženo, ki sta šla po desni strani ceste. Prehiteval ju je tako, da je zadel AVBREHTA in ga zbil po cesti, nato pa pobegnil, vendar so ga izsledili. Odvzeli so mu kri za preiskavo. Pešec je dobil težje telesne poškodbe in so ga odpeljali v celjsko bolnišnico.

NESREČA V LATKOVI VASI

Voznik osebnega avtomobila ALES STOPAR—BABŠEK je vozil iz Celja proti Ljubljani. Zaradi neprimerne hitrosti ga je na desnem ovinku zaneslo v levo v obcestni kamen, nato pa odbilo, tako da se je večkrat preobrnil in obstal na kolesih. Voznik je dobil pretres možganov, odvzeli so mu kri za preiskavo. Materialno škodo na avtomobilu so ocenili na 9.000 N-dinarjev.

SKUPINA PEŠCEV

Motorist IVAN PIRNAT se je pripeljal iz Pivovarne Laško. Pred seboj je na cesti opazil skupino pešcev, ki so šli po desni strani ceste in jo tako zasedli. Ker je imel še prosto pot v širini dveh metrov, jih je hotel prehiteti, vendar je v tem z desne na levo stran skočil pred motorno kolo pešec iz skupine JOŽE TERŠAK, ki ga je motorist zbil po cestišču. Motorist ni padel, pešec pa je dobil pretres možganov.

DVOJNI OVINEK

Proti Celju se je peljal z osebnim avtomobilom RUDOLF STEINBUHER. V Škofji vasi ga je v ostrem dvojnem ovinku zaneslo na levo stran ceste in nato v stavbo. Odbilo ga je nazaj na cesto, da je obstal obrnjen v smer, iz katere je privozil. Voznik je bil lažje poškodovan, škode na avtomobilu pa je za 4.000 N-dinarjev.

ZAVIJANJE

Proti Celju se je po cesti II. reda Celje—Šmarje peljal mopedist MILAN VOGA. V naselju je pred križiščem nakazal, da bo zapeljal na levi odcep in se tudi pomaknil na levo polovico ceste. Tedaj je nasproti pripeljal osebni avtomobil, zaradi katerega se je nepravilno umaknil nazaj na svojo polovico ceste, vtem pa je za njim pripeljal motorist PETER KNEZ s sopotnikom FRANCEM KNEZOM. Pri trčenju sta bila lažje poškodovana motorist in sopotnik.

ZAVOZIL NA JAMO

Proti Šentjurju se je peljal z motorjem LEOPOLD MLAKAR z bratom ANTONOM. V Vezovju je motorist zavozil na z zemljo pokrito jamo, kjer mu je spodneslo prednji del motorja. Pri padcu sta oba dobila lažje telesne poškodbe.

STEKLA PRED VOZILO

Iz Velenja je proti Arji vasi vozil s poltovornim avtomobilom JOŽE GABRON, nasproti pa mu je pripeljal neznan voznik konjske vprege, za katero je šla peš NADA KOŠTOMAJ in tik pred avtomobilom stekla izza voza preko ceste. Voznik jo je zadel in zbil po cesti. Dobila je pretres možganov in so jo odpeljali v celjsko bolnišnico.

ZAPRL POT

Nesreča se je zgodila na cesti III. reda v Nazarju. Iz Mozirja se je pripeljal po desni strani motorist LJUBOMIR MILJANOVIĆ. Iz dvorišča LIN Nazarje pa je pripeljal s kolesom na prednostno cesto DRAGO KLEMŠE in zaprl pot motoristu. Pri trčenju in padcu sta dobila oba pretres možganov.

ZADEL KOLESARJA

Voznik osebnega avtomobila ANTON KRUN je peljal iz Grobelnega proti Šentjurju, njemu nasproti pa je po skrajni desni privozil kolesar MARJAN JEVNIŠEK in obstal, ko je opazil avtomobil. Po izjavi voznika avtomobila se je v tem trenutku izpraznila desna guma, tako da je z vozilom zavozil v levo in zbil kolesarja na travnik. Kolesar je dobil pretres možganov, vozilo pa je po treh metrih vožnje obstalo izven cestišča.

KOVAČ IN ŽUNTAR

Na državnem prvenstvu v krosu preteklo nedeljo v Zagrebu je bila dokončno potrjena zamenjava imen v jugoslovanskem dolgoprogaškem vrhu. Kaže, da bosta sedaj mesto Červana in Važiča glavno vlogo igrala Kovač in Žuntar — spet dva člana Kladivarja. Kot na republiškem, sta se ta dva atleta tudi na državnem prvenstvu borila za prvo mesto in tudi tokrat je bil Kovač pred Žuntarjem. Kljub temu pa je bil ekipno Kladivar šele drugi. Seveda sta bila oba atleta določena tudi v reprezentanco za letošnji balkanski kros.

V konkurenci mlajših mladincev Celjani niso imeli uspeha med posamezniki, so pa ekipno podobno kot člani dosegli drugo mesto.

ŠPORT V KRATKEM

Nogometaši Celja in Kladivarja so preteklo nedeljo odigrali dve prijateljski tekmi: Celje je premagalo ekipo Ljubljane s 5:1, Kladivar pa trboveljskega Rudarja 6:3.

Na smučarskem tekmovanju grafičarjev in papirničarjev je med člani v veleslalomu zmagal predstavnik Celjskega tiska Ciril Debeljak, na smučarskem tekmovanju tekstilcev pa predstavnik Topra Uršič.

V ponovnem gostovanju v Celju so hokejisti Keutschacha iz Koroške dosegli z domačimi hokejisti rezultat 3:3.

Končano je sindikalno tekmovanje z namiznem tenisu. Prvo mesto je zasedla ekipa Kline pred Kovinotehno, Železarno in EMO.

Pred tremi dnevi so začeli na Skalni kleti asfaltirati novo rokometno igrišče. Tako bo tudi ta problem rokometašev rešen.

ZMAGA ROKOMETAŠEV

V tekmovanju zimskega republiškega rokometnega prvenstva so celjski rokometaši povsem uspeli. S pomlajeno ekipo so si priborili prvo mesto celo lažje, kot je lahko marsikdo pričakoval. Še najtežje jim je bilo v predtekmovanju v tekmi z ljubljanskim Slovanom. V finalni tekmi se sicer vedno nevarni in ostri Slovenjgračani niso mogli uspešno zoperstaviti celjskim igralcem, ki so bili tokrat vsestransko bolje pripravljeni od svojih nasprotnikov.

Najboljši igralci celjskega moštva na letošnjem zimskem prvenstvu so bili Telič, Levstik in Presinger, ki je na skoraj vseh tekmah branil v odlični formi. Upajmo, da so Celjani s to zmago in osvojitvijo dragocenega pokala dobili novih moči za priprave na tekmovanje spomladanskega dela zvezne rokometne lige.

TV od 19. III. do 25. III.

Nedelja, 19. 3.

9.10 Ponovitev zgodbe »Moj prijatelj gospod Nihče« iz serije izgubljeni v vesolju (Ljubljana); 10.00 Kmetijska oddaja (Beograd); 10.45 Vijavaja — Ringaraja — oddaja za otroke (Ljubljana); 11.30 Nenavadni konj Champion — serijski film (Ljubljana); ... Ponavljamo za vas (Ljubljana); 15.15 Pokaži kaj znaš — posnetek javne radijske oddaje (Ljubljana); 16.15 Kmečka ohcet — posnetek sobotne prireditve (Ljubljana); 17.05 Poročila (Ljubljana); 17.10 Izgubljeni v vesolju — serijski film (Ljubljana); 18.00 Dokumenti in čas (Beograd); 18.30 Folklorni ansambli Hrvatske (Zagreb); 19.00 Ime in priimek — mladinska igra (Beograd); 19.40 Rezerviran čas (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.45 Cik-cak (Ljubljana); 20.50 TV magazin (Zagreb); 21.50 TV dnevnik (Beograd).

Ponedeljek, 20. 3.

9.40 TV v šoli in ponovitev ob 14.50 (Zagreb); 10.40 Ruščina in ponovitev ob 15.50 (Zagreb); 11.40 Odnos do tujcev in tujine — šolska ura (Ljubljana); 17.20 Poročila (Zagreb); 17.25 Mali svet — oddaja za otroke (Zagreb); 17.40 Risanke (Beograd); 17.55 TV obzornik (Ljubljana); 18.20 Pogovori o slovenščini (Ljubljana); 18.45 Uporaba svežih jajc — kuharski nasveti (Ljubljana); 19.15 Tedenski športni pregled (Beograd); 19.40 Rezerviran čas (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.30 TV drama (Beograd); 21.30 Biseri glasbene literature (Skopje); 21.45 Srečanje s pesnikom: Marjan Kramberger in dr. Boris Paternu (Ljubljana); 22.15 Zadnja poročila (Ljubljana).

Torek, 21. 3.

18.20 Poročila (Ljubljana); 18.25 Srečanje s Františkom Čapom (Ljubljana); 18.50 Svet na zaslonu: Indonezija (Ljubljana); 19.50 TV obzornik in kratek posnetek iz svetovnega prvenstva v hokeju na ledu Švedska — Zah. Nemčija (Ljubljana); 20.00 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: kratek posnetek iz tekme Zah. Nemčija — Kanada (Ljubljana); 20.05 Kliči M za umor — ameriški celovečerni film (Ljubljana); 21.30 Rezerviran čas (Ljubljana); 22.00 Zadnja poročila (Ljubljana).

Sreda, 22. 3.

9.40 TV v šoli in ponovitev ob 14.50 (Zagreb); 10.35 Angleščina in ponovitev ob 15.50 (Zagreb); 11.00 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev ob 16.10 (Beograd); 17.00 Poročila (Ljubljana); 17.05 Drejček in trije marsovčki — zadnja oddaja (Ljubljana); 17.25 Medigra (Ljubljana); 17.30 Ekspedicija — serijski film (Ljubljana); 17.55 TV obzornik (Ljubljana); 18.15 Tisočkrat zakaj — oddaja za otroke (Beograd); 19.00 Reportaža (Beograd); 19.30 Dokumentarni filmi Dušana Povha — mozaik kratkega filma (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.30 Cik-cak (Ljubljana); 20.35 »Hotel Victoria« — zabavno glasbena oddaja (Ljubljana); 21.35 Jazz festival na Bledu (Ljubljana); 22.00 Zadnja poročila (Ljubljana).

Četrtek, 23. 3.

9.40 TV v šoli — ponovitev ob 14.50 (Zagreb); 11.00 Angleščina (Zagreb); 11.30 Glasbeni pouk — ponovitev ob 16.40 (Beograd); 16.10 Odnos do tujcev in tujine — šolska ura (Ljubljana); 17.05 Poročila (Ljubljana); 17.10 Babica in trije vnučki — Tik-tak (Ljubljana); 17.25 Slike sveta (Beograd); 17.55 TV obzornik (Ljubljana); 18.10 Reportaža (Sarajevo); 18.35 Sam z glasbo (Sarajevo); 19.00 Dežurna ulica — humoristična oddaja (Beograd); 20.00 TV dnevnik in posnetek hokeja na ledu Zah. Nemčija — Sovjetska Zveza (Beograd); 20.30 Aktualni razgovori (Beograd); 21.10 Rezerviran čas (Ljubljana); 22.10 TV dnevnik (Beograd).

Petek, 24. 3.

9.40 TV v šoli in ponovitev ob 14.50 (Zagreb); 10.35 Angleščina — ponovitev ob 15.45 (Zagreb); 11.00 Osnove splošne izobrazbe — ponovitev ob 16.10 (Beograd); 17.05 Poročila (Skopje); 17.10 Vaša križanka — oddaja za otroke (Skopje); 17.55 TV obzornik (Ljubljana); 18.15 Tiskovna konferenca (Ljubljana); 18.45 »Nesrečniki« — 9. del romana v nad. (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (Beograd); 20.30 Cik-cak (Ljubljana); 20.35 »Kruto morje« — celovečerni film (Ljubljana); 22.00 Zadnja poročila (Ljubljana).

Sobota, 25. 3.

9.40 TV v šoli — ponovitev ob 14.45 (Zagreb); 14.00 Veslaška regata na Temzi (Eurovizija); 15.55 Prenos športnega dogodka (Zagreb, Beograd); 17.55 TV obzornik (Ljubljana); 18.15 Vsako soboto (Ljubljana); 19.13 »Možiček« — popularni balet (Ljubljana); 19.40 Cik-cak (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik in kratek posnetek hokeja Švedska — SSSR (Beograd); 20.30 Humoreska Vase Popovića (Beograd); 21.30 Ben Casey — serijski film (Ljubljana); 22.20 Veseli klatež — zabavno glasbena burka (Ljubljana); 23.30 Posnetek s hokeja ČSSR — Kanada (Evrovizija); 23.35 Zadnja poročila (Ljubljana).

RADIO CELJE

Nedelja, 19. marca: 11.00 napoved časa in programa, 11.05 pogovor s poslušalci, 11.20 obvestila, 11.30 za nedeljsko razvedrilo, 11.45 naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 12.45 literarna oddaja, 13.00 zaključek oddaje.

V dneh od 20. do vključno 25. marca se bo spored celjskega radia začel vsak dan ob 16.00 s posnetkom z nove Jugotonove plošče, sledile bodo čestitke poslušalcev. Vtem ko bodo domača poročila vsakokrat ob 17.00, bodo obvestila ob 17.15. Razen tega bodo še naslednje oddaje:

Ponedeljek, 20. marca: 17.25 športni pregled, 17.40 iz arhiva resne glasbe;

Torek, 21. marca: 17.25 mladinska oddaja, 17.40 glasba z izposojenih plošč;

Sreda, 22. marca: 17.25 iz dela celjske občinske skupščine, 17.35 glasbena medigra, 17.45 iz delovnih kolektivov;

Četrtek, 23. marca: 17.25 radijski feljton, 17.40 pesmi za naše poslušalce;

Petek, 24. marca: 17.25 turistična oddaja, 17.40 za vsakogar nekaj;

Sobota, 25. marca: 17.25 naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, drugi del, 17.40 za prijeten konec tedna.

Vse oddaje ob delavnikih se zaključujejo ob 18.00 uri.

POKOPALIŠKI RED

SVET ZA NOTRANJO POLITIKO IN SPLOŠNE ZADEVE PRI SKUPŠČINI OBČINE CELJE OBRAVNAVAL OSNUTEK ODLOKA O POKOPALIŠKEM REDU.

Na zadnji seji so člani Sveta za notranjo politiko in splošne zadeve pri skupščini občine Celje ob ravnavali osnutek odloka o pokopališkem redu v občini Celje, ker je zadnji odlok izšel že pred sedmimi leti in je zastarel.

Pokopališča na območju občine Celje so komunalno sanitarni objekti, ki jih oskrbuje Pogrebni zavod ali krajevne skupnosti, na katerih območju ležijo pokopališča. Tako je v občini Celje mestno posopališče in devet krajevnih pokopališč: Teharje, Kompole, Svetina, Šmartno v Rožni dolini, Vojnik, Frankolovo, Črešnjice in Dobrna. Odlok predvideva, da na teh pokopališčih pokopljejo pokojnike, ki so umrli v določenem okolišu, za katerega je pokopališče namenjeno. Vendar dopušča tudi to možnost, da na željo pokojnega ali njegovih svojcev izvrše pokop na drugem pokopališču.

Ker pokojniki na deželi po smrti ležijo doma še dva dni zaradi neurejenosti mrliških vežic, odlok ne predvideva posebnih sankcij za takšno ravnanje, medtem ko je prevoz takoj po smrti v mrliško vežico v mestnem pokopališču obvezen. Člani sveta so največ razpravljali o predlogu, da morajo biti krste zaprte in da se odpro šele uro pred pogrebom. Menili so, da je to sicer priporočljivo, vendar pa ni obvezno.

Grobovi borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja so pod posebnim varstvom občine Celje, zaščiteni pa so tudi grobovi in grobnice, ki predstavljajo kulturno, zgodovinsko in umetniško vrednost. Odlok predvideva seveda tudi sankcije za vse, kar bi žalilo samo pieteto kraja.

Poleg sveta in nekaterih forumov so osnutek odloka obravnavali tudi na vseh krajevnih skupnostih.

IZREDNA

MOŽNOST NAKUPA

!

SLOVENIJALES CELJE VAM NUDI V SVOJI POSLOVALNICI V TKALSKI ULICI ŠT. 13:

— pri prodaji parketa izreden popust v višini 6 odstotkov v času od 20. marca do 20. aprila 1967;

— izredno pestro in bogato izbiro kakovostnega stavbenega pohištva, mizarskih plošč in rezanega lesa po konkurenčnih cenah.

IZKORISTITE IZREDNO PRILOŽNOST IN OBIŠČITE

SLOVENIJALES

KOMPAS OBVEŠČA

VABIMO VAS NA IZLETE:

V APRILU: 12 dni JERUZALEM, 6 dni RIM, 7 dni ZURICH, 7 dni AZURNA OBALA, 8 dni BASEL;

PRVOMAJSKA POTOVANJA: 10 dni CARIGRAD, 8 dni RIM, CAPRI, 9 dni LONDON—PARIS, 7 dni BERN, 9 dni PARIS—AZURNA OBALA, 7 dni PARIS.

Izdelane programe za posamezna potovanja prejmete v poslovalnici KOMPAS Celje, oz. vam jih po želji pošljemo na vaš naslov.

2. Z ladjo po ČRNEM MORJU v BOLGARIJO, SSSR in TURČIJO v času od 24. aprila do 3. maja 1967. Prijave do 20. marca 1967.

3. 12-dnevno potovanje v AMSTERDAM—BRUXELLES—LUXEMBURG, v času od 16. do 27. aprila 1967. Prijave do 20. marca 1967.

4. 8-dnevno potovanje na AZURNO OBALO in v CHAMONIX v času od 16.—23. aprila 1967. Prijave do 20. marca 1967.

5. 9-dnevno potovanje v PARIZ in na AZURNO OBALO v času od 24. aprila do 2. maja 1967. Prijave do 20. marca 1967.

6. 7-dnevno potovanje v PARIZ v času od 30. aprila do 6. maja 1967. Prijave do konca marca 1967.

7. 4-dnevno potovanje v MILANO v času od 20. do 23. aprila 1967. Prijave do 1. aprila 1967.

8. 6-dnevno potovanje v PRAGO—BERLIN—NÜRNBERG v času od 1.—6. aprila 1967. Prijave do 30. aprila 1967.

9. 8-dnevno potovanje z letalom v MOSKVO in LENINGRAD. Prijave do 10. marca 1967.

10. 7-dnevno potovanje v ZURICH in ZERMATT, v času od 10.—17. aprila 1967. Prijave do 10. marca 1967.

1. MAJSKA POTOVANJA:

11. 7-dnevno potovanje v času od 26. aprila do 2. maja 1967 v ZURICH—JUNGFRAUJOCH—INNSBRUCK. Prijave do 20. aprila 1967.

12. 9-dnevno potovanje v LONDON v času od 26. aprila do 4. maja 1967. Prijave do 26. marca 1967.

13. 8-dnevno potovanje v RIM—NAPOLI—CAPRI od 25. aprila do 2. maja 1967. Prijave do 25. marca 1967.

NAPROSAMO KOLEKTIVE IN INDIVIDUALCE, DA ZAHTEVAJO V NAŠI POSLOVALNICI BARVNI PROGRAM VSEH KOMPASOVIH IZLETOV V LETU 1967.

PRED VSAKIM POTOVANJEM ALI IZLETOM OBISČITE TURISTIČNO AVTOBUSNO PODJETJE KOMPAS CELJE, TOMŠIČEV TRG 1, TELEFON 23-50.

MALI OGLASI

PRODAM

VEČJO količino krompirja, semenskega in jedilnega prodam. Naslov v upravi lista.

ENO, dvo ali trosobno stanovanje (v gradnji), z ali brez garaže v Vojniku prodam. Franc Selčan, Slance 15, Teharje.

POSESTVO s takoj vseljivo hišo (1,23 ha zemlje) in kozolec prodam. Bližina avtobusne postaje. Franc Seničar, Laze 26, Dramlje.

GRADBENO parcelo prodam (ob cesti na grad — Aljažev hrib). Naslov v upravi lista.

LIGUSTER sadike — živa meja za okras vrtov prodam. Ribič, Vojnik 50.

POL HIŠE: 3 sobe, kuhinja, kopalnica, veranda, 2 garaži, delavnica in vrt prodam zaradi selitve. Šarlah, Ulica Bratov Kresnikov 34 (Ćret), Celje.

2000 kg polkislega sena prodam. Teharje 13.

VSELJIVO hišo v Celju prodam. Več pojasnila daje Anica Šmon, Celje, Kidričeva 22.

KOMBINIRAN, uvožen otroški voziček, popolnoma opremljeno košarico za novorojenčka in uvožen šotor, udoben 3 × 5 m z vgrajenim kuhinjskim delom, za 4 ali več oseb, izredno močne izdelave proda: Olga Kovač, Otok 17.

ŠTEDILNIK »Gorenje« prodam zaradi selitve. Melanšek, Celje, Ul. Bratov Kresnikov 34.

SEDEM in pol mesecev brejo kravo, dobro mlekarico prodam. Vinko Kramer, Celje, Babno 26.

TAKOJ vseljivo stanovanje in novo strešno opeko prodam. Dernovšek, Cesta v Lokrovec 34.

ENOSOBNO stanovanje v starejši hiši v Ljubljani v prvem nadstropju z modernim pohištvom prodam. Pismene ponudbe pošljite na upravo lista pod šifro »VSELJIVO TAKOJ«.

KRAVO visoko brejo prodam. Celje, Dobrova 19.

PARCELO primerno za stanovanjsko zgradbo s sadonosnikom in gozdom proda: Kenda, Celje, Lisce 7.

4 TONE njivskega sena prodam. Franc Poteko, Griže, Pankrac 50.

ODLIČNO ohranjeno motorno kolo NSU Prima 150 prodam za 2.500 N-din. Prevoženih le 5.800 km. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. Solak, Celje, Oblakova ulica 26.

KUPIM

DOBRO ohranjeno ZASTAVO 750 kupim. Plačam takoj. Ivan Obrez, Celje, Delavska 16.

MANJŠO vseljivo hišo eventuelno stanovanje kupim. Naslov v upravi lista.

ZAPOSLITEV

GOSPODINJSKO pomočnico, pošteno, skromno, najraje kmečko dekle z veseljem do gospodinjstva in vrtnega dela sprejmem. Iva Voga, Šentjur pri Celju.

SOBOSLIKARSKEGA pomočnika sprejmem v redno delovno razmerje. Silvester JURJEC, Celje, Mariborska c. 32.

SAMOSTOJNO gospodinjo za dopoldne ali gospodinjsko pomočnico sprejme takoj — 4 članska družina. Ugodni pogoji. Vera Šmid, Celje, Adamičeva 9.

TRI kvalificirane pečarje in dva delavca sprejmem takoj. Stanovanje preskrbljeno. Pečarstvo MUŠIČ, Dolenjska 150, Ljubljana.

STANOVANJE

SOBO oddam mirni ženski za manjšo pomoč v gospodinjstvu. Vprašati: Kersnikova 26.

SOSTANOVALKO sprejmem. Naslov v upravi lista.

DELAVKA 35 let išče sobo v Celju ali okolici. Pomagam tudi v gospodinjstvu. Naslov v upravi lista.

NUJNO iščem sobo v Celju, po možnosti prazno. Za uslugo pomagam dvakrat tedensko pri gospodinjstvu. Naslov v upravi lista.

STANOVANJE do 45 m² kupim ali vzamem v najem. Najemnino plačam za nekaj let vnaprej. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »MAJ«.

V CELJU, Žalcu, Velenju ali okolici iščeta mlada zakonca brez otrok sobo s posebnim vhodom, za krajše obdobje. Po možnosti z garažo. Ponudbe na upravo lista pod šifro »INTELEKTUALCA«.

PRIMERNO sobo lahko neopremljeno išče arhitekt. Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO sobo oddam. Pismene ponudbe na upravo lista pod »OTOK«.

ENOSOBNO stanovanje s centralno kurjavo na Otoku zamenjam za dvo ali dvo in pol sobno stanovanje. Nudim nagrado. Naslov v upravi lista.

SOLIDNEGA sostanovalca sprejmemo. Celje, Trnovlje 20.

UPOKOJENEC — starejši, dobro situiran, strokovno izobražen, želi miren kotiček pri pošteni družini, ki spoštuje starost. Plačilo po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »MIREN«.

DIJAK išče opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

DVOSOBNO stanovanje v centru mesta zamenjam za enosobno in sobo s posebnim vhodom. Naslov v upravi lista.

RAZNO

IŠČEM dva manjša prostora v okolici centra Celja ali Maribora za nov kozmetični institut. Sprejmem tudi vajenko katere starši bi odstopili iskane prostore. Ostalo po dogovoru. Ponudbe pošljite upravi lista pod »Center«.

MANJŠE posestvo v okolici Celja vzamem v najem. Naslov v upravi lista.

PODPISANA ALOJZIJA ZAGAR iz Kanjuc, Štore, preklicujem neresnične izjave v zvezi z Marijo Podgoršek roj. Jurkošek.

Turistične objave

PROSTE KAPACITETE

Na celjskem turističnem področju je dovolj prostih mest v zdraviliščih Dobrna, Rogaška Slatina ter v hotelih Evropa in Celeia v Celju, Savinja v Laškem, Paka v Velenju, Planinskem domu v Logarski dolini in drugih. Rezervacije so potrebne za skupine, ob sobotah in praznikih. Vse ceste so prevozne. Dom na Gori Oljki je še zaprt, odprli ga bodo v prihodnjih dneh.

PRIREDITVE

V Celju imajo ples vsako soboto v Samopostrežni restavraciji. V Rogaški Slatini in Dobrni pa vsako soboto in nedeljo.

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Petek, 17. marca 1967 ob 15.30:
Kanin: RASOMON. I. mladinski abonma.
Sobota, 18. marca 1967 ob 19.30:
Bolt: ČLOVEK ZA VSE ČASE. Gostovanje SNG — DRAMA Ljubljana. Vezani abonma in izven.
Nedelja, 19. marca 1967 ob 16:
J. Benavente: LA MALQUERIDA. Gostovanje v Radljah.
Sreda, 22. marca 1967 ob 19.30:
Janez Žmavc: PODSTREŠJE. Gostovanje v Velenju.
Četrtek, 23. marca 1967 ob 19.30:
I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR. Gostovanje v Brežicah.
Petek, 24. marca 1967 ob 19:
J. Benavente: LA MALQUERIDA. Gostovanje v Šoštanju.

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na zadnji poti našega skrbnega očeta

Jožeta Velenška

Srčna hvala darovalcem vencev, kakor vsem, ki so nam izrazili sožalje, predvsem zahvala pevcem DPD Svoboda, ki so pod vodstvom priljubljenega pevovodje Julija Goriča zapeli pesem. Zlasti iskrena hvala čč. duhovščini, preč. g. upravitelju Kolšku, ki je pestro in pomembno podal besede v zvezi z zapeto pesmijo.

Žalujoča žena in otroci.

Celje, 8. 3. 1967.

ŽIVINOZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Dne 18. in 19. marca:
Ciril Umek, veterinar, Celje, Kersnikova 37 (vogal Kersnikove in Dečkove ceste)

Od dne 20.—25. marca:
Janez Černej, veterinar, Celje, Kajuhova ulica 11 blok 3/II, tel. 22-32

Iščemo takoj 2 raznašalca za dostavo NEDELJSKEGA DNEVNIKA na dom naročnikov.

Zglasite se osebno v podružnici LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA, Celje, Čuprijska 4.

OBVESTILO

CENJENE stranke obveščam, da zaradi bolezni preneham s poslovanjem delavnice zlatarske obrti 31. marca 1967. Vse stranke lahko dvignejo svoja popravila do tega dne v delavnici, lahko pa bodo dvignile tudi po 1. aprilu ob določenih dnevih, objavljenih na vhodnih vratih. — Zlatar ORLČNIK, Celje, Zidanškova 5.

Po sklepu centralnega delavskega sveta »METKE« tekstilne tovarne in konfekcije Celje z dne 7. 3. 1967 se v kraju Kozje št. 115 na LICITACIJI PRODA nedograjena montažna stanovanjska hiša tipa »Jelovica«.

Izklicna cena znaša 55,339.84 N-din.

Licitacija bo dne 22. marca 1967 ob 10. uri na kraju samem.

ZAHVALA

Zvezi slepih so darovali: Dr. Ervin Mejak, po kazenski zadevi pridobljenih 100 N-din; GIP »INGRAD« Celje namesto venca na grob pokojnega borisa Kraigherja 300 N-din; »VRVICA« Celje po sklepu delavskega sveta 160 N-din. Vsem darovalcem iskrena hvala.

OPOZORILO

Gozdno gospodarstvo Celje opozarja vse prebivalstvo na svojem območju, predvsem mladino, da je v tem letnem času prepovedano netiti ogenj v gozdu ali v bližini gozda (Ur. list SRS 30 65).

Vsak prebivalec, ki opazi v gozdu požar, je po zakonu dolžan ta požar takoj prijaviti najbližji postaji milice ali pa najbližjemu gozdnemu obratu oziroma logarju.

Gozdno gospodarstvo Celje

»SAVINJSKI MAGAZIN« Žalec, poslovalnica 4 kurivo - gradbeni material

Obveščamo cenjene potrošnike, da smo preselili prodajni oddelek poslovalnice v nove prostore pri dosedanjih skladiščih (dvorišče Vizovišek).

V prodajalni lahko dobite ali naročite vse vrste gradbenega materiala, kuriva in stavbeno pohištvo.

Za vse blago posredujemo dostavo na dom.

CESTNO PODJETJE V CELJU

proda
zaradi zmanjšanja osnovnih sredstev na

JAVNI LICITACIJI

več gradbenih in orodnih strojev (drobilce, betonske mešalce, kompresorje, vrtalni stroj, kovinsko žago več elektromotorjev itd.).

Licitacija bo dne 27. 3. 1967. Za gospodarske in druge organizacije od 9. do 10 ure, za zasebnike pa od 11. do 12. ure dopoldne v prostorih centralnih obratov na Lavi št. 42.
Navedeno opremo se lahko ogleda od 20. 3. 1967 dalje. Pojasnila se dobe v komerciali podjetja, telefon 30-23.
Gospodarske in druge organizacije morajo predložiti ustrezna pooblastila; zasebniki pa 20 % varščine od izklicne cene.

ZAHVALA

Ob bridki zgubi našega nepozabnega moža in očeta

MATIJE ČUKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v teh žalostnih dneh z nami sočustvovali, ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnici dr. Pregljevi, prečastiti duhovščini v Celju in Kamnjah, plemeniti sosedi tov. Vidi Zupanc, tov. ing. Srečku Naraksu, družini Višner, tov. Kostanjškovi in vsem sosedom, ki so nam kakor koli pomagali. Še posebej smo dolžni zahvalo vsem sorodnikom, ki so od blizu in daleč prihiteli nam na pomoč in nam lajšali bolečine. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoča žena Fani in hčerka Danica z družino

Celje, dne 12. marca 1967

OBVESTILO

Vse gozdne posestnike na območju celjske občine obveščamo, da sprejema Gozdni obrat Celje prijave za sečnjo v gospodarskem letu 1967 — 1968 OD 1. APRILA DO 30. APRILA 1967.

Prijave bodo sprejemali področni logarji od 7. do 12. ure na krajevnih uradih po naslednjem razporedu:

Krajevni urad Strmec v ponedeljek in petek
Krajevni urad Dobrna v ponedeljek in petek
Krajevni urad Frankolovo v ponedeljek in petek
Krajevni urad Škofja vas v ponedeljek in petek
Krajevni urad Šmartno v Rožni dolini v sredo in petek
Krajevni urad Štore v ponedeljek in sredo
Krajevni urad Vojnik v ponedeljek in sredo.

Istočasno se sprejemajo prijave za sečnjo v pisarni Gozdnega obrata v Celju na Ljubljanski cesti 15 in v pisarni Gozdnega obrata v Strmcu vsak ponedeljek in petek od 7. do 12. ure. Opozarjamo gozdne posestnike, da po 30. aprilu ne sprejemamo več prijav za sečnjo, razen v izjemnih primerih (elementarne nezgode).

Pri prijavi sečnje mora vsak gozdni posestnik predložiti posestni list in ustrezno dokumentacijo za večje količine lesa, za lastno porabo (gradbeno dovoljenje, priglasitev).

IZLETNIK CELJE

1. IZLETI PO DOMOVINI

Organiziramo izlete po ožji in širši domovini. Za šolsko mladino do 31. 3. še popust. AKCIJA SLOVENJ GRADEC! VSI IZ VSEH ŠOL NA RAZSTAVO »Mir humanost in prijateljstvo med narodi«. Pouk ne bo trpel. Za popoldanske razrede organiziramo prevoz in povratek dopoldne, za dopoldanske popoldne. Cena prevoza v obe smeri iz Celja je samo 260 S-din, vstopnina 100 S-din. Skupni ogled razstave le 360 S-din.

2. IZLETI PO TUJINI — PUTNIK

NAJCENEJŠI IZLETNIKOVI ZIMSKI IZLETI V TUJINO IZ CELJA:

TRST — preko Sežane za 41 N-din, preko Gorice za 46 N-din.

VIDEM (UDINE) — TRST za 51 N-din.

BENETKE dvodnevni izlet za 125 N-din.

V GRADEC ali CELOVEC za samo 33 N-din.

DALJŠI IZLETI V ODLIČNEM ARANŽMANU:

CORTINA D'AMPEZZO za tri dni od 8. do 10. 4. za samo 197 N-din, idealna smuka, številne vlečnice — nizka cena. Prijave do 20. 3.. Sprejemamo prijave posameznikov ter organiziranih skupin.

LOURDES za deset dni. Cena je samo 890 N-din. Prijave sprejemamo do zaključenega števila. Za organizirane skupine popust.

RIM za šest dni od 3.—8. aprila za 589 N-din. Prijave do 10. 3.

IZLETI ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE:

Številni programi so že v vseh poslovalnicah Izletnika. Za 7 dni na Azurno obalo Francije ali v Švico. Tri-dnevni izleti v Dolomite ali na Čehoslovaško. V Italijo, na Madžarsko in kombinirano po domovini in tujini ZA ORGANIZIRANE SKUPINE POSEBEN POPUST! ZA ORGANIZIRANE SKUPINE PROGRAMI PO ŽELJI! ZA ORGANIZATORJE POPUST!

3. OSTALE TURISTIČNE USLUGE

Posredujemo nabavo potnih listov ter vizumov, vozne karte za avione, spalnike ter vlak.

Posredujemo rezervacije na širšem celjskem področju (zlasti še za Gornje Savinjsko dolino) ter povsod po Jugoslaviji in tujini.

4. VSE TURISTIČNE USLUGE V TURISTIČNIH POSLOVALNICAH IZLETNIKA

CELJE — nasproti kolodvoru, VELENJE, MOZIRJE, KRŠKO, HRASTNIK, KRAPINA.

IZLETNIK CELJE

NE, NA LUNO SE NE MORETE!

To pa ne pomeni, da bi ne mogli biti v poltretji uri v Beogradu ali čez dvajset minut na Brniku! Čas postaja vse bolj dragocen in od njega zavisijo pogosto veliki posli ... Si hočete ogledati izpod neba Celje in okolico?

AEROKLUB CELJE uvaja novost: AERO TAXI, ki je mimo turistične atraktivnosti čista poslovna nuja.

NAJLEPŠE DARILO ZA VAŠE ZNANCE, SORODNIKE IN PRIJATELJE V TUJINI JE

CELJSKI TEDNIK

Fran Jaklič

Zgodovinska povest

ZADNJA NA GRMADI

— 26 —

V sodih je dobra kapljica iz hrvaških goric in močna sladka vina iz obmorskih krajev, ki preganjajo skrbi in telesu prijajo. Na mizi je bil vedno kruh iz najboljše pšenice, ki je zrasla na gorkih hrvaških ravninah, v velikih kosih narezan, da se je vsak lahko pošteno najedel.

Pri njej se je seveda oglasil marsikakšen snubač od blizu in daleč. Ponujali so se ji mladeniči v najlepših, vdovci v najboljših letih, a ona je vse po vrsti odklanjala, češ da ne more pozabiti prvega moža, ljubega Rajha, katerega ime je sklenila nesti s seboj v grob. Kljub lepemu govorjenju si je vendarle hotela ohraniti svobodo na vse strani, da je mogla izbirati po željah razbrzdanega srca.

Res je, da so jo gospod resprester večkrat klicali na zagovor, a premetena Kočevarica je prišla le redkokdaj. Za svarila se ni menila in tudi na zagovor ni hodila, češ ako bi tako delala, kakor gospodje hočejo, bi ne bilo nikogar več pod njeno streho in kako bi potem preživela sebe in družino!

Zavoljo pogostih tožb so gospod resprester može opominjali, naj ne zahajajo h Kočevarici, kjer samo »hudiču tlako dajejo«. Tudi harmonikar in njegov pomočnik nista smela igrati pri Kočevarici, kamor sta hodila prej gost vesele in poskočne, da se je mladi svet laže vrtel. Rajhovka se je hudo posmehovala ribniškim kapłanom in respresterjevemu pomočniku, župniku v Kočevju, kadar so jahali mimo hiše in gledali vstran. Bahala se je, da je ponudila nekoč kočevskemu župniku, ki je jezdil mimo in se ozrl proč, najboljšega vina iz majolike, in je pravila, da ni rekel nič, samo pljunil je proti njej in izpodbodel konja.

In tako je teklo »pri Kočevarici« veselo in brezskrbno življenje, zakaj vino je bilo močno in resprester prebivajo daleč v trgu in tudi stari so že, pa zato ne morejo videti vsega.

— 27 —

Kdor je bil kdaj pri Kočevarici, je rad zavil zopet tja, in tovornik, ki je odhajal iz doline, je privezal konjiča h kolu in stopil v hišo, da za slovo izpije kozarec. Tisti, ki so gonili tovorno živino iz Karlovca ali z Reke, so se ustavljali, da bi si odpočili in se okrepčali. Pri rojakinji so se ustavljali bližnji Kočevarji, ki so prihajali mimo. Tudi oni iz »dežele loncev«, ki so cenili kozarec vina in vogal bele štruce ter imeli smisel za hrepeneče oči brhke Kočevarice, so uravnavali vse delo in pota dneva tako, da jih je zaneslo prej ali slej k njej.

Tu so sklepali kupčije in poravnavali prepire. Celo družinske spore, ki so imeli svoj izvor prav v tej gostilni, so dostikrat krpali prav tu, kjer je bila Rajhovka tudi razsodnik. Premoženje se ji je lepo kopičilo.

V tej hiši se je torej zbral na veliki ponedeljek svet, željan po dolgem postu mesa in vina, vesele godbe in plesa. Vrh tega so lončarji po starem običaju sklepali pogodbe z delavci in tovorniki. Ker pa ljudje najraje delajo take reči le pri vinu in ker toči Rajhovka najboljše vino, so vreli tja lončarji in delavci z vseh koncev, nekateri v spremstvu žena in deklet. Že popoldne so bili vsi prostori polni, pa tudi pred hišo je bilo vse zasedeno, saj je grelo toplo spomladansko sonce.

Brhka gostilničarka je pozdravljala na vse strani, se prav zaupljivo nasmihala znancem in jim šepetala na ušesa lepe reči, da so se jim obrazi kar sami smejali. Hvalila je lepoto mladih deklet, dobre mamice pa je spraševala, kdaj bodo njihove hčerke godne za možitev. Poleg tega je skrbela, da so godci neutrudno igrali. Če so se jim posušila grla, je sama postavila prednje pijačo. Ukazovala je dekletom, da so pridno stregle gostom, sama pa je hodila od mize do mize, se pomenkovala in pila iz lončenih kozarcev, če so jo klicali, naj pije, seveda samo toliko, da se je z rdečimi ustnicami dotaknila roba.

Med gosti je bil tudi Krznič, kmet in lončar iz Nem-

— 28 —

ške vasi. Prišel je na Pristavo, da se pogodi s kakim lončarskim rokodelcem, ki bi mu gnetel glino in oblikoval lončeno posodo čez poletje; zmeniti se je moral tudi s kakim tovornikom, da bi mu tovoril posodo po sejmih in od vasi do vasi, ali pa posodo kupil in kupčeval z njo za svoj račun. Gregor Krznič je namreč sam zrasel pod lončarsko streho in že v mladih letih prenekateri dan presedel pri kolovratu. Noga je igraje podila kolovrat in pred njim je rasla iz kepe gline, ki jo je zagnal na kolovrat, najrazličnejša posoda, kakršno si je pač zamislil, od preproste latvice do ogromnega svinjskega lonca.

Toda tedaj je bil še lončarski delavec, doma na Pristavi, a zdaj kmet v Nemški vasi, ki ima z gruntom dela čez glavo. Ne utegne se ukvarjati z oblikovanjem gline in tudi v križu ga prične boleti, če sedi dalj časa pri kolovratu. Noga, ki goni kolovrat, je že bolj trda in se ne da tako razgibati, da ne bi bilo udarjanje na desko brez bolečin. Zakaj zdaj mu je že štirideset let, sicer je še čvrst, vendar ne več tako kot takrat, ko je še hodil k Petrovim v Goričjo vas. O, takrat je imel urne noge! Svoji izvoljenki je pripovedoval, kako ji bo prijetno tam doli na Pristavi. On bo za kolovratom, ona pa bo nosila narejeno posodo na desko in jo sušila, ko pa bo suha, jo bosta naložila v peč in ko bo kuril, bo ona ponoči ob njem, da ne bo zaspal in se posoda zažgala. In potem bosta hodila s posodo od vasi do vasi, po Kočevskem, po Suhi Krajini in še čez, do krajev, kjer zori grozdje na trti, in bosta pripeljala domov moke in žita, da bodo tudi otroci lahko mleli, če jih bosta seveda imela. In grošev bosta prinesla, da jim bosta kupila platna za srajce in hlače. Zgodilo se je večkrat, da so Gregorja prepodili goričevski fantje, ki niso trpeli, da bi hodil kak tujec vasovat v njihov kraj, zlasti še lončar. Tedaj je poskočil kot srnjak in jim ušel. Take noge je imel! Za deklico pa se ni bal, kajti na Polonco se je zanesel.

— 29 —

Toda kmalu je mladi lončar prenehal hoditi v Goričjo vas. Ponudila se mu je namreč vdova iz Nemške vasi, ki ga je vedno videla, kadar je prihajal v vas. Bil ji je všeč in dala mu je vedeti, da ga vzame, če hoče. Lončar je sprva ponudbo prezirljivo odklonil, ko pa je naposled izvedel, da je grunt njen, je pričel premišljevati. In ko je premišljeval in se posvetoval doma in z drugimi, je primerjal obe priložnosti: v prvem primeru bi dobil mlado dekle s skrinjo in morda nekaj platna, v drugem primeru pa sicer res vdovo, precej starejšo od njega, z nekaj otroki, toda z gruntom in vozom pod skednjem in živino v hlevu. Grunt! Edina želja in misel lončarskih src, ki hrepene po vozovih in zemljiški lastnini, da bi kopali glino na svojih tleh. Če pobere vdovo, se mu bo uresničila želja. In ko je tako primerjal in tehtal, se je nagnila tehtnica na stran vdove. Kaj priletnost žene s priženjenimi otroki, ki odraščajo in gredo od hiše! Tudi žena lahko premine, toda grunt ostane! Grunt! Zemlja! Polonca pa ni imela grunta, zato mladi lončar ni hodil več vasovat v Goričjo vas. Zmenil se je z vdovo. Ker tudi Polonci pravzaprav ni bilo do lončarja, se ni bal, da bi nosila »štruco« za njim, če bi jo pustil in se poročil z drugo.

Mladi lončar Gregor Krznič je s priženitvijo prinesel v hišo kolovrat in pravico, da bo smel za vedno žgati lončeno posodo v pristavski peči, kjer so jo žgali njegovih dedov dedje od nekdaj.

Gregor je postal sicer kmet, vendar je kmalu spoznal, da lončarstvo ni slabo, da je bolj zanesljiv zaslužek pri kolovratu kakor pa pridelek na njivah, kjer pač veš, da seješ, a nikdar ne veš, če boš tudi žel. In tako je Gregor kmetoval in nadaljeval z lončarsko obrtjo.

Njegovim pastorkom, ki so se rodili v kmečki hiši, se je zdelo, da bi se z lončarsko obrtjo preveč ponižali in se je zato niso hoteli oprijeti, lastni otroci pa so bili še premajhni. Zato je moral Gregor vsako leto najemati izučenega lončarja, da je lahko kmetoval in poleg tega z

— 30 —

lončeno posodo kaj zaslužil, ko je imel vendar pisano pravico do pristavške peči.

Gregor Krznič je kmalu našel lončarja, s katerim se je dogovoril, da mu bo pomagal. Komaj je zdaj sedel k družbi in pogledal naokrog, pa je opazil lončarja Martineka, tistega Martineka, ki je nekaj let hodil delat h Krzniču. Res je, da je Martinek najmanj vsak dan stokrat obljubil, in to se je začelo takoj drugi dan, ko je prišel v hišo, da nikdar več ne sprejme dela pri Krzniču. Prepiral se je z vsemi v hiši in ko je jeseni odhajal, je vpil po vasi, da ne pride nikoli več v hišo, kjer dajejo ljudem samo usirjeno mleko in črn kruh. Vendar si je na pomlad vendarle premislil in se spomnil, da so bile pri Krzniču polne sklede in dovolj kruha na mizi, da si ga je odrezal, kadar je hotel. Tako je tudi danes zalezoval starega gospodarja in pazil, kdaj mu bo namignil, da bo stopil k njemu, prisedel in se pričel pogovarjati.

Gregor mu je prikimal in pomignil.

— Martinek? Boš pil?

Ko bi trenil je bil Martinek pri njem in pil.

Gregor je porinil predenj še vogal štruce, iz žepa potegnil še kos kolača. Martineku se je obraz razširil, ko je nesel dobroto v usta.

— Martinek, ali si se že s kom zmenil za to leto? je vprašal Krznič, vtem ko je Martinek pospravil kolač.

— O, dosti me jih je že vprašalo, pa nisem še nikomur obljubil. Dejal sem: »H Krzniču pojdem, če me bodo prosili. Tam znajo mati speči dober kruh in skuhajo tudi toliko, da v skledi vedno kaj ostane. In krave imajo.«

Krznič se je nasmehnil.

— Skočni iz Rakitnice me je vabil, Micen iz Dolenje vasi je vprašal zame, tista Korda iz Blata je poslala pome in še celo v Nemško vas bi bil lahko šel, pa sem dejal: »Nikamor ne grem. H Krzničevim pojdem, če me bodo hoteli.« Pa sem še dejal: »Martinek Bolha se drži hiše in gospodarja, če sta zanj. Krznič ta je mož, mati pa tudi.«

— 31 —

— Prav si govoril, ga je prekinil Krznič in mu ponudil vina. — Se bova pa pogodila zopet za eno leto. Koliko pa hočeš?

— Nič več kakor lani. Le ene hlače mi boste dali po vrhu. Desna hlačnica se pri kolovratu hitro izrabi, zadaj pa tudi, pa nimam časa vedno krpati. Tako se bom preobul. Kadar pa bo doma peč polna in bo podstrešje naloženo, bom šel h Kordi v Blato. Pa sedem srebrnih grošev mi boste dali za aro, lani ste mi jih dali samo pet.

— O, Martinek! Ti pa preveč zahtevaš. In dva gospodarja bi rad imel!

— Korda je reva, ženska brez moškega pri hiši. In v žlahti smo si. Pri naši hiši se pišemo Bolha, Korda pa tudi. Pomagati ji moram.

Martinek je bilo svojeglav fant, ki ni odnehal. Krznič mu je končno primaknil, kolikor je terjal. Preden sta udarila, je rekel: — Naj bo, hlače dobiš in sedem grošev za aro poleg drugega. H Kordi pojdeš takrat, kadar doma ne bi imeli kaj delati, ali pa če bi bil bolnik v hiši. Pa še to ti povem: z materjo boš moral lepše ravnati. Jezikati ne boš smel na vsako njeno besedo. Ali si razumel?

— O, o, mater bom ubogal. Mater imam rad. Boste videli, da bodo z menoj zadovoljni. Le udariva!

Segla sta si v roke in pila. Gregor mu je odštel sedem grošev are in tako je imel Martinek delo in gospodarja čez poletje, Krznič pa lončarja, ki je znal spretno izdelovati najrazličnejšo posodo.

Krznič je dobil tudi tovornika. Pogodil se je s prejšnjim, čeprav ni bil tak, kakršnega si je želel, toda potrpeti je bilo treba. Pametni ljudje prizanašajo drug drugemu, brez napak pa tako ni nihče.

In tako so bili vsi trije zadovoljni. Pili so, ne da bi se menili za skakanje plesalcev, ki so vrveli v veži in pred hišo in še celo ob vodi in onstran vode. Tudi otroci so skakali po trati in posnemali starejše.

— 32 —

Ljudje, ki so prišli na Pristavo zaradi resnih opravkov, so se ob takšnem hrupu le težko sporazumevali. Morali so se dreti, si trobiti na ušesa in dopovedovati z rokami preden so si bili na jasnem, kaj kdo hoče.

Šele ko se je pričelo mračiti, je ponehavalo tudi vrvenje. Takrat so odšli godci, zunaj je postalo hladneje, v hiši pa so morali prenehati plesati, saj bi sicer ugasnile leščerbe in lojevke. Z godci je odšla mladina, žene z možmi in tako se je hrup polegel. V hiši so seveda še sedeli možje ob majoliki in še je tekel razgovor sem ter tja, še vedno živahen in glasen. Hohotanje in veselo vzklikanje je razodevalo razpoloženje.

Lepa Kočevarica je bila zadovoljna. Po dolgočasnih dneh posta je prišel dan veselja, ko je bila pipa vseskozi odprta in se ji je denar kar vsipal v predpasnik. Čeprav je morala biti povsod, in dekletom, ki so stregle, za petami, se je vendar utegnila pomuditi tu in tam. Tudi h Gregorju je prišla. Martineku je rekla, naj gre plesat, sama pa je sedla na njegovo mesto, položila Gregorju roko na ramo in ga vprašala:

— Kdaj boš žgal posodo? Zakaj ne prideš nič mimo?

Natočil je vino in ji ga ponudil: — Na, pij! Danes se prileže. Ko bom kuril in ogenj poravnaval, mi ga boš pa ti prinesla!

Pila je. Ker se je vrnil Martinek, je vstala. Toda še od drugih miz se je ozirala h Gregorju in njegovi družbi.

Zvečer torej, ko je brlela že leščerba pod stropom in so lojevke razširjale po sobi več smradu kakor svetlobe in je klepetalo vsako omizje zase, so postali pri mizi v kotu glasni. Nekdo je udaril po mizi, da je majolika odskočila in so vsi slišali, ko je dejal: — Pa je tako! Coprnice so bile in so še sedaj! Vsa hiša je prisluhnila.

Takrat so imeli v ribniškem gradu že nekaj žensk, ki so jih obdolžili copranja. Med njimi tudi Češarkovo iz trga, ki so jo vsi poznali. Tisti v kotu, ki je vse vedel, je podrobno razlagal, kako so jo ponoči videli na križpotjih, kako je na metli jahala na Klek, da se je za njo kar bliskalo; da je sosedu tako naredila, da živina še voza ni hotela premakniti in še veliko drugega.

— 33 —

Nekateri so ugovarjali, da so vse skupaj prazne marnje, da če bi ženske lahko, bi najprej sebi pomagale, četudi s hudičevo pomočjo; pa niso nič opravili. Splošna sodba je bila, da so vse ženske coprnice in tisti, ki je že prej po mizi tolkel, je prevpil vse.

— Tako bi morali narediti pri nas kakor so na Bočkovem, ko so vse ženske spravili na grmado!

Toda niso vsi misili tako.

— Nak! To je neumnost! Brez ženske vendar ne moremo v hiši

— Kaj pa bi z njo?

— Hudič, moja baba je tudi coprnica, pa jo imam vseeno rad, se je oglasil Gregor.

— Hahaha, so se zakrohotali drugi. — Kajne, stara je že!

Gregor je bil nekoliko dobre volje; jezik se mu je razvezal, zato je nadaljeval: — Pa je tako, kakor jaz pravim! Čakajte, da vam povem! Naš zet Šobar, ki tudi tukaj sedi, naj potrdi, zakaj tudi on je priča. Ob svetem Jerneju, kajne, je minilo tri leta, ko je bil v Kočevju semenj. Dobro smo tržili takrat. Konjiči so šli prazni domov, jaz pa sem imel denar v žepu. Gredoč smo se ustavili, kjer je pač naneslo, zakaj soparno je bilo, to še dobro vem, in žejalo nas je. In zakaj človek ne bi pil, če je žejen in če lahko pije! Tovornika smo pustili, da je odjezdil. Mi pa, to je, naš zet, pa ta srednji Divjak iz Prigorice in prigoriški rihtar Bojec, smo pa šli za njim. Malo smo se ustavili v Stari cerkvi, potem smo se oglasili še v Ložinah in noč je bila že prav trda, ko smo prišli na dolenjsko polje. Šli smo sem in tja, ker je bila tema in se steza ni videla. Tam za Blokami se je tako bliskalo, da smo rekli: lilo bo. Pa je bilo dobro, da se je vsaj bliskalo in nismo zgrešili steze.

Dijaki v Beogradu

Tri dni se bo mudilo približno 120 dijakov gimnazije, srednje tehniške šole, učiteljišča in ekonomske srednje šole iz Celja, v Beogradu, kjer bodo obiskali vojno akademijo, vojno letališče na Batajnici, vojni muzej na Kalemegdanu, Avalo in Titov muzej. Ko se bodo vračali domov, si bodo ogledali še Kumrovec, rojstno mesto tovariša Tita. Ta pomemben obisk mladincev je organiziral oddelek za narodno obrambo občine Celje, komande vojnega okrožja, z materialnimi sredstvi pa so pomagali tudi sindikati, Zveza komunistov, Socialistična zveza, vse šole in občinska skupščina. Mladina je z navdušenjem pozdravila pobudo, da bi pripravili še več takih izletov, saj so izredno dobro organizirani in mladim nudijo možnost, da se seznanijo z znamenitostmi pomembnih krajev v naši domovini, hkrati pa tudi z življenjem v naši armadi.

„MEBLO" trgovina s pohištvom iz Nove Gorice ima od I. III. dalje na Prvomajski cesti v Solkanu

MEBLO

RAZPRODAJO

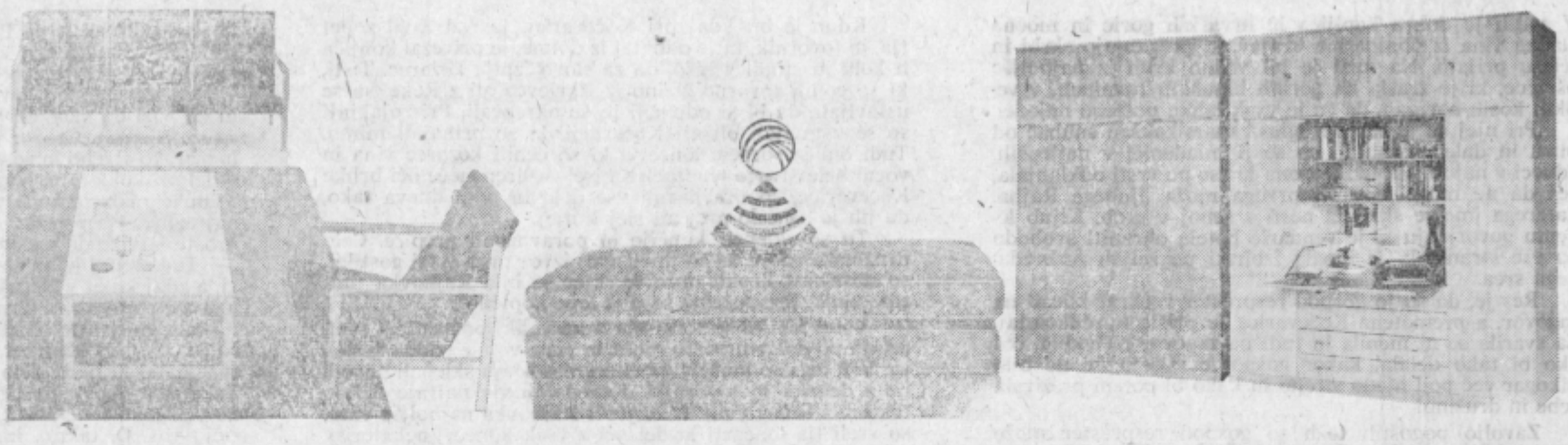

POSAMEZNIH VRST POHIŠTVA

KI NISO V PROGRAMU ZA LETO 1967 ● POHIŠTVO JE ZLASTI PRIMERNO ZA TISTE, KI ŽELIJO OPREMITI TURISTIČNE SOBE ● PRI NAKUPU NEKATERIH IZDELKOV LAHKO IZKORISTITE POPUST DO 40 % VSAKEMU KUPCU IZ SLOVENIJE, KI KUPI IZDELKE V VREDNOSTI NAD 200.000 STARIH DINARJEV POVRNE TRGOVINA »MEBLO« POTNE STROŠKE ALI PA BREZPLAČNO NAPOLNI REZERVOAR BENCINA, ČE PRIDE Z OSEBNIM AVTOMOBILOM ● NE ZAMUDITE EDINSTVENE PRILOŽNOSTI.

NEVARNO SHRANJEVATI HRANO

Na enotedenskem simpoziju komiteja strokovnjakov za prehrano, ki je bil decembra lani v Rimu, je direktor centra za toksikološke raziskave na pariški univerzi dr. Rene Trio izjavil, da na koruzi, kikirikiju in rižu v skladiščih nastaja strupena snov, ki ima rakasti učinek na jetra, ledvice in pljuča ljudi.

Po mnenju dr. Tria poznajo danes strokovnjaki na stotine vrst plesni, ki napadajo te organe, vendar je njihov strupen učinek raziskan samo pri nekaj vrstah.

Volna bo hitreje rastla

Ovce bodo jedle poleg sočne trave tudi jajca, ribjo moko in druge snovi, ki vsebujejo beljakovine. Avstralski rejci ovac že nekaj let dodajajo beljakovine ovčji hrani. Ugotovili so, da je ovcam, ki so jih tako hranili, volna rasla trikrat hitreje kot njihovim vrstnicam, ki so se pasle samo na pašnikih.

VELEBLAGOVNICA
Ljudski magazin
CELJE

OBVEŠČA

— da je odprla modernizirano drugo nadstropje svoje veleblagovnice;

— da je prvo nadstropje zaradi obnovitvenih del trenutno zaprto;

— da je vse blago iz prvega nadstropja v prodaji v pritličju in prenovljenem drugem nadstropju.

VELEBLAGOVNICA
Ljudski magazin
CELJE

VESNA Volna

Torbica Čokarto baby

Trgovejija manufaktura STARI TRG

moda TRGOVSKO PODJETJE V MODI VSE PO MODI moda

Ljubki kompleti raznovrstnih krojev, barv in iz raznih materialov bodo obogatili vaše razpoloženje v letošnji pomladi!

BERAČ IN BRILJANTI

V neki münchenski ulici so našli mrtvega berača Karla Schneiderja. To ne bi bilo tako zanimivo, če ne bi bili našli v cunjah pokojnika 1873 mark (5700 novi hdinarjev,) poleg njih pa še poštno knjižico z vpisanimi 418 markami ter bančni izvleček za 10.355 mark. Berač, ki je doživel 94 let, je nosil na rokah prstane s pravimi briljanti.

Ameriški krojači so se odločili, da na temne moške srajce prišijejo pepita ovratnike in manšete. Zraven pa so predlagali kravato v kašmirskem vzorcu.

Aluminijaste posode lahko očistite tako, da skuhate v njih krompirjeve olupke. Nato pa je treba posodo splakniti s hladno vodo.

Ljubezen, politika in vohunstvo

Vse to je Helga povedala očetu in ta ni našel druge rešitve kot takojšen pobeg v Zahodni Berlin. Oblekla je jahalno obleko, kajti zunaj je bilo mrzlo, vzela kovček z nekaj oblekami, škatlo medikamentov, potem je sedla na kolo in se odpeljala proti Magdeburgu. Od tod bo morala dalje z vlakom.

Vozila je vso noč. Proti jutru, ko je v daljavi videla obrise mesta, se je ob njej ustavil vojaški avto. Izstopila sta dva vojaka. — Dokumente prosim.

Pri sebi je imela izkaznico tolmačke s podpisom Andreja Sidrova. Vojak jo je vzel, pokazal avto in njen pobeg se je končal v vojaškem zaporu v Magdeburgu.

Dva dni in dve noči je bila v samici. Nihče se ni zmenil zanjo; samo obroke je dobivala redno. Potem je zaslišala korake na hodniku. Vrata so se odprla in vstopil je Jačuk.

— Dober dan, Jelena.

— Dober dan, tovariš major.

— Si res mislila, da bo šlo tako enostavno?

Molčala je.

— Hotela si v Berlin k tistemu Američanu, kaj ne?

— Da.

— No, vsaj iskrena si. Toda s tem si si vse še poslabšala. Zdaj imaš res samo še eno možnost, da prideš od tod.

Vedela je, kaj misli, a je molčala. Stopil je bliže. — Pridi, pridi, Jelena! Ne bodi neumna. Poročila se bova in vse bo dobro.

Pogledala ga je. Tega ne bi mogla poročiti, niti zato, da bi se rešila. — Ne, je rekla. — Nikoli!

Nasmešek je izginil. — Tedaj ti žal ne morem nič več pomagati, je rekel Jačuk in odšel.

Čez nekaj časa je prišel stražar. — Premislila si boš, deklica, v drugi celici.

Celica ni bila celica, ampak soba z žaluzijami na oknih in poljsko posteljo. Jačuk, je pomislila, še vztraja. Legla je in jokala. Če bi ga imela vsaj malo rada! Ne, tega ne bi mogla!

Opolnoči je prišel Jačuk. Bedela je, ker je vedela, da bo prišel. — Rad bi ti dal še zadnjo možnost. Če hočeš, boš jutri prosta.

Odkimala je.

Ko jo je hotel s silo dobiti, ga je z vso močjo udarila v oko.

— To boš drago plačala, prekleto! je vzkliknil, zapustil sobo in zaklenil vrata. Tedaj je zadnjič videla Jačuka.

Naslednjega dne so jo poslali v Potsdam, kjer so jo zaradi izdaje uradnih skrivnosti, poskusa pobega in

MAY MAC NEER

ZLATA MRZLICA

— 57 —

Ko se je zlata mrzlica v Kaliforniji že polegla, ko so zlatosledci v trumah zapuščali deželo in se razkropili po vseh Združenih državah je Lottina slava še vedno naraščala. Mart Taylor je s svojo skupino krenil na pot proti vzhodu. Povsod so mlado umetnico pričakovali z navdušenjem. Nekdanji zlatosledci so prihajali dneve daleč v večja mesta, kjer je nastopala Lotta. Zdaj jih je deklica spominjala na daljno Kalifornijo, na trde in razburjene dni, ki so jih preživeli v lovu na srečo. Amerika je imela svojega prvega čudežnega otroka.

XV. SANJE IN RESNICNOST

Prišlo je leto 1854. Minilo je šest let od takrat, ko je tesar James Marshall ob American River našel nekaj zrnc zlata. Zdaj je začelo zlata zmanjkovati. Le malokdo ga je še našel toliko, da se je lahko preživljal z izkupičkom. Na površini zemlje in v plitvinah rek skoraj ni bilo več kaj najti. Vendar zlata mrzlica še ni popustila. Še vedno so prihajali možje z vseh strani, toda tisti ki so prihajali, so srečavali vedno več onih, ki so odhajali.

Zlato je še ležalo v kalifornijski zemlji. Do njega so lahko prišli le ljudje, ki so imeli boljše orodje kot je kramp, lopata in

— 58 —

latvica. Zdaj so zlato pridobivali le še bogati ljudje, ki so lahko najeli inženirje, ki so lahko kupili drage stroje, ki so lahko odpirali rudnike v nedra zlate Kalifornije.

Kalifornija je zdaj imela okoli štiristo tisoč prebivalcev, torej desetkrat več kot pred šestimi leti. Vsi ti ljudje so nekoč sanjali o pravljičnem bogastvu, ki jih čaka na obalah Pacifika. Toda samo nekaj sto jih je obogatelo, vsi drugi so bili praznih rok, največ pa je bilo takih, ki so imeli celo manj kot takrat, ko so odšli na pot. Največ zlatosledcev ni imelo niti toliko denarja, da bi se lahko vrnili v stare kraje. Vsi ti so se razkropili po deželi, se vdinjali kot rudarji pri zlatokopnih družbah, se lotili dela na opuščenih in zanemarjenih farmah, tisti pa, ki so imeli dobre poklice, so se v novonastalih mestih in naseljih lotili obrti.

Zlata mrzlica je povzdignila nekoč neznatno vasico San Francisco v mesto svetovnega slovesa. V deželo je naglo prodiral napredek. Čez deželo, ki so jo pred leti prečkali le konjeniki in vprege, so začeli graditi železnico Union-Pacific. Glavni delničarji tega velikega podjetja so bili nekdanji zlatokopi in dobičkarji, ki so znali oskubiti množico zlatokopov do zadnjega zrnca zlata.

Med tistimi, ki jih je zlata mrzlica ugonobila, je bil tudi John Sutter. Njegovo malo kraljestvo je bilo razdejano. Na njegovih

— 59 —

tleh je tesar Marshall našel zlato, ki je Sutterju prineslo nesrečo. Njegov strah, da bo najdba zlata usodna, ni bil odveč. Medtem ko so si nekateri nagrabili bogastvo, je Sutter bil boj za svoje pravice. Mož, ki je izročil Kalifornijo v roke Združenim državam, je bil uničen. Do zadnjega trenutka se je boril za svoje pravice, za pravice, ki so mu bile dane pred najdbo zlata. John Sutter se je preselil v Washington, kjer je obiskoval vlado in jo skušal zainteresirati za svoj problem. Ni uspel. Umrl je daleč od svojega, nekoč tako cvetočega posestva...

James Marshall, tisti tesar, ki je pred šestimi leti v odtočnem kanalu pri mlinu in žagi, ki jo je gradil za Sutterja, našel zlato, tudi ni imel sreče.

Takrat, ko je jezdil s Sutterjeve farme nazaj k American River, se je Marshall počutil kot v devetih nebesih. S Sutterjem sta sklenila obdržati najdbo v tajnosti, toda James si je vseeno živo predstavljal svoje bodoče bogastvo. Takrat se mu je zdelo, da je pot, po kateri je jezdil, iz čistega zlata, da so polja in travniki posuti z zlatom, da je celo American River ob zahajajočem soncu do vrha polna tekočega zlata.

James Marshall je iskal zlato okoli novega mlina in žage. Deželo so že zdavnaj preplavili desettisoči zlatokopov, on pa je v pomanjkanju životaril na istem mestu. Le upanje ga je držalo na nogah. Ni si mogel misliti, da on, ki je prvi našel zlato, ne bi bil nekoč najbolj bogat. Marshall je vedno bolj propadal, zdelo se mu je, da se je zoper njega zarotilo nebo. Obup ga je razjedal, tako da je nazadnje le še kot senca človeka taval naokoli in mrmral predse čarobno besedico: zlato! Jamesu Marshallu se je zmešalo.

Tudi za Indijance se je slabo končalo. Belci so jih najemali kot delovno silo. Oddvojili so jih od njihovega naravnega okolja in jih navadili na žganje. Upori treznih in zaskrbljenih poglavarjev so se sprevračali v pokole. Rdečekožcev je bilo vedno manj. Uničila jih je »ognjena voda«, uničili so jih spopadi z belci, uničili so jih medsebojni spopadi. Klavrni ostanki so se umikali pred selišči belega človeka v notranjost dežele, na vedno bolj pusto zemljo, kjer ni rastla koruza, kjer se niso pasle črede divjega goveda. Nekdanji gospodarji širnih prerij in bogatih gozdov so umirali od lakote in bolezni.

Zlata mrzlica je terjala žrtve povsod. Koliko mater po vsem svetu ni nikoli več videlo svojih sinov, koliko deklet, nikoli več svojih fantov in ženinov. Vsa dežela je bila posuta z grobovi. Nad

— 60 —

nekaterimi ni bilo niti znamenja, nad nekaterimi samo znamenje. In če je tudi bilo na znamenju vrezano ime — kdo je pokojnika sploh poznal? Koliko je bilo takih, ki so jih ubili roparji in jim vzeli vse, kar so imeli. Koliko je bilo takšnih, ki so s polnimi mošnjički zlata ob pasu umrli od lakote in izčrpanosti. Koliko zlatih zrn je ostalo skritih v drevesnih duplinah, pod koreninami dreves, pa nihče ne ve zanje, ker so njihovi lastniki mrtvi...

Zlata mrzlica je le počasi pojemala. Ljudje so si postavili hiše, opravljali obrt, postali so farmanji, zdravniki, advokati, duhovniki in politiki. Osnovali so si družine, živeli so na videz ozdravljeni zlate mrzlice. Toda še dolga leta potem so v prostih dneh in urah skrivoma odhajali v skrite doline. Še vedno so tisoči in tisoči upali, da bodo našli zlato, zlato žilo, ki je slučajno nihče ni odkril, zlata zrna, ki jih je kdo skril. Ogenj v njihovih očeh ni nikoli povsem ugasnil. Dokler je živela generacija, ki se je v petdesetih letih devetnajstega stoletja zgrnila v Kalifornijo, zlata mrzlica ni bila nikoli povsem zatrta.

Širok pas celine ob obalah Pacifika nosi še dandanes pečat zlate mrzlice. Nikjer na svetu, pa tudi nikjer v Združenih državah, ni prebivalstvo tako zelo pomešano. Kalifornija je Babilon različnih narodnosti, različnih človeških ras. Tu živijo potomci evropskih narodov, azijskih ljudstev, tu ob nemškem priimku najdemo irskega, ob slovanskem romanskega, ob kitajskem haitskega.

Zlato v Kaliforniji je zmešalo glave vsemu svetu, zaradi zlata se je v Kaliforniji pomešal ves svet.

KONEC

Skrajšan in prirejen prevod J.K.

dokumentarni podlistek ...

KONEC BLOKADE

Na Nevskem prospektu so celo prodajali razne razkošnosti kakor leningrajski parfum in podobno. V prodajalni pri Aničkovem mostu je bilo mogoče kupiti knjige iz druge roke, kajti mnogi Leningrajčani so umrli, preden so uspeli, da bi se s knjigami ogreli. V gledališčih in kinu so bile spet predstave, četudi so ljudje nemudoma zbežali iz dvorane, kadar so začele padati granate.

Od samega prihoda dalje je poslušal pisec teh sestavkov pripovedi o velikem gladovanju. V hotelu Astoria mu je pripovedovala starejša ženica: »Astoria je zdaj spet hotel, a v času gladovanja so jo spremenili v bolnišnico. Sem so večidel pripeljali obnemogle intelektualce, ki so jih krmili z vitaminskimi tabletami. Toda običajno so umrli, komaj so prišli sem.

Za mrliče se takorekoč nihče ni zmenil. Na cestah in na stopnicah smo stopali čez nje. Bilo je obupno in grozno. Mnogi so znoreli zaradi lakote, drugi so spet skrivali mrliče, da bi mogli zadržati njihove živilske karte. Oblasti enostavno niso mogle sproti registrirati umrlih.«

Delavci v institutu za arhitekturo so mu pripovedovali: »Nasploh so moški obnemogli poprej kot ženske. Veliko jih je umrlo že v začetku pomanjkanja hrane. Toda posledice gladovanja so bile pri ženskah trajnejše. Umirale so še tudi potem, ko je prišla pomlad in olajšanje. Takrat so si moški opomogli.

Glad je deloval tudi fiziološko na ljudi. Žene so bile telesno tako šibke, da jim je izostalo mesečno perilo. Da so se razmere popravile, smo spoznali, ko so začele žene spet uporabljati ličilo in rdečilo.

Šli smo skozi pekel in ko smo zvedeli, da je blokada prebita, smo se objemali in poljubljali, kdorkoli in kjerkoli, četudi popolni tujci. Granate še vedno padajo, toda zdaj je življenje dobilo spet svoj smisel in zavedamo se, da je še vredno živeti.«

Štabni častnik major Lozak, ki je spremljal Alexandra Wertha na bojišče, mu je pripovedoval: »Nikoli ne bom pozabil, kako sem moral vsak dan na delo, kakšna dva ali tri kilometre daleč. Večkrat sem moral spotoma postati ali sesti, da sem nabral moči za nadaljnjo hojo. Videl sem, kako je marsikdaj kdo omahnil v sneg čisto blizu mene. Nihče se ni zmenil zanj. Zakaj tudi? Ko smo se vračali z dela, smo videli samo še nejasne obrise, zamedene s svežim snegom.

Ljudje se ves čas niso umivali ali kopali, toda brili so se. A vsakdanje obstreljevanje je vsekakor nevšečno. Nekoč sem bil na Nevskem, ko je čisto blizu udarila granata. Moški, ki je šel kakšnih deset metrov pred mano, je bil zadet. Drobec granate mu je enostavno odnesel glavo. Moški pa je še vendarle napravil dva koraka — brez glave — preden se je zgrudil. Ob tem prizoru sem moral povračati...«

Pisec je obiskal tudi tovarno streliva in optičnih izdelkov. Direktor tovarne mu je pripovedoval, s kolikšno voljo in pripravljenostjo so delavci branili in čuvali tovarno. Često bolj zavzeto kakor lastne domove. Oktobra 1941 so moral pogasiti v eni noči kar tristo požarov zažigalnih bomb. pod ničlo bomba zdrobila vse šipe. Direk- V decembru pa je pri dvajsetih stopinjah tor je menil, da v mrazu ne bodo delavci delali. Toda zmogli so. Nekako so zatrpali odprtine in pri minus osmih stopinjah vztrajali pri delu. Prihajali so tudi takšni, ki so bili povsem iznemogli. Nihče jih ni mogel pregovoriti, da bi ostali doma. Prihajali so in med delom umirali. Prihajali so od blizu in tudi deset, dvanajst, celo petnajst kilometrov daleč.

Pisec je obiskal tudi edino šolo, ki je delovala ves čas blokade, to je bila srednja šola na Tambovski cesti, ki jo je vodil odlikovani učitelj Tihomirov, aktiven že od leta 1907.

V razgovoru s Tihomirovim in učenci je pisec dognal, koliko odločne volje in prizadevnosti je zbudila v ljudeh Sovjetske zveze in v prebivalcih Leningrada skupna nevarnost. Učitelji so vztrajali na delu do zadnjega Nekaj jih je umrlo zaradi onemoglosti in gladu, nekaj jih je umrlo zaradi granat in bomb. Toda učenci, ki so hodili redno v šolo, so ostali vsi pri življenju, kar si je štela šola za posebno zaslugo.

V posebni spominski knjigi hranijo še danes sestavke in ilustracije otrok, ki so dragoceni spomini iz tega težkega obdobja. Otroci med štirinajstim in šestnajstim letom so s svojimi ilustracijami ponazorili hude trenutke bombardiranja, gladovanja in umiranja, a v sestavkih so opisali prizadevanja svojih staršev pa tudi svoj delež pri kopanju zaščitnih jarkov in gradnji obrambnega sistema v Leningradu. Preproste otroške risbe in besede so mnogokrat bolj pretresljive kakor nadvse literarni in umetniški prispevki zrelih ljudi.

Zakaj je Leningrad zdržal? Najprej zaradi tega, ker so ljudje v obkoljenem Leningradu pač morali vztrajati, potem zaradi nacionalnega ponosa in ne nazadnje zaradi tekmovalnega duha z Moskvo, kajti če je zdržala Moskva, je hotel zdržati tudi Leningrad.

In ves čas tega težkega obdobja ni prišlo nikomur na misel, da bi se predal, kajti vedeli so, da bi bili v nemških rokah obsojeni še prej na smrt kot zaradi gladovanja.

PRIHODNJIĆ: ČRNO POLETJE

---

zveze z Američani in Angleži obsodili na deset let prisilnega dela v Sibiriji.

V Helgi je tlelo upanje, da bo dokazala svojo nedolžnost. Toda zaman.

—0—

V Berlinu je spoznala Brigitte Brendel, plesalko iz Dresdena.

— Ko bi človek le vedel, kam nas bodo odpeljali!

— Kam? Se nisi nikoli nič slišala o Sibiriji? Rekla ji je ti, ko da bi jo že dolgo poznala. — Koliko pa si dobila?

— Deset let.

— Politično?

— Da, je odvrnila Helga in pričela pripovedovati svojo zgodbo. — Ti tudi politično?

— Ne vem, če lahko to tako imenujemo. Plesala sem cancan. Si pomislila, koliko boš stara, ko se boš vrnila.

— Tu ni kaj razmišljati, je rekla Helga. — Osemindvajset let.

— In jaz trideset.

— Potem bova vendar že stare gospe.

— Morda nas bodo prej izpustili, je rekla Brigitte. — Zemlja se vrti. Kaj vemo, kaj vse se še zgodi.

—0—

Poletje je šlo h koncu in čez stepo so zaveli jesenski vetrovi. Helgo je udarila padajoča smreka in ji zlomila nogo. V taboriščni bolnišnici ji jo je dala v mavec zdravnica Varvara Komarova. Bolečine so bile neznosne in Helgo je bilo strah, da bo ostala invalid. Z dvajsetimi leti s prekratko nogo.

Zgodaj zjutraj je poklicala bolničarko. — Mi lahko prineseš škarje? Od bolečin me bo konec.

Bolničarka, taboriščnica iz Alme Ate (Kazahstan) je prinesla škarje. Helga je odstranila mavec in si z letvo iz postelje naravnala nogo.

— Je to mogoče? se je čudila bolničarka. — Si zdravnica?

— Nekaj podobnega. Pokliči zdravnico! Bilo ji je vseeno, če bo vpila, noga je bila važnejša.

Namesto zdravnice je prišel zdravnik, ki ga je Helga nekoč videla pri komandantu. — Kaj takega! je rekel z nasmeškom. Pregledal ji je nogo. — To si izvrstno naredila.

Helga je pordela, ker je bil zopet tako ljubezniv. Imel je lepe črne oči in temne mehke lase, bil je velik in vitek. Čudež, da je sanitetni major ravnal z ubogo taboriščnico, kakor da med njo in drugimi ljudmi ne bi bilo nobenega razločka. Se bolj čudno, ko jo je z avtomobilom odpeljal na poliklinико v Novosibirsk. Njena noga je bila rešena, rešil pa jo je dr. Jurij Stremilov.

Prihodnjič: KININ NE POMAGA

TRGOVSKO PODJETJE S TEHNIČNIM BLAGOM NA VELIKO IN MALO

TEHNO-MERCATOR

CELJE, SE PRIPOROČA ZA NAKUP IN VAS TEDENSKO OBVEŠČA

Trgovina »Kristalija«, Trg V. Kongresa 2 vam nudi:

— razne servise s 40—50 % popustom;
— porcelan po znižanih cenah;
— uvoženo jensko posodo;
— razne okrasne predmete itd.
— POHITITE, DA NE ZAMUDITE UGODNE PRILOŽNOSTI!

Glede na pleskarsko sezono smo za vas popestrili naš asortiman raznih oljnatih in suhih barv, firnežev, lakov, čopičev, raznih slikarskih in pleskarskih potrebščin itd.

SE PRIPOROČA SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA »MAVRICA« STANETOVA 19.

— SKRATKA, PRIDITE IN PRESENEČENI BOSTE.

KRIMINALNI ROMAN 5

Umor v grobnici

Ker pa je mlajši Jefferson umrl siromak, je bil življenjsko zavarovan za tisoč dolarjev, ki jih je dobila njegova mlada vdova, so časopisi v svoji prostodušni resnicoljubnosti raziskovali celo možnosti, da bi bil storil samomor. Časopisi so pač morali nekaj zapisati in to jim je bilo lažje, kakor da bi se vnovič zapletli v podrobnosti finančne zmešnjave Sladove združbe. Z njimi so imeli dosti težav že prvič.

Ko sem stal v Sladovi grobnici, mi je postalo očitno, da so se NOVICE vrgle z vso silo na Sladovo zgodbo. To je bilo dobre štiri mesece zatem, ko so utihnili poslednji odmevi o tragični nesreči Jeffersona Slada iz časnikov, a četudi štejemo vse tri dogodke skupaj — propad združbe, samomor starejšega brata in nesrečno smrt mlajšega brata — sem bil še vedno presenečen ob količini gradiva, kolikor so ga zbrali raziskovalci NOVIC in ga strpali v grobnico. Bila je notranja soba brez oken, opremljena s prezračevalnimi napravami in z umetno razsvetljavo. Poleg mize in stola sta bili v njej še dve vrsti kartotečnih omar, visokih približno dva metra. Vrsti kartotečnih omar sta tekli vzporedno in sta bili obrnjeni proti vratom. Prva je tekla tik ob zadnji steni, druga je bila nekoliko odmaknjena. Miza je stala ob stranski steni in sedalo stola je bilo potisnjeno pod mizo. Med vrati in omarami je bilo tako nekaj prostega poda in na njem je ležalo truplo, ki smo si ga ogledovali.

Pokazal sem na dvojno vrsto kartotečnih omar. »Vse polno?« sem vprašal.

Islington je prikimal. »Natrpano«, je pojasnil.

»In vse samo Sladovo gradivo?«

»Da, raziskovalci so opravili temeljito delo in ko je umrl Jefferson Slade, smo zvedeli, da se njegova vdova ne zanima za papirnato ostalino ter jo namerava uničiti. Odkupili smo jo od nje.«

»Zakaj?« je vprašal Schmitty.

Islington je skomignil z rameni. »Za vsako zgodbo zbiramo gradivo, ki nam je dosegljivo,« je odgovoril.

»Toda nobene zgodbe o Sladovih niste objavili, odkar je izšel vaš uvodnik ob nezgodi Jeffersona Slada.« Nameraval sem ga vprašati, zakaj je mož obdeloval gradivo v Sladovi grobnici, toda premislil sem si, kajti bolje bi bilo, da bi to vprašal Schmitty in tako sem mu pripravil pot.

Islington se je medlo nasmehnil. »Mi smo revija,« je odgovoril. »Čakati moramo na pravšen časnikarski povod celo z najboljšo zgodbo.«

»Kaj je pravzaprav časnikarski povod?« inšpektor je zdaj kazal povsem določeno radovednost.

»Dogodek, ki se primeri v tednu pred izidom revije in daje zgodbi povsem novičarski pomen,« je razložil Islington.

Bil sem razočaran, da se je inšpektor zadovoljil z razlago ter spet umolknil. Videti je bilo, da je inšpektor razmišljal o časnikarskih povodih že odtlej, ko mu je Cabot Sweeney omenil, da so ga že zdavnaj nameravali zvabiti v uredništvo, a so morali čakati na pravšen časnikarski povod. Odločil sem se, da bom moral spraševati po svoje.

»In ta teden imate pravšen časnikarski povod za Sladovo zgodbo?« sem začel.

»Ne,« je priznal Islington.

To je bilo noro in nisem si mogel ubraniti, da ga malo prizadenem, ko sem že imel to priložnost. »Oh,« sem dejal. »Pripravljali ste se, da si ga naredite?« Spomnil sem se namreč časa, ko so NOVICE objavljale zgodbo, da bi izpodbile sloves nekega mojega prijatelja raziskovalca. Zgodbo so prihranili in da so jo začeli objavljati, so izbrali neverjeten in presenetljiv časnikarski povod — povratek nekega drugega raziskovalca z Galapagosa.

»Niti en sam pedenj neznane zemlje ni pustil nedotaknjene,« je pisalo v zgodbi, »John Doe, ki se je pretekli teden vrnil v Združene države s plenom dveletnih raziskav Galapagosa. Plen: dva majhna kuščarja, devetinpetdeset rastlinskih primerkov in ena opica. Raziskovalec Doe pravi: Nobenih izjav ne dajem o svojih odkritjih, dokler jih do kraja ne preštudiram.

Toda vsi raziskovalci niso tako zvito redkobesedni. Pred šestimi meseci se je vrnil s krajšega potovanja zgovorni Richard Roe, Raziskovalec Roe je odprl usta vsakomur, ki ga je le hotel poslušati . . .«

Kdor pozna tehniko in ve za prizadevnost časnikarjev NOVIC, ki znajo pričakati ugodno priložnost, da se z vso silo vržejo na svojo žrtev, se jih previdno izogiblje. Zaradi tega je imel Schmitty zadostne razloge, da je bil previden, ko je že vedel, da so ga nameravali zvabiti v uredništvo in so čakali samo na ustrezno priložnost.

Islingtonovo lice se je zmračilo in spet je pogoltnil eno izmed svojih tablet. Pričakoval sem, da bom postal žrtev slovitega ostrega jezika, toda inšpektor me je rešil.

»Rad bi vedel,« je vprašal, »zakaj je imel mladenič nabodalo za papir in predal na tleh?«

Radoveden sem bil, kako bo Islington odgovoril. Videti je bilo, da je inšpektor s prstom pokazal v razpoko Islingtonove razlage, kako je mož umrl.

Toda Islington je bil na takšno vprašanje pripravljen. »Gospod Quimby ni bil pri nas dovolj dolgo, da bi vedeli za vse njegove delovne navade. Kljub temu domnevam, da je rad delal leže.«

»Potemtakem je legel na tla, ko je pregledoval kartoteko?«

»Vsekakor, ko mu nismo omogočili postelje ali ležalnika.«

»Ne vem,« je zamrmral inšpektor, »toda to zveni nekam nenavadno.«

»Genialnost, inšpektor, je nenavadna. Pri nas smo se specializirali za genije in zato vemo. Allistair Griggs, na primer, eden izmed naših najboljših piscev, prebije večidel svojega delovnega časa leže. Ne more misliti pravilno, če ne leži na hrbtu in ne more pisati dobro, če ne leži na trebuhu. Vse svoje zgodbe domisli leže na hrbtu in jih spiše leže na trebuhu. V svoji sobi ima ležalnik.«

»Aha,« je prikimal inšpektor. »Videla sva ga, ko sva prihajala. Razmišljal je.«

Islington se je nasmehnil. »Torej vidite, tako je to.«

»Mogoče bom kasneje govoril s tem Griggsom,« je dejal Schmitty. »Medtem pa bi rad zvedel kaj več o mrliču. Povprašamo lahko njegovega bivšega delodajalca. Verjetno bo vedel, če je rad legal na tla, kadar je hotel malo brati.«

Vrnili smo se v Islingtonovo pisarno. Menim, da je bila poteza z rebrastimi zavesami priznanje poraza, toda veliki mož je sedel poleg naju ob strani mize in poklical Bridget Hooker v pisarno. Pričakoval sem, da se bo prikazal komet z zelenimi tančicami, kajti dekle v sprejemnici je povedalo, da je gospodična Hooker glavni poizvedovalec, a v časnikarskih krogih je znano, da načeljuje poizvedovalkam NOVIC demon, ki se naravnost specializira za to, da spravlja dekleta v jok. Videti je bilo, da bi bil lahko komet nekaj takega, toda ko je vstopila gospodična Hooker, se je izkazalo, da je bila nekaj čisto drugega.

NADALJEVANJE

KALIFORNIJSKI GUVERNER CLAUDE KIRK SI JE NEDAVNO TEGA OMISLIL MLADO ŽENO, NEMKO ERIKO IZ BREMENA. K POROKI JE GUVERNER MORAL POVABITI CELO ČETO PRIVATNIH POLICISTOV, KI VARUJEJO NJEGOVO DRUŽINO. GUVERNER SE JE NAMREČ HUDO ZAMERIL FLORIDSKIM GANGSTERJEM — LASTNIKOM IGRALNIC, PA MU BAJE STREŽEJO PO ŽIVLJENJU.

V POLITIČNEM IZRAZOSLOVJU POGOSTO NALETIMO NA IZRAZ »AFRIŠKO STOLETJE«. V ZAČETKU TEGA STOLETJA NI BILA V AFRIKI NITI ENA SVOBODNA DEŽELA. DANES PA JE LE MANJŠI DEL AFRIKE ŠE POD TUJO OBLASTJO. MNOGI PREROKUJEJO AFRIKI VELIKO BODOČNOST, ČRNIM AFRIČANOM PA PRAVIJO, DA JE TO RASA BODOČNOSTI, KI IMA POLNO ENERGIJE, ZANOSA IN POLETA. NA NAŠI SLIKI VIDIMO GVINEJSKA DEKLETA NA ENI OD POGOSTIH PARAD.

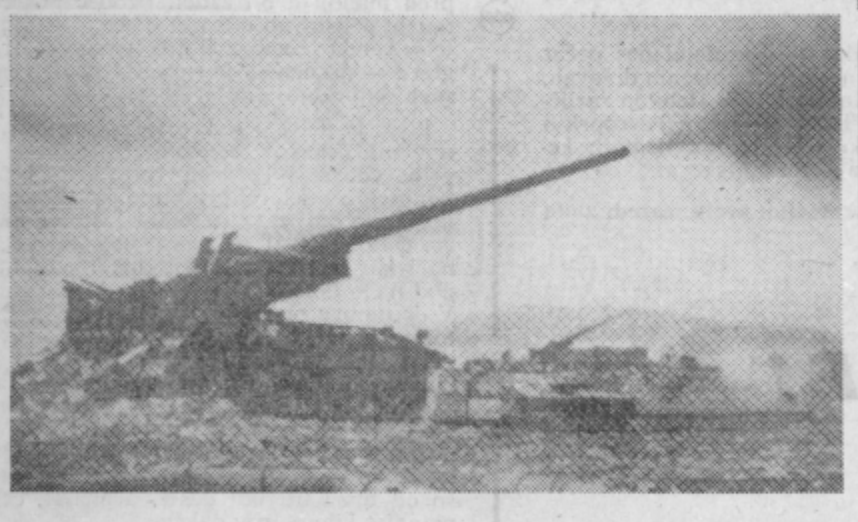

IZ MALEGA RASTE VELIKO, BI LAHKO DEJALI ZA AMERIŠKO ANGAŽIRANOST V VIETNAMU. ZAČELO SE JE S TEM, DA SO AMERIČANI IMELI V SAIGONU NEKAJ STO VOJAŠKIH INSTRUKTORJEV, KI SE »BAJE NISO UDELEŽEVALI BOJEV«. ZDAJ SO IZ ZDA PRIPELJALI V DEŽELO TUDI TAKŠNELE TOPOVE NAJVEČJEGA KALIBRA, KI BAJE LAHKO IZSTRELJUJEJO TUDI GRANATE Z ATOMSKIMI NABOJI.

DIREKTOR ZOOLOŠKEGA VRTA V SOUTHAMPTONU V ANGLIJI IMA DRESIRANEGA NEMŠKEGA OVČARJA TAURUSA. KO SE JE V OPICJI KLETKI RODIL ŠIMPANZJI MLADIČ MIKE, JE BIL LE-TA NEKAJ ČASA GOST V DIREKTORJEVI HIŠI. PES TAURUS SE JE Z MLADIČEM MIKEJEM TAKO SPOPRIJATELJIL, DA JE ZDAJ NASTAL PROBLEM, KAJ BO, KO BO TREBA MLADEGA ŠIMPANZA VRNITI V OPICJO KLETKO.

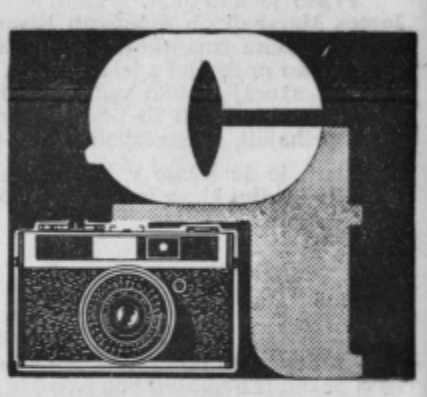

1980 TANKERJI IZ PLASTIČNE MASE

Velike ladje—tankerji so obsojeni na »smrt«. Ugotovljeno je bilo, da bi bilo veliko ceneje, če bi prevažali nafto v dolgih debelih ceveh, ki bi jih vlačili vlačilci pod vodo do naročnikov. Do leta 1980 bodo izdelali po sto in več metrov dolge cevi za transport tekočine. Take cevi bodo prazne enostavno zvili v klobčiče in jih vrnili v pristanišča blizu naftnih vrelcev.

1998 ZLATO Z ZVEZD

Rakete bodo lovile majhne astroide, ki drvijo v bližini zemlje po svoji poti okoli sonca. Take velikanske skale bodo rakete vlačile na zemljo. Astroidi so pogosto zelo dragoceni, saj vsebujejo visok odstotek dragih kovin kot so nikelj, kobalt, medenina in celo zlato. Rudarje pod zemljo bodo torej zamenjali astronavti-rudarji.

1970 SONCE ZA DOMAČI VRT

Čez tri leta bodo na trgu svetilke, katerih svetloba bo povsem nadomeščala sonce. S pomočjo takih svetlobnih teles, ki bodo izžarevala vse za rast potrebne žarke, bodo uspevale najbolj občutljive rastline tudi v najbolj temnih kotih stanovanj, kleti itd.

Križanka

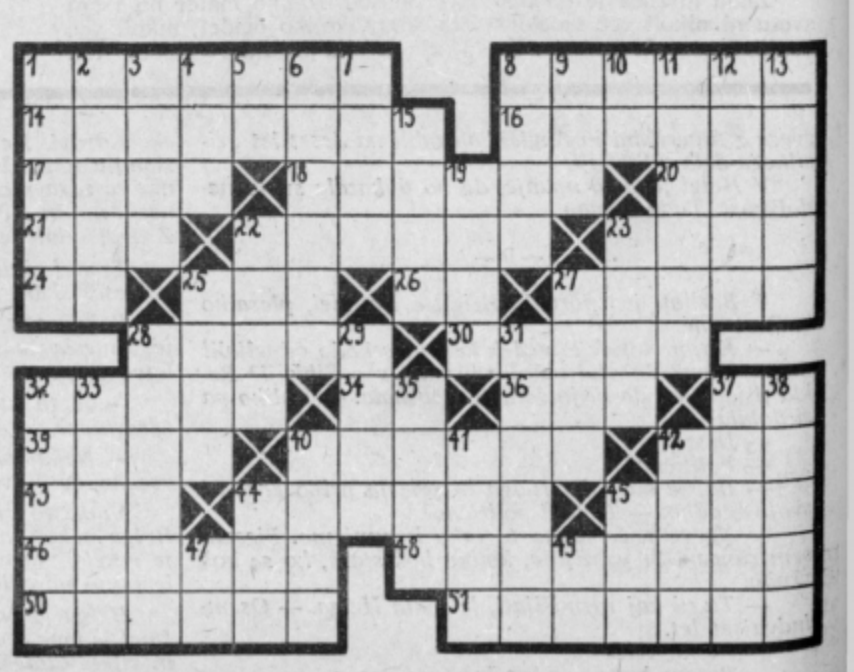

VODORAVNO: 1. ena najbolj značilnih hribovskih vasic, ki leži v višini 700 m na vzhodni strani Tolstega vrha; 8. celjski predel, kjer je vrtnarska šola; 14. zavod; 16. najbolj členovit kontinent; 17. nekdanja kraljevina na severovzhodu Male Azije; 18. panoga poklicnega udejstvovanja; 20. nemška znamka motorjev; 21. ime prve slovenske filmske igralke; 22. najslabša šolska ocena; 23. vrsta sadja, izhajajočega z Japonskega; 24. predlog; 25. ime glasbenika Sossa; 26. kemični znak za zlato; 27. prebivalec našega največjega pristanišča; 28. upadanje morske vode; 30. pečina; 32. celjska tovarna perila; 34. začetnici genialnega nemškega fizika, začetnika relativnostne teorije; 36. prebivalec skrajnega severa; 37. kemični znak za molibden; 39. tekme v stari Grčiji; 40. cirkuški umetnik; 42. del teniške igre; 43. nizozemska letalska družba; 44. portugalsko mesto; 45. vinorodna rastlina; 46. velika belgijska letalska družba; 48. ptica pevka iz rodu ščinkavcev; 50. prisednik pri sodni obravnavi; 51. reka v severni Ameriki, ki dela čudovite slapove.

NAVPIČNO: 1. drugo ime za namenilnik; 2. skupen znesek; 3. delujoč vulkan na Siciliji; 4. zmikavt; 5. veznik; 6. glas, ki ga ima predvsem francoski jezik; 7. moderno prevozno sredstvo; 8. muslimansko sveto mesto; 9. ime prve ženske na svetu; 10. okrajšava za zdravnika; 11. staromoden izraz za prostitutko; 12. gradbeni material; 13. odličen starejši francoski filmski igralec; 15. ime vasi med Levcem ter Petrovčami; 19. eden izmed čutov; 22. hlapljiva tekočina; 23. nekdanji prebivalec na našem ozemlju; 25. praoče starega bolgarskega kraljevskega rodu; 27. večanje; 28. opazke; 29. pritok Rena v Švici; 31. povezniki za podvodna dela; 32. pristojbina; 33. časopisno obvestilo, anonsa; 35. pristaš etike; 37. dolžinska mera; 38. vrsta jedi; 40. Ober; 41. azijska država; 42. drevesni tumor; 44. češka pritrdilnica; 45. manjše naselje; 47. znižana nota; 49. začetnici slovenskega pesnika balad in romanc.

CELJSKI TEDNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Celje, Gregorčičeva 5, poštni predal 161, TELEFON: 23-69. — UREJUJE uredniški odbor. GLAVNI UREDNIK Tone Skok. ODGOVORNI UREDNIK Drago Hribar. — Časopis je ustanovil okrajni odbor SZDL Celje. Izhajal je kot »Nova pot«, »Na delo«, »Naše delo« (1945), kot »Celjski tednik« (1948-1950), nato kot »Savinjski vestnik (1950-1954) in od 1955 ponovno kot »Celjski tednik«. S 1. januarjem 1966 so ga USTANOVILE občine, Celje, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah in Žalec. — Tednik IZHAJA ob petkih. IZDAJA: Zavod za informativno službo Celje. TISK IN KLIŠEJI: »Celjski tisk«. — CENA: posamezna številka 50 par (50 din), letna naročnina 20 (2.000) din, polletna 10 (1.000) din. Tujina 40 (400). TEKOČI RAČUN: 507-3-223. TELEFONI: EPP 30-85; NOVINARJI: 22-34, 23-32, MALI OGLASI IN NAROČNINE 31-05, RADIO: 20-09.